

کتابخانه سازمان زمین‌شناسی و
اکتشافات معدنی کشور
تاریخ: ۱۸/۰۵/۸۳
شماره ثبت: ۸۱۶۹۲

وزارت صنایع و معادن

سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور

طرح مطالعات اکتشافی مس - مولیبدن پورفیر و طلای اپی ترمال زون ارسباران (مرحله شناسائی)

مجری طرح:

محمود مهرپرتو

اجراءکنندگان:

ایوب قدیرزاده - حیدری

حاج نوروزی - خدابنده

فهرست مطالب

☆☆*

صفحه

عنوان

۱	مقدمه
۳	۱- موقعیت جغرافیایی زون ارسباران
۷	۲- زون ارسباران و ارتباط آن با قفقاز کوچک
۱۴	۳- ویژگیهای زمین‌شناسی - ساختمانی طلازایی در ساحل چپ رودخانه ارس (منطقه معدنی اوردویاد)
۱۵	۴- زمین‌شناسی عمومی زون ارسباران
۲۶	۵- روش کار
۲۷	۶- مطالعات اکتشافی قبلی
۲۹	۷- عناصر مس، مولیبدن و طلا
۲۹	۷-۱- مختصری از خصوصیات ژنوشیمیایی مس
۳۰	۷-۲
۳۱	۷-۳- کانسارهای اقتصادی مس
۳۲	۷-۴- مختصری از خصوصیات ژنوشیمیایی مولیبدن
۳۴	۷-۵- متالوژنی مولیبدن
۳۴	۷-۶- کانسارهای اقتصادی مولیبدن
۳۴	۷-۷- مختصری از خصوصیات ژنوشیمیایی طلا
۳۴	۷-۸- کانسارهای اقتصادی طلا
۳۵	۷-۹- کانسارهای اپیترمال طلا
۳۶	۷-۱۰-
۳۶	۸- توصیف مناطق مورد بازدید
۳۶	۸-۱- توده نفوذی یوسفلو (غرب نقزو)

۳۸	- توده نفوذی خانباز ۸-۲
۳۹	- توده نفوذی قوری چای ۸-۳
۳۹	- توده نفوذی شیشه - کین آب ۸-۴
۴۳	- آتراسیون جنوبشرق ورقه ۱/۱۰۰۰۰۰ اهر ۸-۵
۴۴	- منطقه مرز رود شمالشرق ورقه ورزقان ۸-۶
۴۶	- منطقه سرکش جنوبشرق ورقه سیه رود ۸-۷
۴۸	- منطقه گزن بند - کهنه علی جنوب غرب ورقه ورزقان ۸-۸
۴۸	- توده گرانیتی شیور داغ شرق ورقه ورزقان ۸-۹
۴۸	- آتراسیون غرب روستای کالجان ۸-۱۰
۴۹	- شمال معدن سونگون ۸-۱۱
۴۹	- محدوده بالوجه ۸-۱۲
۵۶	- محدوده خانباز - اهل ایمان ۸-۱۳
۶۰	- رگه های سیلیسی درون توده نفوذی (خانباز - یوسفلو) ۸-۱۴
۶۲	- محدوده دگرسان شمال شرف آباد - ایزه جان ۸-۱۵
۶۵	- محدوده نقدوز - زاپلیک کور بلاغی ۸-۱۶
۶۸	- جنوب شرق انجرد ۸-۱۷
۶۸	- منطقه قولان ۸-۱۸
۶۹	موقعیت جغرافیایی منطقه قولان ۸-۱۸
۷۰	- چکیده زمین شناسی عمومی منطقه قولان ۸-۱۸-۱
۷۱	- مختصری از مطالعات ژنوشیمی (مس، مولیبدن، طلا) انجام یافته قبلی ۸-۱۸-۲
۷۴	- معادن قدیمی مس، مولیبدن و اثرات کانی سازی شناخته شده منطقه قولان ۸-۱۸-۳
۷۵	- معن مس قره چیلر ۸-۱۸-۳-۱
۷۵	- معن مس و مولیبدن قره دره ۸-۱۸-۳-۲
۷۵	- معن مس چشم مقان ۸-۱۸-۳-۳
۷۶	- معن مس استامال ۸-۱۸-۳-۴
۷۶	- آثار قدیمی مس در ارتفاعات چمنال ۸-۱۸-۳-۵

۷۷	- اثر مس پیرپلاگی	۳-۶-۱۸-۸-
۷۷	- اثر مس روستای اشتوبین	۳-۷-۱۸-۸-
۷۷	- پترولوزی و تکتونیک توده نفوذی قره‌داغ (قولان - دوزال)	۴-۱۸-۸-
۸۰	- کانی‌سازی و شرح و بررسی نمونه‌های حاوی آثار مس، مولیبدن و طلا	۵-۱۸-۸-
۸۰	- متن توده‌های نفوذی	۵-۱۸-۸-
۸۲	- رگه‌های سیلیسی	۵-۲-۱۸-۸-
۸۳	- دایک‌های دیابازیک	۳-۵-۱۸-۸-
۸۴	- رگه‌های آپلیتی	۴-۵-۱۸-۸-
۸۴	- زون‌های دگرسان شده (سنگهای حاشیه توده)	۵-۵-۱۸-۸-
۸۵	- آهکهای کانی‌سازی شده	۵-۶-۱۸-۸-
۸۸	- مناطق مورد بازدید و نمونه‌گیری شده در سال ۷۹	۹-۱۸-
۸۸	- منطقه انزان	۱-۹-
۹۰	- شرق نقدوز	۲-۹-
۹۱	- گیلار	۳-۹-
۹۲	- دوست بیگلو	۴-۹-
۹۲	- دیبکلو	۵-۹-
۹۲	- گده کهریز - شیخ محمد	۶-۹-
۹۳	- اطراف روستای سرقین	۷-۹-
۹۳	- اطراف روستای قبچاق	۸-۹-
۹۴	- گنبدهای آتشفشنای ایلانلی داغ، نقدوز، استیار (نزدیک سد نهند)	۹-۹-
۹۵	- آبرفت‌های اطراف انجرد، زیلیک کورپلاگ و ...	۱۰-۹-
۹۶	- بحث و اظهارنظر	۱۰-
۱۰۰	- نتیجه‌گیری نهانی	۱۱-
۱۰۶	- مراجع	۱۲-
۱۰۷	- ضمایم	۱۳-
	- نقشه ناهنجاری مس، مولیبدن	۱-۱۳-

۱۳-۲ - عکسها

۱۳-۳ - نتایج آنالیزهای مس، مولیبدن، طلا (سال ۷۸)

۱۳-۴ - نتایج آنالیزهای کانه‌نگاری

۱۳-۵ - لیست آنالیز کانیهای سنگین

۱۳-۶ - لیست نمونه‌های تهیه شده از منطقه ارسپاران در سال ۷۹

۱۳-۷ - پیشنهاد مناطق مساعد برای انجام عملیات پی‌جویی و اکتشاف در سالهای آتی (به تفکیک نقشه‌های

زمین‌شناسی ۱/۱۰۰۰۰۰)

۱۳-۸ - محلهای نمونه‌گیری در روی نقشه‌های توپوگرافی ۱/۵۰۰۰۰

مقدمه

زون ارسباران به دلیل ویژگیهای زمین‌شناسی - متالوژنی از دیرباز مورد توجه زمین‌شناسان و اکتشاف‌گران معدنی بوده است قرار گرفتن در بخشی از کمان ماگمایی البرزگری - آذربایجان - قفقاز کوچک و فعالیت‌های آتشفشاری - نفوذی - اشوسن - الیگوسن و بعد از آن که باعث نهشت کانسارهای مس - مولیبدن پورفیری، اسکارنی، رگه‌ای و سایر مواد معدنی شده است، اهمیت اقتصادی این زون را تقویت می‌کند.

در جهت اجرای پروژه اکتشافی طلا و مس - مولیبدن پورفیر در زون ارسباران (زون شماره ۳) که شامل ده ورقه یکصد هزار مشگین شهر، لاهرود، اهر، کلیبر، خواجه، ورزقان، تبریز، سیه‌رود، مرند و جلفا می‌باشد فعالیت‌های اکتشافی براساس اطلاعات زیر ساماندهی گردیده است:

۱- اطلاعات بدست آمده از نقشه‌های زمین‌شناسی منطقه (نقشه‌های زمین‌شناسی

(۱/۱۰۰۰۰ و ۱/۲۵۰۰۰)

۲- اطلاعات بدست آمده از فعالیت‌های اکتشافی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی در قالب نقشه‌ها و گزارشات ژئوشیمیایی.

۳- اطلاعات بدست آمده از کارهای اکتشافی ادارات کل معدن و فلزات استانهای اردبیل و آذربایجان‌شرقی

۴- اطلاعات بدست آمده از آلتراسیونهای مشخص شده روی عکس‌های ماهواره‌ایی

(دورستنجی، GIS) با مقیاس ۱/۱۰۰۰۰۰

۵- اطلاعات بدست آمده از پایاننامه‌ها دانشجویی

براساس داده‌های بدست آمده از منابع بالا، مناطقی که احتمال وجود طلا یا مس - مولیبدن پورفیر در آنها وجود داشته مورد بررسی و نمونه‌برداری مقدماتی قرار گرفتند تا برای مطالعات تفصیلی معرفی گردد.

بعثت محدود بودن فصل کاری و آغاز فصل سرما در شروع کار، امکان بررسی‌های بیشتر در ورقه‌های مورد اشاره میسر نگشت و تنها مناطق: نقدوز، شرف‌آباد، قولان، بالوجه، نوجه‌مهر مورد بررسی و مطالعه اولیه قرار گرفتند. از آنجاییکه در این مرحله، هدف تنها بازدید از مناطق موردنظر و نمونه‌برداری مقدماتی می‌باشد لذا در این گزارش از ذکر ویژگیهای ساختمانی، پترولواژی، ژئوشیمی و ژنز مواد معدنی خودداری شده و یا با احتیاط صورت گرفته است.

امید است در سال آتی و با برنامه‌ریزی منظم و بررسی‌های دقیق مناطق بیشتری تحت پوشش مطالعات اکتشافی قرار گیرند.

موقعیت جغرافیایی زون ارسباران

این زون با محدوده جغرافیایی $38^{\circ}00' - 45^{\circ}30'$ درجه طول شرقی و $39^{\circ}00' - 48^{\circ}00'$ درجه عرض شمالی در استانهای اردبیل و آذربایجانشرقی قرار می‌گیرد. مرز شمالی آن توسط رودخانه ارس و مرز جنوبی توسط بخشهای شمالی شهرستانهای سراب، تبریز، بستانآباد و جنوب غرب اردبیل محدود می‌گردد (شکل شماره ۱).

این زون در منطقه‌ای کوهستانی با روند شمال‌غرب - جنوب‌شرق قرار دارد. کوه آتشفسان سبلان با ۴۸۱۱ متر ارتفاع بلندترین نقطه و کناره‌های رود ارس با بلندی ۵۰۰ متر پست‌ترین نقطه را تشکیل میدهدند.

کوههای نرمیق با بلندی ۳۱۰۵ متر، قوشه‌داغ با بلندی ۳۱۴۹ متر، کسبه با بلندی ۲۹۵۲ متر و کیامکی داغ با بلندی ۳۳۴۷ متر از جمله بلندترین کوههای منطقه هستند.

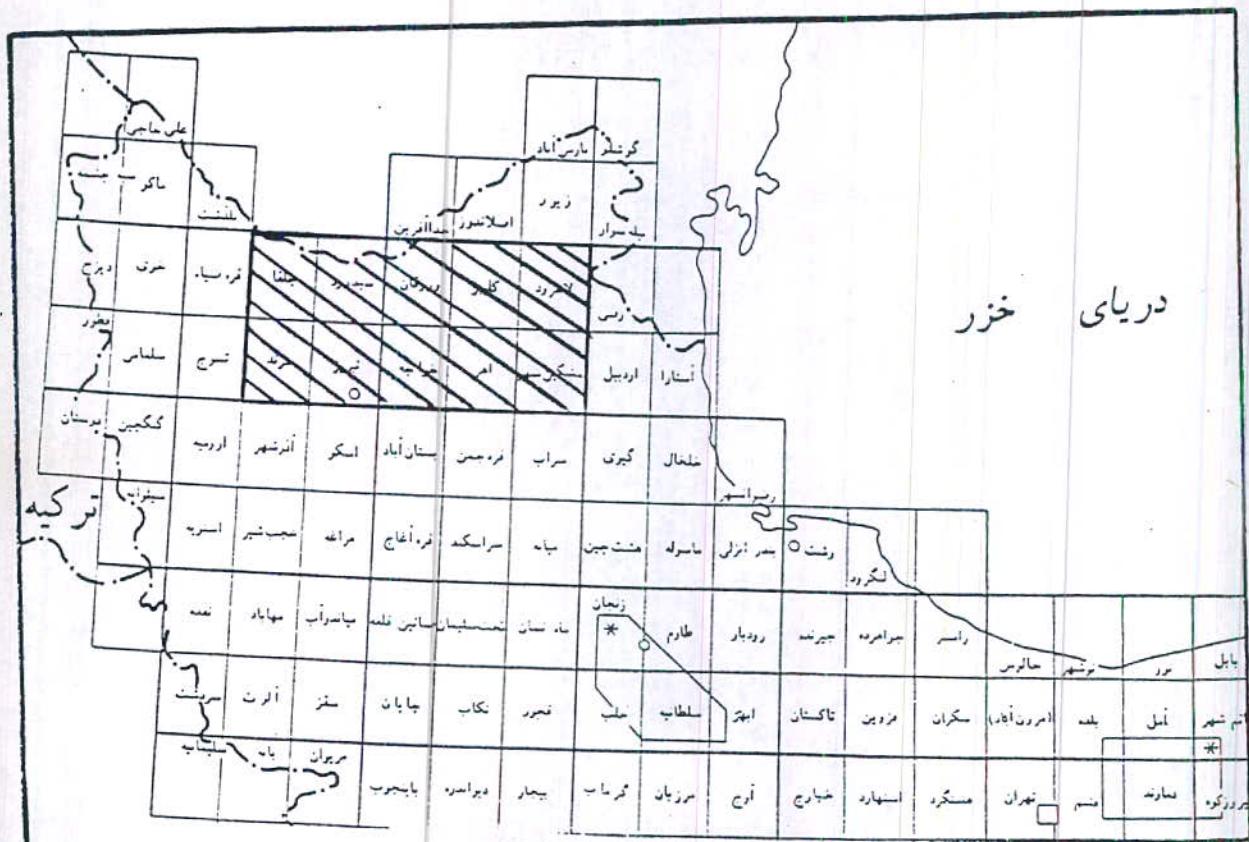
این منطقه از نظر آب و هوایی منطقه‌ای کوهستانی بوده و در زمستان آب و هوایی سرد، برفگیر و توأم با یخندهان و تابستانهای معتدل دارد. میزان بارندگی در کناره‌های رود ارس حدود ۶۰۰-۷۰۰ میلی‌متر در سال و در محدوده شهرستانهای اهر، مشگین‌شهر، تبریز به حدود ۴۵۰-۳۵۰ میلی‌متر در سال میرسد. این مقدار در بخشهای کم ارتفاع جنوبی کاهش می‌یابد.

زبانگوییش اهالی منطقه ترکی آذربایجانی بوده و عمدها به کارهای کشاورزی، باغداری، دامپروری، قالی‌بافی، زنبورداری و صنایع دستی دیگر مشغول هستند. در نقاط مرتفع و دامنه‌ها

کشاورزی بصورت دیم و در نقاط پست و کناره رودها بصورت آبی و با غداری صورت می‌گیرد.

و سعت زون ارسباران ۲۴۲۰۰ کیلومتر مربع بوده و بزرگترین رودخانه‌های آن قره‌سو، اهرچای، آق چای، ارزیل چای، کلیبرچای، آجی چای (تلخه‌رود) و ورکش چای و رود ارس می‌باشند.

در ارتفاعات شمالی این زون (کناره‌های جنوبی رودخانه ارس) بعلت وجود رطوبت کافی پوشش جنگلی (در اطراف کلیبر و...) گسترش دارد.

شکل شماره (۱): موقعیت نقشه های یکصد هزارم زمین شناسی در زون اهر- ارسپاران ، مقیاس ۱:۱۰۰۰/۰۰۰

طرح طلای آپی ترمال و مس - مولیبدن پورفیر ارسپاران

۴

نقشه شماره (۱): موقعیت جغرافیایی زون اهر- ارسپاران و راههای دسترسی به منطقه را نشان می دهد. (مقاس ۱:۵۰۰،۰۰۰:۱) لازم به ذکر است که در حال حاضر راههای دسترسی بیشتر به مناطق دوردست و روستا ها احداث گردیده که در این نقشه موجود نیست.

زون ارسباران و ارتباط آن با قفقاز کوچک

وجود فعالیت‌های ماگمایی (درونی - بیرونی) وسیع، آثار معدنکاری قدیمی (سونگون، مزرعه، بالوجه، ولیلو، قره‌چیلر، اهل - بهل و...) گسترده، تحولات زمین‌شناسی - متالوژنیکی مناسب و داشتن تجارب کارشناسی کافی و... از منطقه ارسباران سبب گردید که این منطقه بعنوان یکی از زونهای الویت‌دار جهت اکتشاف و پی‌جویی مس پورفیر، مولیبدن، طلای اپی‌ترمال، جیوه، ارسنیک، آنتیموان، کائولن، زئولیت و... سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور قرار بگیرد. زون ارسباران در محدوده جغرافیایی $45^{\circ}30' - 48^{\circ}00'$ درجه طول شرقی و $39^{\circ}00' - 38^{\circ}00'$ درجه عرض شمالی قرار گرفته و نقشه‌های زمین‌شناسی $1/100000$ لاهروود، کلیبر، ورزقان، سیه‌رود، جلفا، مشگین‌شهر، اهر، خواجه، تبریز و مرند (برگ) را دربر می‌گیرد.

مساحت این زون 2420 km^2 کیلومتر مربع ($220 \text{ km} \times 110 \text{ km}$) بوده و بزرگترین رودخانه‌های آن قره‌سو، اهرچای، آق چای، زنوزچای، ارزیل چای، کلیبرچای، سامبورچای، تلخه‌رود (آجی چای) و ورکش چای هستند که دو رودخانه آخری به دریاچه اورمیه و بقیه به رودخانه ارس منتهی می‌شوند. کوههای بزرگ منطقه، سبلان، قوشه‌داغ، نرمیق، کسبه، کیامکی، علمدار و... هستند.

توده‌های نفوذی الیگو - میوسن زون شامل: میکرومونزونیت سونگون، مرز رود، میرزا حسن کندی (صلوات)، مونزونیت، گرانیت شیورداغ، شرق اهر، شیشه - کین آب،

قوریچای، یوسفلو - صفحی خانلو، انزان، خانکندی، اهل - بهل، نفلین سینیت کلیبر، رزگاه،
الکالی سینیت و نه آباد، گرانیت اوردو باد، مونزونیت اوردو باد، گرانودیوریت اوردو باد و...
می‌باشد.

گنبدها و دمہای جوان زون شامل: گنبدهای داسیتی الوان، کوه کیامکی، هرزندات، بوغداداغی،
شرق بوغداداغی، گنبدهای شمال و شرق نقدوز، گنبدهای تراکی آندزیت، داسیت، ریولیت
دامنه شمالی میشو - زنجیره، کوه معانه، ورکش، اطراف علی‌یار، اطراف شرف‌آباد، شرق
ورزان، اطراف نهند، ایلانلی داغ، جابلاغی، دامنه جنوبی سبلان و قوشهداغ و... هستند.

آلتراسیون‌های گرمابی مرتب با فرآیندهای پس ماگمایی توده‌های نفوذی و گنبدهای
آتشفسانی نسبتاً گسترده بوده و شامل مناطق زیر می‌باشد. آلتراسیونهای گرمابی شمال
مشگین شهر (شمال قره‌سو)، اطراف نقدوز - قشلاق، اطراف انزان، کوه گواسر، اطراف
خانکندی، اطراف باباجان، شیرین درق، غرب و نه آباد، شمال‌شرق دمیرچی، اطراف شرف‌آباد
- ایزه‌جان، جنوب‌غرب قولان، شرق پهنه‌ور، اطراف استامال، اورگان - زتوز و...

در گسترده توده‌های نفوذی، گنبدهای آتشفسانی و التراسیونهای گرمابی ذکر شده شرایط
مناسب جهت کانی‌زایی مس، مولیبدن، طلا، جیوه، ارسنیک و... از نوع پورفیر و رگچه‌ای،
استوک ورک وجود دارند.

برای آشکارسازی توانائی‌ها و پتانسیلهای معدنی زون ارسباران گوشاهی از مطالعات و
اکتشافات زمین‌شناسی - معدنی انجام یافته در ساحل چپ رودخانه ارس (زون ارسباران

ادامه جنوبی قفقاز کوچک به حساب می‌آید و شرایط زمین‌شناسی، ساختمانی، معدنی و متالوژنی این منطقه با قفقاز کوچک یکی است) بر روی باتولیت مرکب مهری - اوردویاد - قاراداغ که توسط زمین‌شناسان شوروی سابق صورت گرفته ارائه می‌گردد:

بزرگترین توده نفوذی قفقاز کوچک، با تولیت مهری - اوردویاد - قاراداغ در خاک جمهوری آذربایجان، ایران و ارمنستان جای گرفته است. این با تولیت ۱۵۰۰ کیلومترمربع وسعت دارد که ۳۰۰ کیلومترمربع آن در شهر اوردویاد جمهوری خودنمختار نخجوان، ۶۰۰ کیلومترمربع آن در بخش‌های مهری، قاجاران و قافان ارمنستان و ۶۰۰ کیلومترمربع دیگر آن در منطقه قاراداغ جمهوری اسلامی ایران (شمال‌غرب کشور - آذربایجان) قرار گرفته است.

باتولیت از چهار توده نفوذی: آدامیلت، مونزونیت، گرانوئینیت و گرانیت تشکیل شده و در زونهای کنتاکت این توده‌های نفوذی کانسارها و رخنمونهای مس - مولیبدن پورفیر، مس، مس - کبات، پلی‌متال و طلا با قانونمندی حاضر زمین‌شناسی - تکتونیکی پراکنده شده‌اند. کانسارهای مس - مولیبدن و طلای شمال رودخانه ارس نسبت به جنوب رودخانه (خاک ایران) بیشتر مورد مطالعه و اکتشافات قرار گرفته‌اند.

گسلهای مرتبط با پلوتون مرکب مهری - اوردویاد - قاراداغ در سه گروه جداگانه متمرکز می‌گردند:

۱- گسلهایی که امتداد شمال‌غرب داشته و قبل از پیدایش پلوتون بوجود آمده‌اند. این گسلها در جهت‌گیری مکانی توده‌های نفوذی پلوتون، دایکها و توده‌های نفوذی کوچک موثر بوده‌اند.

۲- گسلهای موجود در داخل پلوتون، گسلهای قبل از پیدایش کانی زایی که امتداد شمالشرق و شمالغرب داشته و کانی زایی‌های طلا و مس - مولیبدن پورفیر را در خود مرکز کرده است.

۳- گسلهای با شیب‌های مختلف که بعد از شکل‌گیری پلوتون بوجود آمده‌اند.

گسلهای گروه ۱ و ۲ باعث جایگیری استوک ورکهای مس - مولیبدن پورفیر، زونهای دگرسانی گرمابی، رگه‌های کوارتز، دایکها و آپوفیزهای توده‌های نفوذی در خود شده‌اند.

طبق مطالعاتی که در شمال رودخانه ارس شده بعضی از کانسارهای فلزات کمیاب و نجیب و رنگین در داخل توده‌های نفوذی آدامیلت، مونزونیت و گرانو سینیت مشاهده می‌شوند. در چهارمین توده نفوذی با تولیت (توده نفوذی گرانیتی) انباستگی معدنی مشاهده نمی‌شود. براین اساس ملاحظه می‌گردد که کانسارها و رخنمونهای معدنی پلوتون مرکب مهری - اوردوباد - قاردادغ از لحاظ ژنتیکی با توده‌های نفوذی گرانیتی در ارتباط هستند. وجود کانسار مس - مولیبدن پورفیر قاجاران و شمالشرق همین توده نفوذی در طول گسل بکلی صحت این نظریه را ثابت می‌کند.

پلوتون مرکب مهری - اوردوباد - قاردادغ شامل سریهای سنگی بسیار متنوع از گابر وئیدهای قلیایی تا گرانیتوئیدها می‌باشد در داخل این با تولیت از سنگهای بازیک والترابازیک (گابر و پیروکسینیت‌ها، هورنبلنیدیت‌ها، نفلین سینیت‌ها و...) گرفته تا سنگهای اسیدی فراوان (آپلیت‌ها، پگماتیت‌ها، لیکوگرانیت‌ها و...) وجود دارند.

کانی زایی مس - مولبیدن پورفیر، استوک ورکهای طladار، زونهای رگهای و دگرسانی گرمابی، کانسارها و رخمنونهای فلزات دیگر در طول زون کنتاکت تکتونیکی توده‌های نفوذی آداملیت و گرانوسینیت، هاله کنتاکت غرب توده نفوذی آداملیت و در طول تماس شمال توده نفوذی گرانوسینیت پخش شده‌اند.

توده‌های نفوذی با تولیت به شرح زیر هستند:

- توده نفوذی آداملیت (اوردو باد): این توده، قدیمی‌ترین محصول با تولیت مهری - اوردو باد - قاراداغ بوده و سن مطلق آن ۵۰ میلیون سال محاسبه شده است که با انتهای ائوسن زیرین و شروع ائوسن میانی مطابقت می‌نماید. این توده در ساحل چپ رودخانه ارس و در جنوب‌غرب با تولیت واقع گردیده و از محدوده اوردو باد شروع و پس از عبور از رودخانه ارس، حاشیه شمال‌غرب توده نفوذی قاراداغ (آذربایجان - ایران) را تشکیل میدهد.
این توده نفوذی در دوره چین خوردگی شدید و فعالیت مجدد گسلهای ارشی منطقه بوجود آمده است، گسلهای ارشی فعال شده راهها و معابر حرکت و صعود ماگما و محلولهای گرمابی کانه‌دار به افقهای بالایی پوسته زمین بوده‌اند. بعدها توده‌های نفوذی مونزونیت و گرانوسینیت در مرحله تکامل کوه‌زایی تکتونو - ماگماتیک منطقه پدید آمده‌اند. توده نفوذی گرانیت در آخرین مرحله، به طبقات بالایی مجموعه سنگهای تشکیل دهنده منطقه نفوذ کرده است. محلولهای گرمابی (پس ماگمایی) توده گرانیتی در مناطق معدنی اوردو باد، زنگه زور باعث پیدایش کانی‌سازی‌هایی با ترکیبات مختلف شده است.

- توده نفوذی آداملیت شامل انواع سنگهای کوارتزدار دیوریت - سینیت‌ها، دیوریت - پورفیریت‌ها، مونزونیت‌ها و... هستند. این توده نفوذی در محدوده اوردو باد واقع شده و تنها بخش کوچکی از آن در ساحل راست رودخانه ارس و در شمال‌غرب توده نفوذی قاراداغ (آذربایجان - ایران) قابل رویابی است.

۲- توده نفوذی مونزونیت (مهری): این توده نفوذی مسافت بیشتری را در ساحل چپ رودخانه ارس دربر گرفته و بزرگترین توده نفوذی با تولیت می‌باشد. سن مطلق این توده ۴۵-۴۰ میلیون سال می‌باشد که با ائوسن فوکانی - الیگوسن زیرین مطابقت دارد. پتروگرافی این توده نفوذی بسیار متنوع بوده ولی اکثراً متمایل به الکالن است. این توده شامل دو فاز: فاز گابریئید و فاز سری الکالن بوده و شامل سنگهای گابری، گابری-دیوریت، گابری - پیروکسینیت، پیروکسینیت، گابری - سینیت (مونزونیت)، گابری - آمفیبولیت، آلکالی سینیت، نفلین سینیت، نفلین مونزونیت و مونزونیت می‌باشد.

۳- توده نفوذی گرانوسینیت (پاراغا - اهرک): سن مطلق این توده نفوذی ۳۰-۳۵ میلیون سال مشخص گردیده که با الیگوسن بالایی مطابقت می‌نماید. محل تماس این توده با توده آداملیت گسل عمیقی است که در طول خط این گسل یکسری زونهای کانی‌سازی مس - مولیبدن پورفیر و طلا جای گرفته است (فهله دره، سرگی داغ، گوی هوندور، آغیورت و...). توده گرانوسینیت شامل سری سنگهای زیر: گرانیت‌ها، گرانوسینیت‌ها، کوارتز - سینیت‌ها، کوارتز‌سینیت - دیوریت‌ها، گرانودیوریت‌ها، دیوریت‌ها، گابری-دیوریت‌ها، با ناتیت‌ها و... می‌باشد.

۴- توده نفوذی گرانیت (قاراداغ): سن مطلق این توده نفوذی ۲۵-۲۸ میلیون سال است که با الیگومن فوکانی - میوسن زیرین مطابقت دارد. این توده نفوذی توده ماگمایی مستقلی بوده و در جنوبغرب با تولیت مهری - اوردوباد - قاراداغ جای گرفته است. این توده نفوذی در فاصله بین دو توده نفوذی (توده مونزونیت در شمالشرق و توده نفوذی گرانوسینیت در جنوبغرب) واقع شده است. توده گرانیتی در سمت شمالغرب بوسیله کوارتزیت‌های ثانویه که در اثر تأثیر با تولیت بر روی ولکانیت‌های ائوسن پدیده آمده‌اند محصور می‌گردد. در داخل این توده، بقایایی از ولکانیت‌های ائوسن یافت می‌شود.

توده گرانیتی بوسیله گذر تدریجی رخساره سنگهای تشکیل دهنده آن مشخص می‌گردد، گرانیت‌های پورفیر بخش مرکزی توده بطرف حاشیه‌ها به گرانو دیوریت و گرانوسینیت‌ها تغییر شکل میدهند.

در زون این دوکناتکت توده گرانیتی و در بخش‌های جداگانه کوارتزیت - دیوریت‌ها، سینیت و بیوتیت گرانیت معمولی ظهور یافته و به لوك گرانیت‌های تیپ آلاسکیتی برخورد می‌شود.

کانی زایی مس - مولبیدن پورفیر و پلی‌متال از نظر فضایی و ژنتیکی با محلولهای گرمابی توده‌های گرانیتی در ارتباط هستند. در نقشه‌های ارائه شده مشاهده می‌گردد که نقاط و محلهای کانی زایی شده در داخل توده‌های گرانیتی قرار نگرفته‌اند.

مجموعه دایکهای ساحل چپ رودخانه ارس: کانی زایی طلا، مس - مولبیدن پورفیر مناطق

اوردوباد، زنگهزور و قاراداغ اکثراً با دایکها و توده‌های نفوذی کوچک ارتباط ژنتیکی داشته و در همان استروکتورهای ارشی جای می‌گیرند. در پی جویی و اکتشاف کانی‌زایی، دایکهای گرانودیوریت - پورفیر، گرانیت - آپلیت و پگماتیت بعنوان فاکتورهای پی‌جویی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

ویژگیهای زمین‌شناسی - ساختمانی طلازایی ساحل چپ رودخانه ارس (منطقه معدنی اوردوباد)

به پنج کانسار طلا از میان کانسارهای طلایی که در ارتباط ژنتیکی با باتولیت مهری - اوردوباد - قاراداغ هستند توجه خاصی شده است. از میان آنها، کانسار طلای منون دره در داخل کواتریت‌های ثانویه هاله تماسی توده گراسینیت بعد از مرحله کانی‌زایی مس - مولیبدن پورفیر ولی در شرایط زمین‌شناسی - ساختمانی مشابه بوجود آمده است.

کانسار طلای پزباشی که از نظر کانی‌سازی طلا خیلی غنی است در داخل کوارتزیت‌های ثانویه واقع در حاشیه جنوبی‌غرب توده نفوذی آداملیت واقع شده و کانسار کلکی - اوچورداغ زمین‌شناسی مخالف آنرا دارد.

گستره معدنی تندیرچای در مرکز بخش ساحل چپ رودخانه ارس باتولیت، در مجاورت گسل کنترل‌کننده کانی‌زایی دبکلی واقع در توده مونزونیت جای گرفته است. کانسار وژنه‌لی از کانسارهای قابل توجه قفقاز کوچک بوده و مرحله اکتشافات مقدماتی آن به اتمام رسیده، این کانسار در انتهای جنوبی‌شرق توده مونزونیت و در طول گسل خوستوب - کیراتاخ جای گرفته و

به ساحل چپ رودخانه ارس خیلی نزدیک است و با کانسار مس - پورفیر نؤود در ارتباط میباشد.

طلای موجود در منطقه معدنی اوردویاد وزنگه زور با پیریت های پتاگون - دو - دکائدر و کوب - اوکتائدر در ارتباط بوده و به استثناء کانسار آغیورت محیط پیدایش بقیه کانسارها زونهای آلتره و کوارتزیت های ثانویه است.

زمین‌شناسی عمومی زون ارسباران

منطقه مورد مطالعه بخشی از پهنه ساختمانی البرز غربی - آذربایجان (اشتوکلین ۱۹۶۸) و بخشی از کمان ماقمایی ترشیر البرز جنوبی - قفقاز (علوی ۱۹۹۱) میباشد. فعالیت آتشفسانی در این قسمت از کمان مورد مطالعه، از کرتاسه بالایی با رخساره دریایی شروع شده و در ائوسن میانی با رخساره دریایی - خشکی به اوج خود میرسد. در ائوسن بالای - الیگوسن فعالیت های آذرین درونی بوده و بصورت نفوذ توده های گرانیتوئیدی درون واحد های آتشفسانی - رسوبی ائوسن - پالئوسن و کرتاسه صورت میگیرد. فعالیت های آذرین این دوره متوقف نشده و در نئوژن نیز به صورت توده های نفوذی کم عمق داسیتی - رسوداسیتی و تراکیتی، تراکی آندزیتی و بازالتی ادامه می یابد.

براساس نقشه زمین‌شناسی چهارگوش اهر و همچنین نقشه های یکصد هزارم ورزقان قدیمی ترین واحد سنگی رخنمون دار منطقه از رخساره سنگی با دگرگونی کم (فیلیت - اسلیت و میکاشسیت) تشکیل شده است که بعلت نداشتن فسیل سن دقیقی را نمی توان برای

آن در نظر گرفت ولی این رخساره زیر واحدی متتشکل از آهکهای اسپاری که دارای فسیل آمونیت ژوراسیک بالایی است و به صورت عدس در مجموعه‌ای وسیع از سنگهای آتشفسانی که آنرا در میان می‌گیرد قرار گرفته است.

واحدهای سنگی کرتاسه با دگر شبیه روی ژوراسیک بالایی قرار گرفته و شامل آهکهای ماسه‌ای، مارن، آهک ریفي، آهک تیره پلاژیک و سنگهای آتشفسانی اسیدی تا متوسط و بازیک زیردریایی هستند.

واحدهای سنگی پالئوژن شامل گنگلومرا، ماسه‌سنگ، مارن، سنگ آهک و سنگ‌های آتشفسانی با ترکیب متوسط و قلیایی می‌باشند. پالئوژن به صورت دگر شبیه روی واحدهای سنگی کرتاسه قرار دارد.

در اوسن و الیگوسن فعالیت‌های آتشفسانی و نفوذی شدید می‌شود که به دلیل اهمیت اکتشافی آن بخصوص از نظر فعالیت‌های هیدروترمالی و نهشت مواد معدنی فلزی توضیح بیشتری در باره آن داده می‌شود. خواننده محترم برای اطلاع از موقعیت ژئودینامیکی، تکتونیک، پتروژنز، ژئوشیمی و... منطقه و سنگهای آتشفسانی - نفوذی به منابع و گزارش‌هایی که در این زمینه نوشته شده‌اند مراجعه نماید.

- بررسی ویژگیهای سنگهای آتشفسانی و نفوذی منطقه طارم، دگرسانی و نهشته‌های گرمابی وابسته به آن و مقایسه آن با زون اهر - ارسپاران خویشاوندی و تحول یکسانی را بیان می‌کند (جدول شماره ۱).

در ادامه زون طارم به سمت غرب و در منطقه هشجین نیز توده‌های منفرد کوچک بخش شمال خاوری ورقه هشجین در یک راستای NW-SE جایگیری کرده و در اطراف آنها دگرسانی گرمابی و کانی‌سازی‌های وابسته مشاهده می‌گردد. این توده‌ها ویژگی گرانیتوئیدی تیپ I حواشی فعال قاره‌ای را دارا هستند و از انواع بعد تکتونیک بشمار می‌آیند (پورمعافی - محمد، مؤید - محسن ۱۳۷۸). توده‌های نیمه عمیق با ترکیبی در حد مونزو دیوریت، مونزو گرانیت، کوارتز مونزو نیت و کوارتز سینیت‌اند. در دیاگرامهای $\text{SiO}_2\text{-K}_2\text{O}$ اغلب نمونه‌ها در محدوده سریهای با پتسیم بالا و شوشونیتی قرار می‌گیرند. (همان منبع).

جدول (۱): مقایسه توده‌های آذرین نفوذی اصلی منطقه طارم

	توده نفوذی شمال غرب ابهر الوند - خراسانلو (پیروان (۱۳۷۱)	توده نفوذی شمال شرق زنجان (مؤید ۱۳۷۰) (ذاکر)	توده نفوذی جنوب سیردان (طارم سفلی) حیدری ۱۳۷۵
شکل توده نفوذی	کشیده شده با امتداد شمال جنویشرق	کشیده شده با امتداد شمال غرب - جنوب شرق	کشیده با امتداد شمال غرب - جنوب شرق
نوه چیره سنگ‌شناسی	کوارتز مونزونیت - کوارتزیت مونزونیت	کوارتز مونزونیت بوریت کوارتز مونزونیت	کوارتز و مونزونیت - گرانیت گرانوفیر
بافت میکروسکوپی	گرانوفیر	گرانوفیر	گرانوفیر
دیپسید - سالیت، نشانگر تبلور در محیط‌های نیمه عمیق می‌باشد (Deer ۱۹۶۶)	نوع پیرولیسن		
تأثیر ضعیف (عدم تشکیل کانی شاخص)	تأثیر ضعیف (عدم تشکیل کانی شاخص)	تأثیر ضعیف (عدم تشکیل کانی شاخص)	تأثیر ضعیف (عدم تشکیل کانی شاخص)
SiO ₂ درصد	۵۵/۷۶-۷۴/۶۷	۵۵/۷-۶۰/۵	۵۶-۷۵
Na ₂ O+K ₂ O درصد	۱۱/۷۶-۵/۱۰	۸/۵	۷/۳-۱۵
TiO ₂ درصد	۰/۳۰-۰/۹۶	۱-۰/۱۷	۰/۲-۱/۱۶
Al ₂ O ₃ درصد	۱۹/۳-۱۲/۴۱	۱۶/۹۷-۲۲/۷	۱۳-۱۵
Rb(PPm)	۶۸-۲۷۸ (۱۷۰)	۲۰-۱۴۵ (۲۰)	۳۴-۳۵۳ (۱۸۸)
Sr(PPm)	۹۱-۷۸۱ (۴۴۶)	۱۴۰۰-۱۸۰۰ (۱۴۸۰)	۱۲۴-۱۰۰
Zr(PPm)	۱۵۶-۴۵۹ (۲۶۷۶)	-	۱۰۷-۵۵۶ (۲۶۹۴)
Cu(PPm)	۴۵	۲۵۴	۵۲/۷
آلتراسیون	آلتراسیون سریستی - آرژیلی - کلریتی - کربناتی و نیز آلتراسیون آلونیتی - کانولینیتی	پیریتیزاسیون! - سریستی - آرژیلی - کلریتی در اطراف آلتراسیون آلونیتی - کانولینیتی و وسيع آرژیلی در سنگهاي اطراف	آلتراسیون سریستی - آرژیلی - کلریتی در اطراف آلتراسیون آلونیتی - کانولینیتی سلیسی
محیط نکتونیکی	سری پس از تصادم و مراحل نهایی کوهزایی	سری پس از تصادم و مراحل نهایی کوهزایی	سری پس از تصادم و مراحل نهایی کوهزایی

براساس ۱۳۰ نمونه آنالیز شیمی مرطوب و ۱۷ نمونه آنالیز اسپکتروگراف تابشی

براساس ۲۰ نمونه آنالیز شیمی مرطوب

براساس ۲۲ نمونه آنالیز X.R.F

در زون اهر - ارسباران و در سونگون مجموعه‌های نفوذی کم عمق (Sub volcanic) و دایک‌های وابسته که پورفیراند در محدوده سنگهای گرانودیوریت، گرانیت، بیوپیت و سینومونزونیت، لاتیت پورفیری و دایک‌های آپلتیتی وابسته قرار می‌گیرند. این مجموعه توسط سنگهای ائوسن، کرتاسه و پلیو - کواترنری احاطه می‌شود (مهرپرتو ۱۹۹۱) بررسیهای مربوط نشان می‌دهد که سنگهای فوق ویژگی کالک آلکالن داشته و تیپ I می‌باشند و کانه‌زایی افشار، رگه - رگچه‌ای مس مولیبدن پورفیری بیشتر در مجموعه گرانیت و گرانودیوریت قرار دارند.

مطالعاتی که توسط دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل در چهارچوب مطالعه ماگماتیسم مناطق دگرسان شده و کانی‌های سنگین منطقه مشکین شهر و همچنین توسط اداره کل معادن و فلزات استان اردبیل در چهارچوب «مطالعه اکتشافی مناطق پتانسیل دار در انزان - دیبکلو - خانباز - خانکندی - کرملو اهل ایمان و دوست بیگلو انجام یافته از نظری سری آتشفسانی ائوسن و ویژگیهای پتروگرافی، پترولوزی و ژئوشیمی سنگهای نفوذی عمیق و کم عمق هماهنگی کاملی با بقیه نقاط کمان ماگمایی آذربایجان و طارم نشان می‌دهند که در زیر چکیده آنها ذکر می‌گردد:

- الف - مونزونیتها در حد فاصل بین مشکین چای و انزان چای (قوشه داغ) در بخش زیرین توده نفوذی گرانیتوئیدی رخنمون دارند قلیابی ترین نوع توده نفوذی محسوب می‌شوند.
- ب - فعالیت بعدی ترکیب دیوریت - کوارتزدیوریت و گرانودیوریتی دارد.

ج - پگماتیت‌ها، آپلیت‌ها و ارتوکلازیتها که در مرحله نهایی تفریق قرار دارند.

این توده‌های نفوذی سبب ایجاد سیالات داغی گشته‌اند که در سنگهای میزبان تزریق شده و ضمن واکنش با سنگهای اطراف محدوده‌های دگرسان‌گرمابی را بوجود آورده‌اند. فاز بعدی تزریق به نقل از گزارش فوق کمپلکس‌های مونزونیتی است که در بعضی نقاط توده‌های کوارتز - دیوریتی را قطع کرده‌اند. این توده از عناصر آلکالن و آب غنی شده‌اند؟! در این مناطق همراه با پیریت، کانیهای مانند کالکوپیریت، گالن، اسفالریت و بعضی مولیبدن نیز دیده می‌شود.

در قوشه داغ واحدهای آتشفسانی ایوسن که شامل الیوین بازالت، گدازه‌های بازالتی، توفی و برش، مگاپورفیریتیک آندزیت، لاتیت، لایه‌های توفی و شیلی در داخل گدازه‌های تراکی آندزیتی و تراکی بازالت، داسیت و واحد بازالتی نهایی است، توسط توده‌های نفوذی الیگو - میوسن قطع می‌گردد در این محدوده توده‌ها از جنس دیوریت مونزونیت و گرانودیوریتی که در عمق کم نفوذ نموده‌اند می‌باشند. اولین فاز گرانیت‌وئید، دیوریت - و کوارتز دیوریت می‌باشد. نفوذ فاز بعدی ترکیب مونزونیتی و کوارتز مونزونیتی، میکروگرانیتهای آلکالن را داراست و دگرسانی کائولینیتی و پیروفیلیتی را سبب شده است. در فاز نهایی پورفیرگرانیت، پگماتیت و آپلیت‌ها بوجود آمده‌اند (به نقل از گزارش پی‌جویی مواد معدنی در قوشه داغ ۱۳۷۴).

در محدوده خانباز - خانکندی و یوسفلو (مسیر اهر - مشکین شهر) نیز رخنمون‌های سنگی شامل گرانیت، بیوتیت گرانیت، اپیدوت گرانیت، میکروگرانیت، گرانیت پورفیری،

گرانیت معمولی، داسیت، مونزودیوریت، کوارتز مونزودیوریت، تراکیت، کوارتزآلکالی تراکیت و کوارتز گابرو می‌باشد که گرانیت‌ها بیشترین گسترش را دارند. این توده‌ها نیز در محدوده آلکالن تا کالکوآلکالن قرار گرفته و از نوع I می‌باشند.

سنگ‌های آتشفسانی ائوسن بیشتر شامل توف برش، ایگنمبریت، آگلومرا و گدازه‌های لاتیت، آندزیتی، تراکیتی و واحدهای آندزیت بازالتی تا آندزیتی هستند که تکتونیزه و خرد شده‌اند و تحت تأثیر محلولهای گرمابی دگرسان گردیده‌اند. این دگرسانی‌ها شامل سیلیسی شدن، رسی شدن، سریستی شدن کلریتی و اپیدوتی شدن و آلونیتی شدن می‌باشند.

توده گرانیتوئیدی محدوده را دایک‌های متعددی قطع می‌نمایند که از نظر ترکیب سنگ‌شناسی به دو نوع دایک‌های آندزیتی، لاتیتی، آندزیتی و دایک‌های داسیتی - ریوداسیتی قابل تقسیم هستند.

بررسیهایی که در مورد باتولیت اهر (شیور داغ) صورت گرفته (حبیب ملایی و همکاران ۱۳۷۸) نشان می‌دهد که توده مزبور دارای ترکیب کوارتز مونزونیت تا گرانو-دیوریت است و با ۷/۳۵ تا ۸/۵ درصد اکسیدهای قلیایی یک توده کالکوآلکالن می‌باشد که در آن نسبت سدیم با میانگین ۳/۸۹ بیشتر از نسب پتابسیم با میانگین ۲/۷۳ می‌باشد و متعلق به نوع I می‌باشد. در زمان تشکیل بیش از ۱۰ درصد آب داشته و در فاز کوهزایی پیرنه تشکیل شده است. نفوذ این توده به درون سنگ‌های کرتاسه سبب تشکیل انواع دگرگونی همبrij و اسکارن مس و آهن گشته است. همچنین توده تحت تأثیر نفوذ دایک‌های ولکانیکی اسیدی تا نیمه اسیدی کواترنری و

ساب کواترنری که در آن نفوذ نموده‌اند قرار گرفته است.

با تولیت بزرگ قولان (اردویاد - مگری) که در جنوب و شمال رود ارس قرار دارد به سن الیگوسن می‌باشد و در بخش جنوبی شامل سه فاز ۱) کمپلکس گرانیتوئیدی ۲) دیوریتی - سینیتی ۳) گابرو - مونزونیتی است. بررسی ژئوشیمی حاکی از این است که ماقمای تشکیل‌دهنده این توده از مواد آلکالن غنی است.

سنگهای قدیمیتر حاشیه توده تحت تاثیر آن قرار گرفته و دگرسانی وسیع و کانی‌سازی در آن رخ داده است. در داخل خود توده نیز دگرسانی و کانی‌سازی رخ داده است که مهمترین آن کانی‌سازی رگه‌ای طلا به همراه مس و مولیبدن در قره‌چیلر و قره دره است.

نفلین سینیت‌های زرگاه و کلیبر نیز سنگهای آلکالن غنی از پتابسیم هستند که در الیگوسن درون واحدهای سنگی ائوسن و کرتاسه نفوذ کرده‌اند و سبب دگرسانی، اسکارن و کانه‌زایی شده‌اند.

منطقه ارسباران از لحاظ تقسیمات زمین‌شناسی جزئی از مجموعه ماقمایی البرز می‌باشد. از لحاظ پالثوزئوگرافی قسمتی از نئوتیس بوده است که از کرتاسه به بعد به زیرپوسته قاره‌ای شمال خود فرو رفته و از این زمان فرورانش مجموعه ولکانیکی و پلوتونیکی وسیعی است که از کرتاسه تا کواترنر تمام منطقه را می‌پوشاند.

از لحاظ پترولوزیکی سنگهای آذرین ترکیب کالکوآلکالن داشته و با دور شدن از زون فرورانش ترکیب شوشوئیتی پیدا می‌کند. سنگهای ولکانیکی منطقه شامل آندزیت - تراکیت -

ایگنبریت - داسیت - توف و سنگهای آذرآواری و ترمهای حد بواسطه آنها می‌باشد. توده‌های نفوذی نیز شامل گابرو، سینیت، مونزونیت، گرانودیوریت و دیوریت است.

وجود سنگهای ولکانیکی و همچنین توده‌های نفوذی در منطقه که همراه با آلتراسیونهای شدید می‌باشند می‌تواند عامل مهمی جهت ایجاد کانسارهای موجود در مناطق مورد بحث باشد. وجود اندیشه‌ها و معادن متعدد و نتایج فعالیت‌های اکتشافی مرتبط در منطقه انگیزه لازم را جهت ادامه پی‌جویی‌ها فراهم می‌آورد. آلتراسیونهای متعدد پراکنده و گسترده در زون ارسباران بستر مناسبی برای کانی‌سازی در منطقه است. فعالیت‌های ولکانیکی در ورقه‌های اهر - ورزقان - کلیبر - مشگین شهر - سیه‌رود و... از کرتاسه تا کواترنری مشاهده می‌شود. این فعالیت‌ها در ورقه اهر در پالئوسن - ائوسن اوج می‌گیرد. اوج فعالیت در ورقه ورزقان نیز در ائوسن صورت گرفته است. ولی تنوع در توده‌های درونی و ولکانیک در الیگوسن نیز به چشم می‌خورد. در ورقه کلیبر تنوع گدازه‌ها در ائوسن به حد اکثر می‌رسد. در ورقه سیه‌رود ائوسن بالایی و الیگوسن در بردارنده بیشترین فعالیتهای ولکانیکی و پلوتونیکی هستند. آلتراسیونها نیز تقریباً در تمامی این ورقه‌ها در سنگهای ولکانیکی با سن‌های متنوع دیده می‌شوند.

در ورقه اهر آلتراسیون در کرتاسه و پالئوسن کمتر مشاهده می‌شود ولی در ائوسن و پلیوسن وجود دارد. در ورقه ورزقان از کرتاسه تا کواترنری آلتراسیونها گسترده‌گی زمانی دارد و در ورقه کلیبر فقط در ائوسن آلتراسیون مشاهده می‌شود. در ورقه سیه‌رود آلتراسیون از کرتاسه تا الیگوسن وجود دارد.

از مشخصات کانسارهای اپیترمال وجود آلتراسیونهای با محتوی سولفید بالا (High Sulfidation) و با محتوی سولفید پایین (low sulfidation) است.

تمایز کانی شناسی در این دو نوع آلتراسیون و محتوی طلا و سایر عناصر موجود در این نوع آلتراسیونها می‌تواند راهنمایی جهت اکتشاف این عناصر باشد. لذا بررسی این آلتراسیونها ضروری بنظر می‌رسد. اکثر مناطق بازدید شده براساس وجود آلتراسیون و بررسی تقریبی و اولیه این آلتراسیونهاست. برداشت‌های ناشی از این التراسیونها صرفاً توصیفی بوده در بررسی دقیق‌تر این آلتراسیونها، مطالعات ژئوشیمی، مایعات درگیر و... جهت بدست آوردن مس و ترکیب محلولهای ایجادکننده، و دمای ایجاد آنها و نهایتاً در سن زون‌بندی آنها ضروری است.

زون ارسباران درواقع ادامه جنوبی قفقاز کوچک بوده که با روندی شمال‌غربی - جنوب‌شرقی وارد ایران می‌شود. معادن و پتانسیلهای معدنی قفقاز کوچک توسط زمین‌شناسان و دانشمندان جمهوری‌های ارمنستان و آذربایجان و اتحاد جماهیر شوروی سابق بطور دقیق مورد بررسی و اکتشافات قرار گرفته است ولی ادامه آنها در بخش‌های جنوبی که در کشور ما واقع شده است آنچنانکه شایسته است به جزء چند مورد بطور دقیق و سیستماتیک مورد مطالعه قرار نگرفته است. منطقه قفقاز کوچک از نظر کانی‌زایی مس پورفیر، مولیبدن پورفیر و مس مولیبدن پورفیری غنی است بطوریکه در خاک جمهوری آذربایجان چندین زون غنی از مواد معدنی ذکر شده کشف و شناسایی گردیده است که عبارتند از زونهای مس خان - زنگه‌زور - سومخیت - آغدام، کمربند فلزی گنده‌بیک، ایالت فلزی موروداغ و مهمانا که از معادن و

کانسارهای مس - مولیبدن پورفیر این زونها می‌توان به کانسارهای گونی گول، دیاخچای، یاشلت، مس داغی، پاراغاچای، حاجین چای، خارخار، قارداع، معاریف، بیویک قالاچا، و گروه جان یا تاغ شامل گول یاتاغ، دمیرلی یا تاغ، داغدره کاساپت، جمیلی بولاغی و... اشاره کرد.

بالاخره منطقه ارسباران که درواقع ادامه جنوبی قفقاز کوچک است بدلیل دارا بودن شرایط مناسب زمین‌شناسی از قبیل وفور فعالیتهای ماگمایی و ماگماتیسم ترشیری، زونهای آلتره گسترده و... از لحاظ کانی‌زایی طلا، مس، مولیبدن و... حائز اهمیت است.

محدود مطالعاتی مورد مطالعه قسمتی از زون ارسباران را شامل می‌باشد که در محدوده جغرافیایی $38^{\circ} 38'$ - $47^{\circ} 58'$ طول شرقی و $38^{\circ} 15'$ عرض شمالی توده‌های نفوذی یوسفلو، خانباز، قوری چای، شیشه - کین آب و توده نفوذی مشگین شهر - انزان با ترکیب گرانودیوریت تا مونزونیت و سایر مناطق دگرسان شده و... می‌باشد.

این توده‌های نفوذی به سن الیکومیوسن بوده و سنگهای آتشفسانی و توفی و... ائوسن را مورد حمله قرار داده و باعث ایجاد آلتراسیونهای هیدروترمالی نسبتاً وسیعی در اطراف خود شده است.

در هنگام انجام عملیات صحرایی (اواسط و اوخر پاییز ۷۸) به دلیل نامساعد بودن شرایط جوی و وجود برف در مناطق کوهستانی (کوههای قوشهداغ) نمونه‌برداری از توده نفوذی مشگین شهر - انزان مقدور نشد و فعالیتهای زمین‌شناسی صحرایی ما بر روی توده‌های نفوذی

یوسفلو، خانباز، قوری چای و شیشه - کین آب که در ارتفاعات پایین تری قرار گرفته‌اند متمرکز گردید. در بررسی‌های صحرایی ملاحظه گردید که توده‌های یوسفلو، خانباز از نظر کثرت وجود رگله و رگه‌های سیلیسی، سولفیدی و سیلیسی - سولفیدی نسبت به توده‌های دیگری (قوری چای و شیشه - کین آب) غنی‌تر بوده و باردارتر بنظر می‌رسد.

روش کار:

قبل از عزیمت به منطقه مطالعاتی، گزارش‌ها، منابع و اطلاعات موجود در سازمان زمین‌شناسی، دانشگاهها (در چارچوب رساله کارشناسی ارشد)، وزارت معادن و فلزات گزارش‌های اکتشافی موجود در اداره کل معادن و فلزات استان و آذربایجان شرقی)، شرکت ملی صنایع مس و همچنین با استفاده از تصاویر پردازش شده ماهواره‌ای (شامل مناطق دگرسان شده و شکستگیها...) و نیز GIS (گزارش بخش دورنمایی و GIS بطور جداگانه تدوین شده است)، این منابع مورد مطالعه، بررسی و جمع‌بندی قرار گرفتند، سپس مناطقی را که حائز اهمیت است برای آشنایی با واحدهای زمین‌شناسی معدنی مورد بازدید قرار گرفتند، برای نمونه می‌توان از معدن مس پورفیری سونگون، معدن اسکارنی مس، آهن مزرعه، معدن متروکه اسکارنی مس - آهن مزرعه، اندیس‌های معدنی منطقه آستامال، رگه‌های سیلیسی طلادر خوینرود، رگه‌های سیلیسی سرب و روی‌دار بارملک، اثر مس و دگرسانی کیقال و دگرسانی‌های سیلیسی، آرژیلی منطقه نام برد.

پس از آشنایی با واحدهای معدنی در روی زمین، در مرحله بعدی مناطق بالوجه، نقدوز.

قولان، کالجان، شرف‌آباد، سرکش، شمال شالو، نوجه‌مهر و... مورد بررسی مقدماتی قرار گرفتند، در این مرحله سعی شد که از مناطق دگرسان، رگه‌های سیلیسی و کانه‌دار نمونه‌برداری محدود صورت گیرد و پس از اطمینان از نتایج حاصله و امیدبخش بودن منطقه برای مطالعه بیشتر برنامه‌ریزی گردد نمونه‌برداری بصورت تکه‌ای و از قسمتهای مختلف رگه در عرض و طول و همچنین از بخش‌های محدوده دگرسانی صورت پذیرفت.

مطالعات اکتشافی قبلی:

به دلیل وجود آثار و اندیشهای معدنی فراوان، منطقه از دیرباز مورد توجه کارشناسان و بخصوص کارشناسان روسی قرار داشته است معادن اسکارنی و رگه‌ای سونگون، مزرعه، انجرد، بار ملک را استخراج و مواد معدنی را به روسیه منتقل کرده‌اند. در اینجا به سرفصل مهمترین گزارش‌های اکتشافی موجود از منطقه اشاره می‌شود:

1- Bazin & Hubner (1969): copper Deposit in Iran, G.S.I rep. NO.13.

۲- مطالعات مقدماتی حفاری و زمین‌شناسی ناحیه معدنی قره‌چیلر - محمدعلی

ملک‌پور - سازمان زمین‌شناسی کشور - ۱۳۵۲

۳- گزارش اکتشافی و ژئوشیمایی تفصیلی مناطق شمال‌غربی اهر: بارملک، کیقال،

سونگون و بالوچه - غلام‌حسن و ثوق‌زاده - ابوالحسن تدین - سازمان زمین‌شناسی کشور -

فروردین ۱۳۵۳.

۴- مس و مولیبدن، سرب و روی بالوجه و آثار مینرالیزاسیون متعدد (کارهای قدیمی) -

- لوهوسن - ملاکپور - ۱۹۷۰ سازمان زمین‌شناسی کشور.
- ۵- شناسایی آلتراسیون منطقه کیقال - سونگون از نظر منابع معدنی - مرتضی مؤمن‌زاده - سازمان زمین‌شناسی کشور - ۱۳۵۲
- ۶- ارزیابی ذخایر معدنی شناخته شده منطقه چهارگوش اهر براساس اطلاعات موجود - مرتضی مؤمن‌زاده - سازمان زمین‌شناسی کشور - ۱۳۷۴
- ۷- گزارش نتایج اکتشافات آلونیت از مهر ماه ۵۴ تا آبانماه ۵۶: لقمان نعمت - معاريف زینالف سازمان زمین‌شناسی کشور - ۱۳۵۶
- ۸- بررسی و معرفی پتانسیل طلا و سایر عناصر در ناحیه خوینرود (شمال غرب اهر) با استفاده از روش ژئوشیمیایی و کانیهای سنگین در مقیاس ۱:۲۰۰۰ - امیر مباشر - فرزاد آزرم - سازمان زمین‌شناسی کشور - ۱۳۷۰
- ۹- گزارش پی‌جوئی مقدماتی طلا در مناطق قره‌چیلر، قره‌دره و دوزال - ب. برنا - سازمان زمین‌شناسی کشور - ۱۳۷۱
- ۱۰- مطالعه بعضی از مناطق دارای آنومالی مغناطیسی منطقه اهر - نیکلاس و یوسفی - سازمان زمین‌شناسی کشور - ۱۳۵۶
- ۱۱- مطالعه زمین‌شناسی محدوده سونگون - م. مؤمن‌زاده - ا. پورلطیفی - ن. رشیدنژاد - سازمان زمین‌شناسی کشور - ۱۳۶۸
- ۱۲- بررسی زمین‌شناسی اقتصادی کانسار مس سونگون اهر - مجید قادری - رساله

کارشناسی ارشد زمین‌شناسی اقتصادی - دانشگاه شهید بهشتی - ۱۳۷۱.

۱۳- مطالعه پتروگرافی و پترولوزی سنگهای آذرین ناحیه معدنی سونگون. ایزدبار. ح رساله کارشناسی ارشد زمین‌شناسی - پترولوزی - دانشگاه شهید بهشتی - ۱۳۷۱.

10- Contributions of the Geology, Geochemistry, Ore genesis and fluid Inclusion Investigations Sungun Cu - Mo porphyry deposit (North - west of Iran). Mahmud Mehrpartou - Hamburg - 1993.

۱۴- مطالعه زمین‌شناسی و پتروشیمیایی سنگهای پلوتونیک و ولکانیک توده‌های جنوب غرب مشکین شهر در ارتباط با ژنزمس و مولیبدن، طایی دولق.ر - رساله کارشناسی ارشد زمین‌شناسی - پترولوزی - دانشگاه تبریز - ۱۳۷۶.

۱۵- گزارش‌های اکتشافی موجود در اداره کل معدن و فلزات استان اردبیل و آذربایجان شرقی.

عنصر مس، مولیبدن و طلا

با توجه به اینکه هدف از اجرای طرح اکتشاف زون ارسباران دستیابی به ذخایر احتمالی طلای اپیترمال و مس - مولیبدن پورفیر است لذا لازم است ابتداء مختصری از ویژگیهای ژئوشیمیایی، متالوژنی و کانسارهای اقتصادی طلا، مس و مولیبدن اشاره‌ای داشته باشیم.

مختصری از خصوصیات ژئوشیمیایی مس:

مس شامل دوايزوتوب Cu^{65} ، Cu^{63} بوده و میزان کلارک آن در پوسته زمین 1×10^{-2}

در صد (۱۰۰ ppm) می‌باشد. مقدار مس در سنگهای بازیک 2×10^{-4} درصد بوده که اندکی از حد کلارک بیشتر است. عنصر مس هم در ماقماط بازالتی و هم در ماقماط گرانیتی متتمرکز می‌گردد.

معدن و کانسارهای هیدروترمالی آن در ارتباط با ماقماتیزم گرانیتی بوجود می‌آیند.

مس در ترکیب‌های طبیعی بصورت یک و دو ظرفیتی بوده و نوع دو ظرفیتی آن در محیط احیاء‌کننده با ویژگی‌های مهاجرتی قوی مشخص می‌گردد. مس ضمن ترکیب با آنیونهای مرکب SiO_3^{2-} ، PO_4^{3-} ، VO_4^{3-} ، CO_3^{2-} ، کربناتها، سیلیکاتها، فسفاتها و... مس را پدید می‌آورند. مس در محیط‌های اسیدی بصورت سولفات و در محیط‌های قلایی بصورت کربنات حمل می‌شود و در حمل مس توسط محلولهای گرمابی، یونهای کمپلکس نقش مهمی را بازی می‌کنند. مس در شرایط اگزوژن در زونهای اکسیداسیون و سمنتاسیون انباسته می‌شود.

کانسارهای اقتصادی مس:

از کانسارهای اقتصادی مس می‌توان به کانسارهای کربناتیتی، اسکارنی، رگه‌ای، گرمابی پلوتونوژن (مس پورفیر) - گرمابی ولکانوژن، کالچدان و استراتیفورم اشاره کرد. که بر حسب موضوع طرح ارسپاران کانسار پلوتونوژن هیدروترمالی مس (مس پورفیر) را بطور مختصر توضیح می‌دهیم.

کانسارهای مس پورفیر - کانسارهای استوک ورک تا افshan بزرگ و عیار پائین مس هستند

که ممکن است حاوی مقادیر قابل بازیافت مولیبدن، طلا و نقره نیز باشند. این کانسارها معمولاً کانسارهای مس - مولیبدن و یا مس - طلا می‌باشند. این کانسارها جهت استخراج مس - مولیبدن نقش مهمی را بازی می‌کنند در آنها همراه با Mo, Cu ، عناصر ارزشمند دیگری مانند طلا، نقره، رنیوم، سلن، تلور و بیسموت نیز از توده‌های معدنی استخراج می‌گردند. با اینکه مقدار متوسط مس در ذخایر نوع مس پورفیر کم است ولی وجود میلیونها تن ذخیره ماده معدنی سبب می‌گردد که استخراج ذخایر نوع مس پورفیر مقرر به صرفه و اقتصادی باشد.

کانی زایی مس از نوع رگچه‌ای پورفیری در زونهای کنتاکت داخلی و خارجی توده‌های گرانیتی جای می‌گیرند. هم کانی زایی و هم سنگهای نفوذی هر دو بافت پورفیری دارند. رایج‌ترین سنگهای میزبان کانسارهای مس پورفیر، سنگهای آذرین درونی اسیدی از خانواده گرانیت بسمت گرانودیوریت تاتونالیت، کوارتز مونزونیت و دیوریت هستند. به هر حال سنگهایی با ترکیب دیوریت و مونزونیت (کوارتز - مونزونیت) تا سینیت (گاه آلکالی سینیت) نیز از سنگهای میزبان محسوب می‌شوند.

معمولًا سنگ میزبان کانسارهای مس پورفیری، گرانیتوئیدهای تیپ I است.

در کانسارهای مس پورفیر چهار زون دگرسانی در اطراف استوک پورفیری و بصورت مناطق هم محور که پوسته‌هایی هم مرکز و اغلب ناکامل را می‌سازند متمرکز می‌شوند و اکثرًا در عملیات اکتشافی کانسارهای مس پورفیر بعنوان راهنمای مورد استفاده قرار می‌گیرند (زون پتاسیک، زون فیلیک، زون آرژیلیک، زون پرپلیتیک) کانی زایی مس در این کانسارها ممکن

است به سه صورت ۱- تمامًا در متن استوک میزبان ۲- بخشی در استوک و بخشی در سنگ دیواره ۳- فقط در سنگ دیواره مشاهده شود.

مختصری از خصوصیات ژئوشیمیایی مولیبدن:

مولیبدن دارای هفت ایزوتوپ ثابت ^{100}Mo ، ^{94}Mo و ^{92}Mo بوده از میان آنها ایزوتوپ ^{98}Mo (با 23.75%) نسبت به سایر ایزوتوپها بیشتر است. مولیبدن دو ظرفیتی بوده و در شرایط ایندوژن چهار ظرفیتی و در شرایط اگزوژن شش ظرفیتی عمل می‌کند. کلارک آن 1.1×10^{-4} درصد است. مولیبدن به گوگرد خیلی نزدیک است و به همین جهت ترکیبات سولفیدی مولیبدن چهار ظرفیتی (MoS_2) بوجود می‌آید. تبلور مولیبدنیت در محیط‌های احیایی دارای پتانسیل اسیدی بالا صورت می‌گیرد. مولیبدن در محلول‌های اسیدی و یا در محلول‌های اسیدی با اسیدیته ضعیف بصورت ترکیبات کمپلکس ($\text{SiO}_2 \cdot 12\text{MoO}_3 \cdot n\text{Na}_2\text{O} \cdot \text{H}_2\text{O}$) حمل می‌گردد و این ترکیب کمپلکس مولیبدن تنها در شرایط فشار و حرارت بالا (با $T=600^\circ$, $P=600\text{kg/cm}^2$) پایدارند. در شرایط اگزوژن، مولیبدن ارتباط تنگاتنگی با زغال‌سنگ، شیستهای زغالی - رسی و زغالی - سیلیسی، بیتومین‌های نفت و مواد آلی داشته و عموماً تجمعاتی با وانادیوم، اورانیوم، ژرمانیم تشکیل می‌دهد. مولیبدنیت (MoS_2) در ترکیب خود رنیوم را بصورت مخلوط ایزومورف دارا می‌باشد و بیشترین تجمعات رنیوم (2000-1000 گرم در تن) در معادن مس - مولیبدن است. ترکیب توده‌های نفوذی میزبان کانسارهای مولیبدن پورفیر کوارتز مونزودیوریت تا گرانودیوریت و گرانیت متفاوت است.

کانی زایی استوک ورک مولیبدن از کانی زایی نوع افسان آن مهمتر بوده و توده‌های معدنی با توده‌های نفوذی ساده، مضاعف یا مرکب و یا با دایکها و لوله‌های برشی همراه هستند.

مورفولوژی پیکره‌های معدنی مولیبدن پورفیر ممکن است تخت یا کاسه واژگون (منطقه کانسنگ‌دار تنها در سنگ دربرگیرنده)، استوانه میان تهی (منطقه کانسنگ‌دار هم در توده نفوذی و هم در سنگ دیواره) و فنجان واژگون (منطقه کانسنگ‌دار هم در توده نفوذی میزبان و هم در سنگ دیواره قرار دارد) باشد.

دگرسانی اطراف نهشته‌های مولیبدن پورفیر بسیار شبیه کانسارهای مس پورفیر بوده و سیلیسی شدن و دگرسانی پتابسیک در آنها غالب است.

متالولوژی مولیبدن:

کانسارهای ایندوژن مولیبدن با پلوتونهای گراناتیوئیدی بزرگ و دایکهای پورفیر قطع کننده آنها و استوک‌های کوچک و کانسارهای اگزوژن آن با زغالسنگها و شیستهای زغال - سیلیسیوم‌دار حاوی مولیبدن در ارتباط هستند.

کانسارهای اقتصادی مولیبدن:

کانسارهای اقتصادی مولیبدن شامل کانسارهای اسکارنی، گرایزن، گرمابی پلوتونوژن و گرمابی ولکانوژن می‌باشند.

مختصه از خصوصیات ژئوشیمیایی طلا:

طلا دارای ۱۴ ایزوتوب بوده و ایزوتوبهای آن از Au^{192} تا Au^{206} می‌باشد که تنها ایزوتوب

Au^{192} آن ثابت است. کلارک طلا ($4.5 \times 10^{-7} \text{ mg/t}$) درصد (4.5 mg/t) می‌باشد. طلا در سنگهای مختلف، خاکها، خاکسترها گیاهی، آب رودخانه‌ها و... وجود دارد. منبع اصلی طلا در کانسارهای ایندوزن ماقمای بالارونده و اندکی مواد مذاب آناتکسی است. تجمع طلا در ذخایر پس ماقمایی بصورت تیوسولفات $\{\text{AuS}_2\}$ و کلرید $\{\text{AuCl}_2\}^{2-}$ و $\{\text{AuCl}\}^{2-}$ می‌باشد. طلا در شرایط اگزوژن ضمن جدا شدن از کانیهای هیپوژن در کلاهکهای آهنی تنشست شده و ذخایر پلاسری نیز بوجود می‌آورد.

کانسارهای اقتصادی طلا:

شامل کانسارهای اسکارنی، گرمابی پلوتونوژن، گرمابی ولکانوژن، متامورفوژن و پلاسرها می‌باشند که نوع اسکارنی آن از نظر ژنتیکی کمیاب بوده و سولفیدهای حامل طلا ارسنوبیریت، پروتین و... هستند که در اسکارنهای گرانات - پیروکسن ذکر شده‌اند.

کانسارهای گرمابی ولکانوژن طلا در اعماق نزدیک سطح زمین بوجود می‌آیند و با ولکانیزم آندزیت - داسیت دوره آلپی ارتباط ژنتیکی دارند. پروپلیزاسیون قبل از کانی زایی و کوارتزاسیون، آدولاریازاسیون، سریستیزاسیون هم زمان با کانی زایی از مشخصات اینگونه کانسارهاست.

کانسارهای گرمابی پلوتونوژن طلا با باتولیت‌های گرانیتی و توده‌های نفوذی کوچک هیپابیسال در ارتباط هستند. دگرسانی سنگهای اطراف توده معدنی با تبلور مجدد کانیهای سازنده سنگهای دربرگیرنده توده معدنی و یا با توسعه و گسترش کلریت‌های غنی از آهن و

گاما سریسیت‌ها مشخص می‌گردد. مجموع پاراژنتیک کانیهای اصلی رگه‌ها، کوارتز و سولفیدها (پیروتین، پیریت، ارسنپیریت، کالکوپیریت و...) می‌باشند.

کانسارهای اپیترمال طلا:

ذخایر طلا اپیترمال بیشتر بهمراه سنگهای پرو کلاستیکی اسیدی و حدوداً سطح نوع کالک آلکالن دوران سوم که در خارج از آب تشکیل شده یافت می‌شوند. درجه حرارت تشکیل ذخایر اپیترمال طلا بر حسب مطالعه فلوریدانکلوزیونها در حد $50\text{--}200^{\circ}$ درجه سانتیگراد است. بافت ذخیره معدنی عمدتاً استوک ورک پرشده در فضای خالی، برشی، افسان و جانشینی است. محیط تشکیل آنها از سطح تا عمق حداقل 800 متری زمین گزارش شده است.

ید:

۱- توده نفوذی یوسفلو (غرب نقدوز):

این توده نفوذی که در نقشه زمین‌شناسی $1/100000$ اهر بیوتیت گرانیت تا گرانودیوریت معروفی شده است در حد فاصل بین آبادیهای حصار تا غرب نقدوز در مساحتی حدود 18 کیلومترمربع در دو طرف رودخانه اهر چای رخنمون یافته است. کن tact جنوبی این توده توسط نهشته‌های جوان (تراسهای قدیمی واحد Q^{II}) پوشیده شده ولی مرز شمالی آن با ولکانیت‌های ائوسن (که تحت تاثیر محلولهای گرمابی توده مذکور آلتره و سیلیسی شده‌اند) در معرض دید قرار گرفته است.

آلتراسیونهای اطراف توده نفوذی از نوع آلتراسیون آلونیتی بوده و کلاهکهای سیلیسی آن بصورت پچهایی، بخشهای آلونیتی - کائولینیتی زیرین را پوشانده‌اند. آلتراسیونهای آلونیتی ردیاب‌هایی برای طلا و مس پورفیری محسوب می‌گردد.

همانطوریکه ذکر شد رودخانه اهر چای این توده نفوذی را تقریباً به دو نیمه شمالی و جنوبی بریده و دره عمیق به شکل ۷ در داخل آن پدید آورده است. این دره که محل عبور جاده اهر - مشگین شهر نیز می‌باشد بهترین و مناسب‌ترین مقطع زمین‌شناسی طبیعی جهت مطالعه و برداشت نمونه از رگه و رگچه‌های سیلیسی و سولفیدی موجود در داخل توده نفوذی است. این مسیر را جهت نمونه‌برداری انتخاب کرده و از تمامی رگه‌ها و رگچه‌های موجود در داخل توده نمونه‌گیری کردیم.

اکثر رگه و رگچه‌ها نزدیک به قائم بوده و از سیلیس‌های کلومورف و کانه‌های سولفیدی (کالکوپیریت، پیریت و...) و از کانیهای ثانویه (مالاکیت، آزوریت و اکسیدهای آهن و...) تشکیل یافته‌اند.

در داخل این توده نفوذی دایکهایی با روند عمومی شمال‌غرب - جنوب‌شرق و شمال‌غرب جنوب‌غرب به رنگ عمومی تیره و حاوی بلورهای درشت و صورتی رنگ و اتومورف با مقطع مستطیلی شکل (ارتور؟) با یک زمینه سبز تیره وجود دارند. همچنین چندین گسل با امتداد شمال‌غرب - جنوب‌شرق - شمال‌شرق - جنوب غرب این توده را بریده که عملکرد بعضی از آنها نرمال و بعضی دیگر امتداد لغز با اثر خطوط هارنیش مورب در سطح گسل می‌باشند. سطح

گسلها، سیلیسی شده و حاوی کانیهای اتومورف کوارتز و کانه‌های فلزی (سولفیدهای مس و آهن) می‌باشند.

از خود توده نفوذی و دایکهای موجود در آن نمونه‌هایی جهت پتروگرافی برداشت کرده‌ایم و همچنین از رگه و رگچه‌های سیلیسی، سولفیدی، سیلیسی - سولفیدی برای آنالیزهای طلا، مس و مولیبدن گرفته بودیم که نتایج آن بصورت جدول در صفحات بعد بر حسب توده‌های نفوذی آورده شده است.

۲- توده نفوذی خانیاز:

این توده نفوذی در نقشه زمین‌شناسی ۱:۱۰۰۰۰۰ اهر الکالی گرانیت تا هورنبلند بیوتیت گرانیت معروفی گردیده است. این توده از شرق قزلداغ و از ساحل غربی دره کرملو شروع می‌شود در صورتیکه مرز این توده با زونهای آلتراسیون اطرافش در نقشه زمین‌شناسی مذکور درست و دقیق مشخص نگردیده است. این توده نیز مانند توده نفوذی یوسفلو توسط دایکهای تیره رنگ حاوی کانیهای صورتی رنگ درشت و اتومورف (ارتوز؟) با یک زمینه سبز تیره قطع گردیده و حاوی رگچه و رگه‌های سیلیسی و سولفیدی نیز می‌باشد.

در داخل دایک و خود توده نفوذی دانه‌های پراکنده کانیهای سولفیدی (کالکوپیریت، پیریت...) بطور ماکروسکوپی مشاهده می‌گردد.

در شمال شرق پیچ جاده مشگین شهر (جائیکه مسیر جاده از رودخانه اهر چای بسمت جنوبشرق منحرف می‌شود). یک زون برشی در خود توده نفوذی مشاهده می‌گردد که در این زون بخش‌های ملاکیتی و آزوریتی شده نسبتاً وسیعی مشاهده می‌گردد که کانیهای سولفیدی

اولیه را پوشش داده‌اند. یک چشممه فصلی از این زون بر Shi بیرون می‌آید که آب آن به رنگ کاملاً قهوه‌ای (اکسیدهای آهن) می‌باشد و در مسیر جریان آب اکسید آهن رسوب می‌نماید. این پدیده ناشی از تخریب کانیهای سولفیدی آهندار در اعماق زمین می‌باشد که توسط چشممه‌ها بیرون آورده می‌شوند این زون بر Shi با گسلی که درست در سمت شمال‌شرق با روند شمال‌غرب - جنوب‌شرق عبور می‌کند محصور گردیده است. سطح گسل مذکور بصورت دیوار سیلیسی شده (با سطح ورنی سیاه رنگ) بر جسته باقی مانده است و بلورهای درشت کوارتز کانی‌سازی آهن، منگنز و ... در آن دیده می‌شود.

این بخش بر Shi شده از لحاظ وجود مس - مولیبدن پورفیر حائز اهمیت بوده و نیازمند بررسی‌های دقیق دارد.

۳- توده نفوذی قوری چای:

این توده نفوذی نیز از نظر سنگ‌شناسی مشابه توده نفوذی خانباز بوده ولی وسعت و گسترش آن قابل توجه و چندان زیاد نمی‌باشد. گسترش آن در نقشه زمین‌شناسی $1/100000$ اهر از وسعت و گستره واقعی‌اش بیشتر نشان داده شده است. رگچه و رگه‌های سیلیسی و کانه‌دار این توده گسترش چندانی ندارند.

۴- توده نفوذی شیشه - کین آب:

این توده نفوذی در شرق و جنوب‌شرق آبادی شیشه رخنمون داشته و در بعضی جاها در کنکات آن سنگ سیاه رنگ، سخت، سنگین و مافیک که در اثر ضربات چکش صدای تقریباً فلزی پس می‌دهد یافت می‌شود (گابرو یا سایر سنگهای مافیک؟) در داخل این سنگ مافیک

در برگیرنده توده شیشه، گاهاً کانیهای سولفیدی و سایر کانیهای فلزی دیگر با جلای خاکستری فولادی (آهن یا کرومیت؟) مشاهده می‌شود.

این سنگ مافیک بصورت سنگ دربرگیرنده توده نفوذی در اطراف آبادی کین آب نیز رختمون داشته و حاوی ورمیکولیت می‌باشد.

توده نفوذی شیشه توسط رگه‌های آپلیتی متعدد و نیز رگه‌های سیلیسی، سولفیدی و اکسیدهای آهن بریده شده است. دایکهای تیره با بلورهای صورتی رنگ و اتومورف ارتوز و زمینه سبز تیره این توده را بریده است.

در سنگهای ولکانیکی اثوسن (در برگیرنده توده نفوذی) تعداد اندکی رگچه‌های اپدوت، سیلیس و سولفید (کالکوپیریت و...) مشاهده می‌شود.

از سنگهای خود توده نفوذی و دایکها و سنگهای مافیک اطراف آنها نمونه‌هایی جهت پتروگرافی و از رگچه‌ها و رگه‌های سیلیسی، سولفیدی و آپلیت‌ها و نیز از سنگهای مافیک دربرگیرنده توده نفوذی نیز جهت انجام آنالیزهای طلا، مس و مولیبدن نمونه‌برداری شده است.

رگه‌های سیلیسی ساحل غربی رودخانه قره‌سو: علاوه بر توده‌های نفوذی مذکور، در ساحل غربی رودخانه قره‌سو در فواصل بین آبادی سارخانلو - دوشتور حدود ۷-۸ رگه سیلیسی با طول و ضخامت‌های مختلف (ضخامت از چند ده سانتی‌متر تا ۶ متر و طول دهها و حتی صدها متر) و با امتدادهای $N-S, N10^{\circ}W$, $N20^{\circ}E$ مجموعه آتشفسانی - رسوبی اثوسن را بریده و بصورت رگه‌های سفید رنگ از دور به چشم می‌خورند بعضی از این رگه‌های سیلیسی حاوی

کانیهای سولفیدی (کالکوپیریت، پیریت و...) نیز می‌باشند بلورهای اتومورف کوارتز در این رگه‌ها رشد نسبتاً خوبی دارند.

نتایج آنالیز تعدادی نمونه که مقادیر طلا، مولیبدن و مس آنها به ترتیب بیشتر از 50PPb, 50PPm, 1% داده‌اند بصورت جدول زیر ارائه می‌گردد.

نام توده نفوذی	شماره نمونه	نوع نمونه	Cu %	Mo PPm	Au PPb
	G.17	رگچه سولفیدی	-	136	-
	G.25	رگچه سیلیسی - سولفیدی	-	64	-
	G.47	رگچه سیلیسی - سولفیدی	1.69	-	59
توده نفوذی یوسفلو	G.45	رگچه سولفیدی	-	80	-
	G.60	رگچه سیلیسی - سولفیدی	-	-	97
	G.82	رگچه سیلیسی در سنگ دربر گیرنده توده	-	80	-
	G.91	زون برشیک همراه با رگچه‌های سیلیسی سولفیدی	-	64	215
	G.94	رگچه سیلیسی - سولفیدی	1.27	-	-
	G.109	رگچه سیلیسی - سولفیدی استوک ورک مانند	-	-	135
توده نفوذی خاباز	G.73	زون برشیک کانه‌دار	-	88	-
آبادی دمیرچی	G.75	رگه سیلیسی پر شده در سطح گل	5.28	-	-
شمال قشلاق خیارلو	G.95	سیلیس پر شده در سطح گل سنگ دربر گیرنده	-	-	160
اطراف توده نفوذی شیشه	G.135	سنگ مانیک در بر گیرنده توده نفوذی	-	-	78

۵- در جنوبشرق ورقه ۱/۱۰۰۰۰۰ اهر آتراسیونهای وسیعی مشاهده میشود که این آتراسیونها در تراکی آندزیت های پلیوسن بوقوع پیوسته است. همچنین سنگهای ولکانیکی با ترکیب آندزیت، ایگنمبریت در بعضی نقاط دچار آتراسیونهای شدیدی گشته اند بطوریکه در بعضی سنگهای منطقه پیریت زایی بمقدار وسیع صورت گرفته است. پیریت ها بصورت پراکنده (Disseminated) داخل سنگها مشاهده میشوند.

رگچه های گچی به فراوانی داخل درز و شکافهای سنگهای منطقه دیده میشوند. گاهی شدت آتراسیونها به حدی بوده است که محلولها فلذسپاتهای سنگها را شسته و تنها سیلیس سنگ برجای مانده است (Vugy Quartz).

با ضربه چکش بوی گوگرد به خوبی احساس می شود و در سطح سنگهای لایه های نازک گوگرد وجود دارد.

رگه های سیلیسی متعددی نیز به داخل ولکانیک ها وجود دارد. ضخامت این رگه ها حداقل ۲۰ سانتیمتر است مشاهدات فوق در دره رودخانه اصلی منطقه (رودخانه امامعلی چای) صورت گرفته است.

۲ نمونه از رگه های سیلیسی و ۲ نمونه از ولکانیک های پیریت دار جهت آنالیز طلا به آزمایشگاه فرستاده شد براساس نتایج محتوای طلا در این نمونه ها ناچیز است ولی با توجه به نوع آتراسیون که در بعضی مناطق منجر به کائولینیتزاسیون، هماتیتیزاسیون، پیریتیزاسیون و سیلیسیفیکاسیون شده است (تقریباً همانند منطقه استامال) مطالعات بیشتری باید صورت

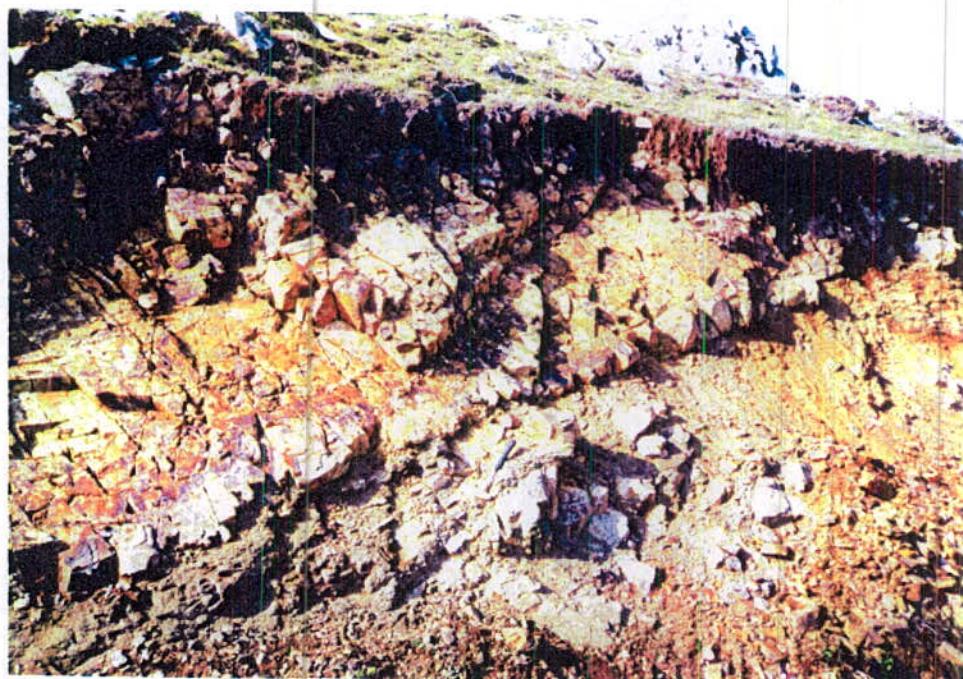
گیرد. در شمال روستای دمیرچی نیز آلتراسیونهای متعددی به چشم می‌خورد که در آنها دایکهای وجود داشته که آثار مالاکیت در آنها فراوان است همچنین در ولکانیک‌ها نیز آثار مالاکیت دیده می‌شود.

عکس شماره ۱- نمایی از دره امامعلی چای و آلتراسیونهای آن

۶- در منطقه مرز رود واقع در شمال شرق ورقه ۱:۱۰۰۰ ورزقان، در کنتاکت توده نفوذی نفلین سینیت الیگو سن با آهکهای خاکستری کرتاسه در گزارشات ژئوشیمیایی طلای اسکارنی گزارش شده است. در بازدید از منطقه مزبور در کنتاکت، آثار دگرگونی ضعیفی در سنگ آهکها مشاهده می‌شود که همراه با پیدایش اپیدوت می‌باشد. پیریت زائی به فراوانی در

سنگهای کنتاکت چه در سینیت و چه در سنگ آهکها وجود دارد مطالعات مینرالوگرافی وجود پیریتها نیمه‌اتومورف همراه با انکلوزیونهای کالکوپیریت را نشان می‌دهد. در بعضی قسمتها در کنتاکت بلافصل یک رگه سیلیسی با ضخامت چند سانتیمتر وجود دارد که با پیریت فراوان همراه است. رگه‌های سیلیسی نیز با ضخامت حدود ۱۵ سانتیمتر داخل توده وجود دارد که واجد کالکوپیریت هستند. از سنگهای دو طرف کنتاکت هر کدام یک نمونه، از پیریت و سیلیس کنتاکت یک نمونه و از یک رگه سیلیسی داخل توده نیز نمونه جهت آنالیز طلا به آزمایشگاه فرستاده شد که این نمونه قادر محتوای طلا بوده‌اند.

عکس شماره ۲- کنتاکت گسله بین آهکها و توده نفلین سینیتی

در ادامه مسیر مرز رود به سمت روستای مسگرد در قسمتی از ترانشه جاده در کنタکت مذکور آثار کانی سازی آن بصورت اولیژیست وجود دارد. مطالعات منیرالوگرافی وجود کالکوپیریت را همراه با اولیژیست و در فاز تأخیری نسبت به آن نشان می دهد. آنالیز یک نمونه از این سنگها نشان داده که فاقد مقدار قابل توجه طلا است.

۷- در منطقه سرکش در جنوب شرقی ورقه ۰۰۰/۱۰۰ سیه رود آثار آلتراسیون شدیدی به چشم می خورد (عکس شماره ۳). در این منطقه سریهای ولکانیکی و آذر آواری باسن ائوسن مشکل از سنگهای ولکانیکی، اندرزیتی، توف، ولکانوکلاستیکهای داسیتی و ایگنمبریت همراه با سری ولکانیکی باسن پلیوسن مشکل از اینگمبریت، تراکیت و آندزیت قسمت اعظم سنگهای منطقه را تشکیل می دهند. در قسمتها ای از سریهای فوق، آلتراسیونهای شدیدی به چشم می خورد که با رنگهای سبز، قرمز، زرد مشخص می باشند. رگه های سیلیسی و کلسیتی داخل آلتراسیونها وجود دارند. مطالعات X-ray در مورد نمونه های سست و رنگی این منطقه، کانیهای فلدسپار، ایلیت، ژاروسیت، کانیهای رسی، کریستوبالیت، تری دیمیت، هماتیت، کلسیت، دولومیت، راشان می دهد دو نمونه از رگه های چرتی منطقه آنالیز گردید که فاقد طلا بوده است.

عکس شماره ۳- آلتراسیون منطقه سرگش

- از دیگر مناطق بازدید شده منطقه گزل‌بند، کهنه علی در جنوب غربی ورقه ۱:۱۰۰/۰۰۰ ورزقان است. در این مناطق گدازه و گنبدهای آتشفسانی با ترکیب آندزیت تراکی آندزیت با سن پلیوسن وجود دارد. آلتراسیونهای موجود در این مناطق گزل‌بند کهنه علی، سورخه ارزه، سرخه دیزج و کلاگی مورد بازدید قرار گرفت.

آلتراسیونهای کائولینیتی، لیمونیتی به فراوانی در بعضی قسمتها بخصوص حوالی روستای سرخه دیزج به فراوانی دیده می‌شود ولی قادر آثار کانی است.

وجود آلتراسیون در منطقه علیرضا چای واقع در شرق نقشه ۱:۱۰۰/۰۰۰ ورزقان در

جنوب کوه شیورداع نیز بوسیله عکس‌های ماهواره‌ای مورد شناسایی قرار گرفت. در این منطقه نیز آلتراسیونهای نسبتاً وسیعی در ولکانیک‌های ائوسن از جنس داسیت، تراکیت، ایگنمبریت، به وقوع پیوسته است. این آلتراسیونها نیز بیشتر بصورت تشکیل کائولن و لیمونیت و رس ظاهر پیدا می‌کند.

۹- در شرق نقشه $1:100000$ ورزقان توده گرانیتی شیورداع وجود دارد. این توده که بسیار وسیع بوده و ادامه آن وارد ورقه $1:100000$ کلیبر می‌شود، از جنس گرانیت تا گرانودیوریت می‌باشد. این سنگها دارای فنوکریست‌های درشت فلدسپار، بیوتیت، کوارتز، آمفیبول هستند و دایکهای آپلیتی فراوانی داخل آنها مشاهده می‌شود. گزنولیت‌هایی از سنگ‌های بازیکتر و دانه‌ریزتر در قسمتها بیانی از آن دیده می‌شود. رگه‌های سیلیسی با ابعاد چند سانتیمتر تا حدود ۴۰ سانتیمتر در داخل توده وجود دارد. آنالیز رگه‌های سیلیسی این منطقه مقادیر طلای بالا 100 PPb را نشان می‌دهد. علاوه بر این، رگچه‌هایی از کالکوپیریت در داخل درز و شکاف سنگها استقرار یافته است. مطالعات مینرالوگرافی وجود تلوروبیسموتیت داخل رگچه‌های سیلیسی را نشان می‌دهد. وجود این داده‌ها و کانسارهایی نظیر مس مزرعه و انجرد در کنتاکت این توده با تشکیلات آهکی و ولکانیکی اطراف خود و همچنین چندین اثر معدنی دیگر که شامل کالکوپیریت، پیریت، گالن، هماتیت و اسفالریت هستند نیز نشان دهنده توان بالقوه این توده در کانی‌سازی طلا است.

۱۰- در شرقی‌ترین و در جنوب ورقه $1:100000$ سیه رود آلتراسیونی در غرب روستای

کالجان وجود دارد که در توف، توف برش، ایگنمبریت‌های اثوسن رخ داده است. این آتراسیون ظاهراً در قسمتهای بالاتر ضعیفتر و به سمت پایین شدیدتر می‌شود بطوریکه در حوالی روستای شرف‌آباد و ایزه جان آثار آتراسیون بسیار شدید است. محصولات آتراسیون به رنگ‌های قرمز، سفید، زرد... در منطقه دیده می‌شوند که براساس نتایج X-ray شامل کریستوبالیت، تری‌دیمیت، ایلیت، کائولن است، رگه‌ایی در توفهای آتره شده در اطراف کالجان وجود دارد که دارای پیریت بصورت پراکنده بوده و در آنالیز مقدار طلای آن حدود ۵۰۰ PPb گزارش گردیده است.

۱۱- در منطقه شمال معدن سونگون در قسمت مرکزی ورقه ۱:۱۰۰/۰۰۰ ورزقان در مسیر روستای خوینرود و به روستای دیشگدیگ در ولکانیت‌های تیره رنگ کرتاسه رگه‌های سیلیسی با ضخامت حدود ۵ تا ۱۵ سانتی‌متر وجود دارد که بافت شانه‌ای (Comb texture) دارند. آنالیز یک نمونه از این رگه‌های سیلیسی مقدار ۱۲۵۰ PPb طلا را نشان داده است. لازم به ذکر است که در مطالعات قبلی در حوالی روستای خوینرود نیز آنومالی طلا معرفی شده است و آثار معدنکاری باستانی در این روستا وجود دارد.

۱۲- محدوده بالوجه:

- **راه دسترسی:** از مسیر جاده آسفالتی بخش ورزقان به معدن سونگون پس از طی ۲۲ کیلومتر جاده خاکی به سمت چپ جدا می‌شود که از گردنه و بلندیها گذشته پس از طی حدود ۷-۸ کیلومتر به روستای خوینرود می‌رسد و از آنجا به سمت شمال و از مسیر جاده عشايری که به

تازگی احداث شده و به سمت روستای دیشگدیک و روستاهای جنوبی رود ارس می‌رود حدود ۸ کیلومتر را راه پیموده به جاده خاکی دو راه میرسیم جاده عشايری که به سمت جدا شده به روستای اوچاق کندی می‌رود را پیمود و پس از طی حدود ۱ کیلومتر به انتهای آبراهه و محدوده مورد مطالعه می‌رسیم.

- موقعیت جغرافیایی:

در مختصات $5^{\circ} ۳۸'$ و ۴۶° طول شرقی و $۵۴^{\circ} ۴۵'$ و ۳۸° عرض شمالی و در یک کیلومتری شرق دهکده خالی از سکنه بالوجه قرار دارد. روستاهای مجاور آن اوچاق کندی و اوzi است. منطقه کوهستانی است و بلندترین نقطه ۲۴۲۷ متر ارتفاع دارد که در بخش شرقی قرار می‌گیرد. ارتفاع توسط محدوده حدود ۲۱۰۰ متر می‌باشد.

محدوده مورد مطالعه در امتداد یک آبراهه با امتداد شمال شرق - جنوب غرب قرار می‌گیرد که بعلت تغذیه دائم از چشمه‌های بالا دست همیشه دارای آب هستند. آب و هوای زمستان سرد و برفگیر است و در تابستان معتدل است بعلت پوشش علفزار مکان و محل مناسبی برای زندگی عشايری تابستان است.

- تاریخچه مطالعات اکتشافی انجام یافته:

براساس گزارش لاهوشن و ملاکپور (۱۹۷۰) در زمان بررسی منطقه چند چاهک و ترانشه در محدوده دایک‌های گرانیتوئیدی وجود داشته است. نویسنده‌گان در گزارش خود اظهار نظر نموده‌اند که کانی سازی مس شامل مالاکیت، آزوریت به همراه پیریت و کمی کالکوپیریت فقط

در دایک‌ها به صورت افسان رخنمون دارند و همچنین در درزه‌ها مالاکیت و آزوریت به صورت مرکز رسوب نموده‌اند و سه محدوده کانه‌دار به صورت جدا از هم را در امتداد آبراهه‌ها مشخص نموده‌اند. محدود (۱) بصورت "Sill like dike" با ضخامت ۵۰ متر، محدوده شماره (۲) در ۵۰۰ متری شمال شرقی محدود (۱) در دایک پورفیری و محدوده شماره (۳) در ۱۵۰ متری محدوده شماره (۲) و در کف آبراهه. در نتیجه گیری گزارش عنوان نموده‌اند که «هر چند محدوده غنی نیست ولی مطالعات بیشتر ژئوشیمیایی پیشنهاد می‌شود». در سال ۱۹۷۲ نیز محدوده توسط آقایان موحد اول ملاکپور مورد بازدید قرار گرفته و تیپ کانی‌سازی رگه‌ای به آن نسبت داده شد. براساس مطالعات انجام شده، مساحتی حدود ۲/۵ کیلومتر مربع جهت بررسیهای ژئوشیمیایی انتخاب به روش نیمه تفصیلی از طرف سازمان زمین‌شناسی و توسط وثوق‌زاده و تدین اسلامی (۱۳۵۳) نمونه‌برداری به عمل آمد (نقشه شماره ۲ و ۳).

نتایج بدست آمده از مجموعه ۸۶ نمونه گرفته شده از خاک نشانگر آنومالی برای عناصر مس و مولبیدن است. این عناصر همبستگی نزدیکی با یکدیگر نشان می‌دهند. در گزارش مذبور بررسیهای ژئوشیمیایی تفصیلی و اکتشافات چکشی مقدم بر سایر عملیات اکتشاف پیشنهاد شده است.

زمین‌شناسی محدود:

در محدوده مورد مطالعه واحدهای آتشفسانی و آتشفسانی - رسوبی کرتاسه از گسترش

زیادی برخوردارند. بر طبق نقشه زمین‌شناسی ورزقان، مرز واحدهای رسوبی و آتشفسانی کرتاسه در بیشتر نقاط گسله و تکتونیزه‌اند. روند گسله‌ها شمال شرق - جنوب‌غرب - جنوب شرق و شرقی - غربی‌اند (مهر پرتو ۱۳۷۲) یک گسله عمده با روند شمال شرق - جنوب غرب از محدوده عبور می‌کند تا شمال روستای شرف‌آباد در جنوب غرب ورقه امتداد دارد. این گسله مهمترین گسله موجود در محدوده می‌باشد.

سنگهایی که در محدوده رخنمون دارند شامل گدازه‌های جریانی با ترکیب آندزیت که $K2^{an^2}$ گسترش شرقی - غربی دارد و در شمال آن، واحد توف اسیدی تا متوسط $(K2^{12})$ و جنوب آن واحد گدازه جریانی با ترکیب اسیدی (ریو - داسیتی) $(K2^{v3})$ قرار می‌گیرد که این واحدها نیز گسترش شرقی - غربی دارند و تکتونیزه‌اند. شیب طبقات به سمت جنوب می‌باشد (مهر پرتو ۱۳۷۲).

مشاهده صحرایی نشان می‌دهد که در امتداد آبراهه بالوجه علاوه بر گدازه‌های آندزیتی، شیلهای سیلیسی برنگ تیره، آهکهای دولومیتی، آپوفیز و دایکهای گرانودیوریتی رخنمون دارند. که این دایکها مجموعه سنگی کرتاسه را قطع می‌کنند.

-بورسیهای اکتشافی:

آثار دگرسانی بصورت رسی شدن (از خط الراس آبراهه‌ای که ماده معدنی در آن قرار گرفته) سنگ‌ها قابل تشخیص است. در خط تقسیم آبراهه به سمت اوچاق‌کننده و بالوجه دگرسانی به صورت رسی شدن و سیلیسی شدن رخنمون دارد. دگرسانی سیلیسی بیشتر در درزهای سنگ *

ایجاد شده و ساخت استوک ورکی دارد. نمونه Pt-۵۱-۷۸ که از این سنگ و جهت مطالعه سنگ‌شناسی برداشت شد، بیانگر بافت پرفیری تا میکروگرنولار که تحت تاثیر دگرسانی سریسیتی هم قرار گرفته است و حاوی کانیهای کدر - اکسید آهن و کانیهای رسی است سنگ اولیه ممکن است از سنگ‌های آتشفسانی کرتاسه یا گرانودیوریت باشد (شرح نمونه در پیوست). در بالادست این محدوده سیلیسی، رگه - رگچه‌های متقطع از اکسید آهن رخنمون دارند که اطراف آنها را غلافی از دگرسانی رسی قرار می‌گیرد. از این محدوده به سمت پایین دست آبراهه به تدریج دگرسانی رسی همراه با پیریتی شدن ظاهر می‌گردد، دگرسانی رسی نیز شدید می‌شود که بخشی از آن می‌تواند ثانوی (Supergene) باشد. در محل مختصات E^{۱۶} و N^{۳۹°} و N^{۴۰°} و N^{۴۵°} و N^{۴۶°} جایگاهای گرانودیوریتی با امتداد تقریبی شمال شرق - جنوب غرب رخنمون دارند. این دایک‌ها بافت پورفیری داشته و دگرسان شده‌اند. در سطح آن آثار ملاکیت و آزوریت و پیریت و بندرت کالکوپیریت قابل مشاهده است. ضخامت دایک‌ها حداقل به ۴-۵ متر می‌رسد و دگرسانی بیشتر از نوع رسی و کلریتی است. آثار کار قدیمی نیز در این محل به صورت ترانشه و چاهک مشاهده می‌شود. چاهک‌ها در اثر مرور زمان پر شده‌اند. این دایک‌ها در مطالعات قبلی (موحد اول و ملاکپور ۱۹۷۲) دایک‌های گرانودیوریتی کانه‌دار عنوان شده و کانه‌زایی آنها از نوع رگه‌ای معرفی شده‌اند و بعلت پایین بودن عیار مس به حال خود رها شده‌اند. از آن محدوده به سمت پایین دست آبراهه یعنی محل اصلی کانه‌زایی، دگرسان رسی و پیریتی شدن گسترش بیشتری دارد (بیش از ۲۰۰ متر طول و ۵۰ متر افزایش). در

حاشیه محدوده کانه‌دار، پیریتی شدن افزایش می‌یابد، بطوریکه تماماً درون شکستگیها را پر نموده و رگچه‌های متقطع فراوانی را تشکیل می‌دهد. محدوده اصلی کانه‌دار یک آپوفیز با ترکیب سنگ‌شناسی گرانوودیوریت است (نمونه ۷۸-Pt-۶۱ و ۷۸-Pt-۵۹) از قسمت کمتر دگرسان شده برداشت شده است. شرح نمونه در پیوست گزارش).

ضخامت آپوفیز در جهت آبراهه حدود ۵۰-۶۰ متر و افزای آن حدود ۲۰ متر می‌باشد.

فاصله آن با دایک‌های گرانوودیوریتی بالادست آبراهه حدود ۴۰۰-۵۰۰ متر می‌باشد. از ویژگیهای این آپوفیز شکستگی و درزهای متقطع فراوان همراه با آثار ملاکیت، آزوریت، پیریت (بخصوص در سطح درزهای) و بصورت انک کالکوپیریت می‌باشد (عکس شماره ۲۹ پیوست). دگرسانی بصورت سیلیسی شدن، پیریتی شدن سریسیتی شدن در سطح قابل مشاهده است. در متن سنگ همچنین رگچه‌های مویی سیلیسی به صورت متقطع و نیز رگچه‌های سیلیسی با ضخامت‌های متفاوت ۱-۳ سانتی‌متر که در وسط آنها پیریت وجود دارد و نیز رگچه‌های پیریتی به فراوانی و بخصوص در حواشی مشاهده می‌شوند. در امتداد آبراه به سمت غرب و بعد از سنگ گرانوودیوریتی سنگ‌های شیلی سیلیسی کرتاسه رخمنون دارند. در این سنگ‌ها نیز رگچه‌های سیلیسی پیریت‌دار، و رگچه‌های پیریتی با طولهای متفاوت از چند سانت تا بیش از دو متر در کف آبراهه و دیواره مشاهده می‌شوند. ضخامت این هاله پیریتی و رسی در دامنه به صورت توده‌ای و رگهای رخمنون دارند. که می‌تواند در اثر محلولهای هیدروترمالی منشعب از سیستم پورفیری و یا مربوط به فازهای جداگانه سیستم گرمابی باشد.

به جهت اینکه بررسی در این توده مقدماتی بوده و در مرحله اول سعی شده از کانه دار بودن و داشتن عیار مناسب در سطح اطمینان حاصل گردد و سپس برای مراحل بعدی برنامه ریزی گردد.

- نمونه گیری: نمونه گیری از شروع محدوده کانه دار (آثار مالاکیت، آزوریت، پیریت، کالکوپیریت) در امتداد آبراهه و از دیواره کنار آبراهه برداشت گردید. فاصله نمونه ها بطور متوسط ۵ متری می باشد و بصورت تکه ای و پراکنده از سنگ گرفته شده. جمع نمونه ها ۱۳ عدد می باشد که به آزمایشگاه رئوژیمی سازمان جهت تجزیه عناصر مس و مولیبدن و آزمایشگاه تجزیه طلا جهت عنصر طلا ارسال گردید.

شماره نمونه	HA	Blj-51	Blj-52	Blj-53	Blj-54	Blj-55	Blj-55B	Blj-56	Blj-57	Blj-58	Blj-59	Blj-60	Blj-61
عنصر	ZiA												
%CU	0.37	0.06	0.22	0.59	0.42	0.55	0.80	2359 (PPm)	0.19	0.27	0.35	0.25	0.2 3
MO (PPm)	44	72	8	5500	156	80	112	80	88	128	800	40	28
AU (PPb)		500											

جدول (۱): نتایج عناصر مس، مولیبدن و طلای نمونه های ارسالی

با توجه به نتایج ارسالی، میزان مس و مولیبدن در حد امیدبخش می باشد و با عیارهای مس و مولیبدن در سیستم پورفیری هم خوانی دارد. از آنجاکه در این مرحله هیچ گونه مطالعه روی

کانه‌ها و پارژنز آنها و همچنین انواع دگرسانی در سنگ میزبان و سنگ‌های اطراف و نحوه گسترش آنها و همچنین پاراژنز عنصری مس صورت نگرفته نمی‌توان اظهار نظر دقیقی راجع به نوع سیستم، سطح فرسایش و... انجام دارد. همچنین لازم است که منبع تغذیه کننده دایکهای پورفیری و آپوفیز مشخص شود که آیا یک توده کانه‌دار در نزدیک سطح قرار دارد یا نه؟ چه در غیراینصورت حجم گسترش آپوفیر و دایکهای کانه‌دار بسیار ناچیز بوده و اقتصادی نمی‌باشد.

- بنابراین با توجه به مشاهدات سطحی برای ادامه عملیات اکتشافی پیشنهاد می‌گردد که:

- ۱- از محدوده ذکر شده به طول ۲ کیلومتر و در امتداد آبراهه نقشه ۱:۵۰۰۰ زمین‌شناسی - معدنی همراه با نقشه دگرسانی تهیه گردد
- ۲- نمونه برداری از بخش‌های دگرسان و کانه‌دار جهت تجزیه مس و عناصر همواره در سیستم پورفیری و همچنین طلا از رگچه‌های سیلیسی - پیریتی صورت گیرد.
- ۳- نمونه برداری جهت تجزیه XRF به تعداد ۱۰ نمونه و XRD به تعداد ۲۰ نمونه صورت گیرد.
- ۴- عملیات ژئوفیزیکی اکتشافی با روش مناسب (لازم به ذکر است که انجام عملیات ژئوفیزیکی بعد از انجام مراحل فوق بوده و روش یا روش‌های مورد استفاده با بکارگیری نتایج مراحل قبل صورت می‌گیرد).

انجام روش اکتشافی ژئوفیزیکی مناسب می‌تواند در تعیین عمق، گسترش و میزان احتمالی بارداری توده کانه‌دار در زیر محدوده مورد نظر کمک بزرگی نماید.

۱۳- محدوده خانباز - اهل ایمان

راه دسترسی: از طریق جاده اسفالته مشکین شهر - اهر پس از طی ۲۹ کیلومتر جاده به سمت

راست جدا شده که پس از طی ۳ کیلومتر به روستای خانباز می‌رسد، محدوده کانه‌دار دگرسان در شرق روستای خانباز قرار دارد.

- موقعیت جغرافیایی:

- محدوده در مختصات E^{۲۷° ۴۷' ۰"} و N^{۳۸° ۲۴' ۰"} و در برگه ۱:۵۰/۰۰۰ نقدوز و صد هزارم اهر واقع می‌شود. رودخانه اهر چای در شمال محدوده و با امتداد شمال شرق - جنوب غرب قرار می‌گیرد.

- تاریخچه مطالعات انجام شده:

اداره کل معادن و فلزات استان اردبیل در طی سالهای مختلف مطالعات اکتشافی در منطقه انجام داد که آخرین آنها در سال ۱۳۷۸ در چهارچوب طرحی با عنوان «اکتشافات کانیهای پلی متال (غرب مشکین شهر)» انجام شده که منطقه‌ای به وسعت ۲۴ کیلومتر مربع انتخاب و نقشه ۱:۱۰/۰۰۰ زمین‌شناسی - معدنی و ژئوشیمی تهیه گردید. در محدوده خانباز با توجه به عیار بالای Cu و Mo و محدود بودن آن به سیستم‌های درزه و شکستگی، احتمال کشف ذخیره Cu و Mo تیپ استوک ورک داده شد که قابل تسری به شمال آبادی اهل ایمان و بخش‌های مرکزی و غربی محدوده مطالعه شده عنوان شد.

زمین‌شناسی محدوده:

واحدهای سنگی بیشتر از سنگ‌های گرانیتوئیدی تشکیل شده‌اند که در شرق، شمال و غرب منطقه رخنمون دارند. سن این توده به احتمال زیاد الیگوسن می‌باشد که درون واحدهای

آتشفسانی ائوسن نفوذ نموده‌اند. سنگ‌های آتشفسانی ائوسن در شمال محدوده در حوالی روستای خانکندی و در شرق محدوده در شمال روستای نقدوز از گسترش قابل توجهی برخوردارند.

ترکیب سنگ‌شناسی توده گرانیتoidی یکنواخت نیست دو فاز اصلی قابل تشخیص است، فاز قدیمی‌تر که در شمال آبادی خانباز گسترش دارد دارای ترکیب سنگ‌شناسی کوارتز مونزودیوریت - گرانودیوریت است و فاز بعدی دارای ترکیب کوارتز مونزودیوریت - گوانودیوریت است. در بعضی نقاط توده اصلی کوارتز مونزونیت با پورفیر بتدريج تبدیل به ریوداسیت پورفیر می‌شوند و یا با دایک‌های ریوداسیتی مشخص نمی‌سازند. دایک‌های با ترکیب آندزیتی - لاتیتی از گسترش حجم کمتری نسبت به دایک‌های ریوداسیتی برخوردارند. مشاهده صحراایی دو گسله اصلی را در محدوده خانباز مشخص می‌سازد ۱- گسله شمال‌غرب - جنوب‌شرق که در امتداد دره نخودچی قرار می‌گیرد ۲- گسله شمال‌شرق - جنوب‌غرب که در شرق روستای خانباز قرار می‌گیرد و در محل عبور آن نیز چشمه آب مورد استفاده روستا قرار دارد.

- بررسیهای اکتشافی:

در شرق آبادی خانباز و در محل مختصات E^{۲۲°} و N^{۴۷°} و ۲۷' و ۲۴' و ۳۸" آثار آزوریت و ملاکیت بصورت بلورهای سوزنی شکل روی سطح درزهای سنگ رسوب نموده است (عکس‌های شماره ۳ و ۴ پیوست). بیشترین گسترش دگرسانی و کانی‌زایی در دره

نخودچی و در امتداد گسله آن دیده می شود. سنگهای دربرگیرنده بافت پورفیری دارند و بشدت تجزیه شده‌اند چند نمونه از این محدوده جهت مطالعه سنگ‌شناسی برداشته شد (نمونه‌های شماره ۱,۲,۳,۴,۵,۶,۷، شرح میکروسکوپی نمونه‌ها در پیوست گزارش می‌باشد). نمونه‌ها در حد داسیت پورفیر تجزیه شده، ساب ولکانیک اسیدی (میکروگرانیت) بشدت سریسیتیزه گزارش شده‌اند. در چند نمونه دستی سنگها نیز سیلیسی شده آغشتگی سطحی با اکسیدهای آهن دارند، همچنین حاوی رگچه‌های متقطع سیلیسی‌اند که ضخامت رگچه‌ها تا به ۲-۳ سانتی‌متر می‌رسد.

نمونه از دره نخودچی و از بخش دگرسان و کانه‌دار جهت تجزیه مس و مولیبدن برداشته شد:

که میزان مس در آن بالا ولی مقادیر مولیبدن ناچیز است. در شمال آبادی اهل ایمان نیز کانه‌زایی گزارش شده است ساخت رگه - رگچه‌ای کالکوپیریت دار و پیریت دار رخنمون دارند. (در داخل سنگهای کوارتز مونزودیوریت تاگرانودیوریت پورفیری).

عنصر	شماره نمونه	H.KH-1	H.KH-2	H.KH-3
%Cu	0.33	1.95	1.12	
Mo(ppm)	4	12	12	
(PPm)				

با توجه به گسترش وسیع دگرسانی رسی، و دگرسانی سیلیسی (که بنظر می‌رسد در فاز

بعدی و درون دگرسانی رسی بصورت رگچه‌ای اتفاق افتاده است) و همچنین وجود کانه‌های مالاکیت و آزوریت و به مقدار ناچیز پیریت و کالکوپیریت و ازدیاد آنها از سطح به عمق و به خصوص در کنار و کف آبراهه دره نخودچی و همچنین شمال اهل ایمان، و به لحاظ اینکه دگرسانی‌ها در بخش‌های پورفیر داسیتی توده خانباز رخ داده است، بنظر می‌رسد منطقه اهمیت مطالعه اکتشافی در سیستم پورفیری را برای پی بردن به وجود بخش کانه‌دار در زیر را داراست.

۱۴- رگه‌های سیلیسی درون توده نفوذی (خانباز - یوسفلو)

این رگه‌های سیلیسی که جهات متفاوتی دارند در زون‌های خرد شده و گسله درون توده قابل مشاهده‌اند. و ضخامت‌های متفاوتی دارند. از حداقل ۲ متر تا چند سانتی‌متر و همچنین تعدادی از این رگه‌ها، سیلیسی غلاف رسی داشته و آغشته به اکسید آهن می‌باشند و تعدادی نیز کانه دارند و حاوی پیریت، مالاکیت، آزوریت و کالکوپیریت‌اند. برای نمونه به چند مورد از این رگه‌ها اشاره می‌شود:

در بالادست موقعیت E "۳۱ و '۲۵ و "۴۷ و N "۴۴ و '۲۴ و "۳۸ که در جنوب روستای خلفیان واقع است رگه سیلیسی به ضخامت ۲۰ سانتی‌متر رخنمون دارد. همچنین چند رگه آپلیتی و سیلیسی کوچک دیگر نیز رخنمون دارند. بندرت آثار مالاکیت در سطح آنها پیدا می‌شود. (این رگه در بخش خرد شده و برشی شده (Sheard) توده قرار دارد.

در موقعیت E "۳۱ و '۲۵ و "۴۷ و N "۵۴ و '۲۴ و "۳۸ که نزدیک رودخانه اهر چای و در شمال آن قرار دارد، یک آپوفیز داسیتی درون توده گرانودیوریتی برونزد دارد که درون این

آپوفیز رگه‌ای سیلیسی با آغشته‌گی اکسید آهن و با ضخامت حدود ۵/۰ متر تا یک متر و طول رخنمون دار ۷۰-۶۰ متر با امتداد تقریبی شرقی - غربی مشاهده می‌شود. در موقعیت E^{۵۴°} و N^{۲۴°} و ۴۷° و ۳۸° و ۲۴° و ۲۴° سیلیسی - رسی شده با امتداد N140° به طول تقریبی ۷۰-۸۰ متر و عرض متفاوت از نیم متر تا بیش از ۲ متر و دیواره مشخص گسلی (عکس شماره ۱۲) امتداد لغز و شیب حدود ۷۵° به سمت جنوب رخنمون دارد. رگه بطور کامل سیلیسی نشده است و همراه با رسی شدن می‌باشد. رگه - رگچه‌های کوارتزی با ضخامت میلی‌متری تا چند سانتی‌متری بطور متقطع در دیواره رخنمون دارند. و در اثر تراکم زیاد سطح کاملاً سیلیسی را تشکیل می‌دهند. نمونه به صورت تکه‌ای و پراکنده از رگه جهت تجزیه عنصر طلا برداشته شد که فقط مقدار یک نمونه در حد ۱۲۵ ppb می‌باشد. فاصله نمونه برداری حدود ۱۰ متر می‌باشد. نمونه شماره ۱۸ از آخر رگه در بالا آبراهه برداشته شده است. در هاله رسی شده اطراف رگه آثار ژیپس به فراوانی دیده می‌شود.

شماره نمونه	۷۸-H-NQ-8	۷۸-H-NQ-7	۷۸-H-NQ-6	.۷۸-H-NQ-5
Au(ppb)	125	15	4	10

در توده گرانیتی یوسفلو (غرب نقدوز) نیز رگه‌های سیلیسی کانه‌دار بويژه در زونهای خردشده و گسله رخنمون دارند. از جمله در زون گسله پایین دست روستای صفائی خانلو که چند رگه سیلیسی کانه‌دار به ضخامت حداقل نیم متر و بطور متوسط ۲۰ سانتی‌متر بروند

دارند. آثار مالاکیت، آزوریت، پیریت و اندکی کالکوپیریت قابل مشاهده است. امتداد این رگه‌ها تقریباً شمالی - جنوبی است. چند نمونه جهت تجزیه عنصر طلا از این رگه‌ها برداشت شد.

شماره نمونه	V8-H-NQ-65	V8-H-NQ-66	V8-H-NQ-67	V8-H-NQ-68	V8-H-NQ-69	V8-H-NQ-70
Au(ppb)	2000	45	37	100	50	18

با توجه به میزان طلا در رگه‌های سیلیسی درون توده‌های تفوذی خانباز و یوسفلو، نمونه‌گیری بیشتر و متراکم‌تر جهت تعیین مقدار طلای رگه‌ها پیشنهاد می‌شود.

۱۵- محدوده دگرسان شمال شرفآباد - ایزه جان:

راه دسترسی: از مسیر جاده ورزقان - خروانق پس از طی ۲۱ کیلومتر جاده آسفالت، جاده خاکی به سمت راست جدا می‌شود که به روستای شرف آباد (۵ کیلومتر) و از آنجا به روستای ایزه جان (محدوده اصلی دگرسانی) ۴ کیلومتر و در ادامه به سمت دامنه و بلندیها و روستاهای خاک وانق و کالجان امتداد می‌یابد.

موقعیت جغرافیایی:

مرکز اصلی محدوده در مختصات E^{۰۰°} و N^{۳۸°} و ۴۶° و ۳۷° و ۱۵° قرار دارد. ارتفاع در حدود ۱۷۰۰-۱۸۰۰ متر از سطح دریاست. دره‌ای که در محدوده امتداد شرقی - غربی دارد همیشه دارای آب می‌باشد و از چشمه‌های دامنه جنوبی چیچکلی داغ سرچشم می‌گیرد. مرغولوزی محدوده دارای دره‌ها و دامنه‌های با شیب تند می‌باشد.

زمین‌شناسی عمومی:

سنگهای منطقه را واحدهای توف، توف برش، برش آتشفسانی و گدازه‌های تراکی آندزیتی برنگ تناکستری تا خاکستری تیره تشکیل میدهند که بصورت تناوب قرار دارند. سن این واحدها اثوسن بوده و گسترش زیادی در منطقه دارند. گنبدهای ریوداستی پلیوسن در جنوب شرق آباد و غرب محدوده گسترش دارند.

- بررسیهای اکتشافی:

محدوده اصلی دگرسان در مسیر جاده ایزه‌جان و به طول تقریبی ۲ کیلومتر و عرض ۱ کیلومتر رخنمون دارد از شمال شرق آباد و آبرههای که از آن و در امتداد شمال به دره اصلی می‌پیوندد، دگرسانی قابل روئیت است. هر چند در ادامه به سمت شمال - شمال شرق و در دامنه نیز به صورت پراکنده مشاهده می‌شوند. به سمت شمال غرب در دامنه‌ها و پایین دست روستای کالجان نیز ادامه می‌یابد.

سنگهای محدوده در اثر تاثیر محلولهای گرمابی سولفوردار دگرسان و رسی، پیریتی و سیلیسی شده‌اند. این وضعیت بیشتر در کف و دیواره دره اصلی و در بالا دست و پایین دست محل تقاطع جاده خاکی و دره مشاهده می‌شود. پیریت به صورت ذرات پراکنده در متن سنگ انتشار یافته و میزان آن گاه به ۳۰٪ تا ۵۰٪ حجم سنگ می‌رسد. البته گسترش و پراکندگی پیریت در مناطق مختلف به یک اندازه نیست و وابسته به حجم محلول، نوع سنگ و میزان شکستگی و محل عبور محلول دارد (عکسهای شماره ۵ و ۶ و ۷ و ۸).

دگرسانی به دو صورت هیپوژن و سوپرژن اتفاق افتاده است. در دگرسانی نوع هیپوژن بیشتر رسی شدن، سیلیس شدن و پیریتی شدن رخ داده است. سه نمونه از گدازه‌های تراکی آندزیتی (نمونه‌های شماره ۳ و ۲ و ۱ - ۷۸-Pt-Sh) جهت مطالعه سنگ‌شناسی برداشته شد که بیانگر این نوع دگرسانی هستند. در دگرسانی نوع سوپرژن که رخنمون بیشتری در سطح دارند (عکس‌های شماره ۵ و ۶ و ۷ و ۸)، دگرسانی بیشتر از نوع کائولینیتی، لیمونیتی و همراه با ژیپس فراوان می‌باشند. این نوع دگرسانی حاصل عملکرد آبهای سطحی بر روی سنگ‌های آتشفسانی و برشهای آتشفسانی پیریت‌دار می‌باشد. در محدوده‌هایی که آبهای سطحی بصورت نفوذ و تراوش در سنگ‌ها جریان پیدا کرده و سرعت جریان آب در حدی نبوده است که مواد را با خود حمل نماید، عمق دگرسانی بسیار بالاست تا چند ده متر می‌رسد، برای نمونه در شرق روستای ایزه‌جان و آبراهه شمال شرف‌آباد این حالت مشاهده می‌شود. در مناطقی که امکان عبور آب و اکسیداسیون کمتر بوده و یا سطح سفره‌های آب زیرزمینی بالادرست (در کف دره) دانه‌های پیریت افشار در متن سنگ دست نخورده باقی مانده است.

- تشکیل رگه‌های سیلیسی آخرین مرحله دگرسانی هیپوژن است، در ادامه دگرسانی و عبور محلولهای سولفوره، در بخش‌هایی (در شرق محدوده) دگرسانی سیلیسی بصورت رگه و رگچه‌های سیلیسی پیریت‌دار اتفاق افتاده است. در فضای خالی سیلیس به صورت بلورهای کوارتز مشاهده می‌شود. رگه اصلی که در کنار دره قرار دارد دارای امتداد شمال غرب - جنوب شرق می‌باشد و ضخامت آن حدود ۷۰-۸۰ سانتی‌متر و طول رخنموندار آن بیش از

چند متر است. برنگ تیره است حاوی ذرات پراکنده پیریت نیز می‌باشد. نمونه شماره W-Sh-97 از این رگه برداشت شده است.

- نمونه‌برداری:

نمونه‌برداری از رخنمون‌های سنگی پیریت‌دار کف و کناره دره پایین دست روستای ایزه‌جان به سمت شرق انجام گردید. سعی گردید که نمونه‌ها از سنگ‌های با دگرسانی اولیه انتخاب شوند. حدود ۲۷ نمونه برداشت گردید. که در مرحله اول تعداد ۶ نمونه برای آزمایشگاه تجزیه طلا ارسال شد. دو نمونه سنگ با پیریت افسان (۸۱ و ۸۰-Sh-۷۸) و چهار نمونه از رگه‌های سیلیسی کوارتز و پیریت‌دار (۹۷ و ۹۶ و ۹۵ و ۹۱-Sh-۷۸) نمونه‌هایی که از رگه‌های سیلیسی پیریت‌دار برداشت گردیده میزان طلای بیشتری دارند. هر چند که با این تعداد نمونه تجزیه شده نمی‌توان اظهارنظر کرد اما مشخص گردید که تنها رگه سیلیسی حائز اهمیت هستند. نمونه شماره ۹۵ با میزان (ppb) ۶۷ و نمونه شماره ۹۷ با میزان (ppb) ۱۰۳ گزارش شده‌اند.

- بنابراین پیشنهاد می‌شود که از رگه‌های سیلیسی در شرق محدوده نمونه‌برداری بیشتری جهت تجزیه طلا برداشت گردد.

۱۶- محدوده نقدوز - زایلیک کور بلاغی

راه دسترسی: از مسیر جاده اهر - مشکین شهر و پس از طی حدود ۳۵ کیلومتری به روستای نقدوز می‌رسیم. از روستای نقدوز به روستاهای مجاور راه دسترسی خاکی وجود

دارد.

- موقعیت جغرافیایی:

دگرسانی بیشتر در بخش شمالی رودخانه اهرچای قرار دارد و محدوده آن شامل روستای نقدوز - زایلیک کوربلاغی - قشلاق حاجیلر - شیخ قشلاق - ساری سولی و خانکندی است که در ادامه به روستای سرخانلو و دوست بیگلو در شمال شرق و ورقه لاهرود می‌رسد. منطقه در برگهٔ یک پنجاه هزارم نقدوز و صدهزارم اهر قرار دارد.

زمین‌شناسی عمومی:

سنگهای منطقه بیشتر شامل توف، توف‌های داسیتی و ریو - داسیتی، گدازه‌های داسیتی، آندزیتی و تراکی آندزیتی به سن اثوسن هستند. در شمال رودخانه اهر چای بیشتر تناوبی از واحدهای توف سبز، توف ریو - داسیتی و در بلندیها گدازه‌های آندزیتی رخنمون دارند. در غرب نقدوز توده‌گرانیتوئیدی یوسفلو و در شرق آن توده‌گرانیتوئیدی خانباز قرار دارد. بعلت دگرسانی شدید سنگهای آتشفسانی منطقه، گسله‌ها و روند آنها چندان مشخص نمی‌باشند. اما در توده‌گرانیتوئیدی اطراف دو روند اصلی شمال‌غرب - جنوب‌شرق و شمال‌شرق - جنوب‌غرب کاملاً مشخص می‌باشند (عکس شماره ۹ پیوست).

- بررسیهای اکتشافی:

در این محدوده، دگرسانی همانند منطقه سرخانلو (ساریخانلو) و شمال‌شرق دوست بیگلو، گسترش وسیعی دارد از نظر توالی واحدهای دگرسانی همانند منطقه طارم می‌باشد. به

این صورت که در بالا کلاهک سیلیسی (cap rock) و در زیر واحد آلونیتی - رسی و در پایین واحد رسی قرار می‌گیرد (عکس شماره ۹ پیوست).

محدوده در چهارچوب طرحهای اکتشافی اداره کل آذربایجان شرقی تحت اکتشاف ژئوشیمیایی آبراهه‌ای قرار گرفته است. در شمال شرق نقدوز و خانکندی و ساری‌سولی آنومالی آرسنیک و گوگرد نشان داده شده است.

- نمونه برداری انجام یافته توسط نگارنده در رگه‌های سیلیسی پیریت‌دار (زیر واحد سیلیسی برشی بالا) جهت تجزیه عنصر طلا صورت گرفت. در مجموع تعداد ۴۳ نمونه از یک مقطع در بردگی کنار جاده اهر-مشکین شهر برداشت شد. در مرحله اول ۱۰ نمونه به آزمایشگاه ارسال شد. جواب ارسالی بیانگر مقادیر پایین طلا می‌باشد. (حداکثر ۱۸ppb). نمونه برداری از دگرسانی جنوب شرق زایلیک کوربلاغی و از رگه‌های سیلیس آن در مختصات E^{۲۳°} و N^{۳۴°} و ۲۱' و ۵۰" و ۴۷° و ۲۵' و ۳۸" (نمونه شماره ۴۴ و ۴۵) و به سمت جنوب نیز نمونه‌های شماره ۴۷ و ۴۸ و ۴۹ و ۵۰ برداشت شد. جواب ارسالی برای نمونه‌ها مقادیر پایین را نشان می‌دهد، ولی نمونه شماره ۴۸ دارای مقدار (۱۷۵ppb) می‌باشد. این نمونه از یک رگه سیلیسی با ضخامت ۵۰ سانتی‌متر و با امتداد N30°E برداشت گردید. سنگهای دربرگیرنده توف و توف برش ریو - داسیتی‌اند. در محل مختصات ذکر شده نیز رگچه‌های سیلیسی با بلورهای فراوان کوارتز که در حفرات رشد نموده‌اند مشاهده می‌شوند منطقه بطور کلی دگرسانی شدیدی را تحمل نموده است (عکس شماره ۱۱) برای رگه توصیف شده

نمونه برداری بیشتر پیشنهاد می‌گردد.

۱۷- جنوب شرق انجرد:

یک نمونه از توده داسیتی شدیداً دگرسان جنوب شرق انجرد که در کنタکت با توده شیور داغ قرار دارد برداشت شد. نمونه از بخش سیلیسی شده و در خط الرأس توده نیمه عمیق داسیتی گرفته شد. شماره Anj-۶۴ که مقدار طلای آن (10 ppb) گزارش شده است.

نمونه برداری از رگه سیلیسی پیریت دار درون بخش دگرسان روستای قلندر (تعداد ۳ نمونه) صورت گرفت. میزان طلای آن کمتر از 10 ppb گزارش شده است (عکس‌های شماره ۱۵ و ۱۶).

۱۸- منطقه قولان:

ناحیه قره‌داغ گرانیت قولان، بخش عمدتایی از ورقه ۱:۱۰۰/۱۰۰ زمین‌شناسی سیه‌رود، خصوصاً نیمة شمالی آن می‌باشد. که عمدتاً در برگیرنده بخشی از کوههای قره‌داغ و ارسباران می‌باشد، منطقه‌ای که عمدتاً توسط توده‌های نفوذی قره‌داغ (گرانیت اردوباد یا گرانیت قولان) و توده‌های کوچک دیگر پوشیده شده است.

از محدوده مورد مطالعه حدود ۲۰۰ عدد نمونه معدنی از بخش‌های مختلف از جمله: متن توده‌های نفوذی، بخش‌های دگرسان شده، رگه‌های سیلیسی، آپلیتی، دایک‌های دیابازی، زون وسیع آتراسیون در حاشیه توده نفوذی و سنگ‌های اطراف و بالاخره از داخل آبراهه‌ها گرفته شده است. هدف عمدتاً بررسی طلای اپیترمال و مس پورفیری بود ولی گسترش کانی‌سازی

فلزی در سطح وسیعی از منطقه، بخصوص در حاشیه و متن توده‌های نفوذی، تعدادی نمونه نیز جهت بررسی کانی‌های فلزی مختلف از طریق آنالیز کامل برداشت گردید تعدادی از نمونه‌ها جهت اندازه‌گیری میزان طلا، مس و مولیبدن تحويل آزمایشگاه اسپکترومتری سازمان گردید که در ادامه گزارش نتایج آنالیز تعدادی از نمونه‌های رضایت بخش ارائه خواهد شد و تعدادی دیگر نیز جهت مطالعات مقاطع صیقلی تحويل آزمایشگاه کانه‌نگاری سازمان زمین‌شناسی گردیده است. که نتایج آنالیزها در بخش پیوست آورده شده است.

موقعیت جغرافیایی منطقه قولان

ناحیه مورد مطالعه شامل نیمة شمالی ورقه ۱:۱۰۰/۰۰۰ زمین‌شناسی سیه‌رود می‌باشد. این ورقه در طول جغرافیایی ۴۶° الی ۳۰° شرقی و عرض جغرافیایی ۳۸° تا ۳۰° و ۳۸° شمالی قرار گرفته و توده نفوذی اردوباد بین طول جغرافیایی ۴۱° و ۴۶° و الی ۱۷° و ۳۳° و عرض جغرافیایی ۴۵° و ۳۸° الی ۱۳° و ۵۶° و ۳۸° قرار گرفته است.

این منطقه در برگیرنده بخشی از کوههای قره‌داغ و ارسباران می‌باشد که در یک ناحیه فوق العاده کوهستانی و صعب العبور قرار گرفته است. مرتفع‌ترین قلل این منطقه ارتفاعی بین ۲۰۰۰ تا ۲۵۰۰ متر از سطح دریا دارند. بخش شمالی توسط رود مرزی ارس محدود شده و بخش عمده‌ای از توده نفوذی قره‌داغ به کشور همسایه شمالی (ارمنستان) کشیده شده است. پست‌ترین بخش از منطقه در حاشیه رودخانه ارس ارتفاعی کمتر از ۵۰۰ متر دارد. اکثر رودخانه‌های منطقه با جهت شمال - جنوب از جمله امیرچای، آب ملک، نوجه مهر، قولان

چای و اشتوبین چای به رو^دخانه ارس می‌پوندند.

میزان بارش سالانه بطور متوسط ۶ الی ۷ میلیمتر می‌باشد. ناحیه به علت کوهستانی بودن دارای زمستان‌های سرد و سخت و تابستانهای معتدل و ملایم بویژه در ارتفاعات دارد. منطقه جنوبی دارای پوشش گیاهی کم و پراکنده ولی بخش‌های شمالی خصوصاً ارتفاعات دوشت شا (محل اصلی توده نفوذی گرانیت اردوباد (به سبب وجود آب و هوایی ویژه، دارای جنگل‌های نسبتاً انبوه می‌باشد، آبادیهای مهم منطقه شامل: سیه‌رود، خروانق، نوجه مهر، دوزال، اشتوبین، و قولان می‌باشد.

راههای مهم و مواصلاتی منطقه یکی جاده خدا‌آفرین - جلفا که از بخش شمالی و حاشیه رودخانه ارس می‌گذرد دیگری جاده آسفالت ورزقان - خروانق می‌باشد که به آبادی دوزال، و سیه‌رود امتداد دارد. محدوده توپوگرافی ۱:۵۰۰۰ قولان بسیار صعب‌العبور می‌باشد و جاده ماشین‌رو وجود ندارد و راه ارتباطی تنها با پیاده‌روی و استفاده از قاطر امکان‌پذیر می‌باشد.

چکیده زمین‌شناسی عمومی منطقه قولان

قدیمی‌ترین سنگ‌های منطقه به دوره‌های قبل از کامبرین و پالئوزوئیک مربوط می‌شود که از آمفیبولیت، شسیت‌های بیوتیت‌دار، گنیس و از سنگ آهک کریستالین تشکیل گردیده است. نهشته‌های دونین فوکانی شامل: سنگ‌آهک‌های تیره رنگ، سیلیسیفیه شده و دولومیتی شده به همراه ماسه سنگ، کنگلومرا و شیست‌های میکادار تشکیل یافته است و رخنمون این واحدها در دو طرف رودخانه ارس قابل مشاهده است.

رخنمون‌های کرتاسه تحتانی بیشتر از سنگ‌های کربناته و کرتاسه فوقانی عمدتاً از سنگ‌های آهکی، ماسه سنگ، مارن و شیل‌های مارنی تشکیل گردیده است. سنگ‌های ائوسن تحتانی شامل سنگ‌های ولکانوژن و ائوسن میانی شامل سنگ‌های ولکانوژن و رسوبی و ائوسن فوقانی عمدتاً از سنگ‌های رسوبی تشکیل گردیده است.

توده نفوذی قره‌داع (گرانیت اردوباد - قولان) با سن الیگوسن به داخل مجموعه‌های فوق نفوذ کرده و بخش اعظمی از منطقه را اشغال کرده و سبب کانی‌زایی و گستره وسیع دگرسانی در منطقه گردیده است. مطالعات پیشین نشان میدهد که این توده در فازهای مختلف تشکیل گردیده و بطور عمدی به سه فاز تقسیم کرده‌اند.

۱) کمپلکس گرانیتوئید ۲) کمپلکس دیوریت - سینیت^{۳)} کمپلکس گابرو - مونزونیت
مطالعات پتروشیمیایی نیز حاکی از این است که ماگما‌ی تشکیل دهنده این توده از مواد آلکالن غنی بوده است، تأثیر توده‌های نفوذی منطقه در سنگ‌های قدیمی‌تر سبب پیدایش کانی‌سازی و زون وسیع آلتراسیون در حاشیه توده نفوذی گردیده است.

مختصری از مطالعات ژئوشیمی (مس، مولبیدن، طلا) انجام یافته قبلی:

۱- مس (Cu). در مطالعات ژئوشیمی انجام یافته (مطالعه در ورقه یکصدهزارم سیه رود توسط گروه ژئوشیمی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور انجام شده است)^۸ محدوده ناهنجاری برای عنصر مس در محدوده مورد مطالعه مشخص گردیده که مهمترین آنها ناهنجاری شماره ۱ با وسعتی بیش از ۱۲۰ کیلومتر مربع که براساس مطالعه ۱۱۳ عدد نمونه

ژئوشیمی از داخل آبراهه‌ها صورت گرفته و مقدار مس در نمونه‌های فوق در این محدوده از حد زمینه شروع تا به درجات شدت بالا می‌رسد.

گستره این ناهنجاری را عمدتاً زون دگرسان شده نوجه مهر - آستامال در حاشیه توده نفوذی تشکیل می‌دهد. تعدادی از آنومالی‌های کوچک کانسارهای دیگر از جمله مولیبدن بطور تداخلی در این محدوده، قرار گرفته است.

همچنین تعدادی از کارهای قدیمی مس موجود در منطقه نیز از جمله معدن چشمندان، استامال و معادن کوه چمتال در این محدوده قرار گرفته که از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

ناهنجاری نسبتاً مهم دیگری (آنومالی شماره ۶) در متن توده گرانیتی با وسعت ۱۵۰۲۰ کیلومتر مربع بر پایه ۲۲ عدد نمونه مشخص گردیده که معادن قدیمی مس و مولیبدن قره چیلر، قره دره، پیربلاغی در این محدوده واقع شده و این ناهنجاری نیز با اهمیت تلقی گردیده است.

۶ محدوده آنومالی دیگر با وسعت‌های نسبتاً کوچک با تعداد نمونه کمتر از ۱۰ عدد معرفی شده که از اهمیت چندانی برخوردار نیستند.

آنومالی شماره ۲ در غرب آنومالی شماره ۱ محدوده نسبتاً کوچکی براساس ۳ عدد نمونه معرفی شده که توسط مطالعات کانی سنگین مس و مولیبدن این محدوده تأیید شده ولی گفته شده از اهمیت چندانی برخوردار نیست.

آنومالی شماره ۳ محدوده کوچکی در اطراف روستای میوه رود براساس دو عدد نمونه معرفی شده است.

آنومالی شماره ۴ در شرق روستای کردشت با وسعت ۶ کیلومتر مربع براساس ۶ عدد نمونه، در داخل توده‌گرانیتی قولان - دوزال معرفی شده که کانی‌های عمدۀ پیریت، کالکوپیریت و مالاکیت می‌باشد.

آنومالی شماره ۵ نیز با وسعت ۸ کیلومتر مربع براساس ۱۰ عدد نمونه در غرب محدوده آنومالی شماره ۴ معرفی شده که کانی‌های مالاکیت، مولیبدنیت در این محدوده بدست آمده است.

ناهنجری شماره ۷ نیز در محدوده روستای نمنق در داخل متن توده‌گرانیتی که بر پایه ۷ عدد نمونه در وسعتی ۴ کیلومتر مربع معرفی شده که مقدار مس در نمونه‌ها از حد زمینه تا حد آنومالی نوع اول متغیر بوده معرفی شده که هیچکدام از این ناهنجاریها آن چنان با اهمیت تلقی نشده‌اند.

۲- مولیبدن (Mo):

برای عنصر مولیبدن نیز ۱۰ منطقه کوچک ناهنجاری مشخص گردیده که همگی بر پایه بررسی یک یا دو نمونه بوده که مقدار مولیبدن بین ۵ تا ۶۰ گرم در تن تعیین گردیده است. تعدادی از این آنومالیها بصورت تداخلی در داخل آنومالی بزرگ شماره ۱ مس قرار گرفته که آنرا پراهمیت جلوه داده است.

در نمونه‌های برداشت شده توسط اینجانبان از متن دگرسان شده توده‌گرانیتی در یک کیلومتری شمال قره‌چیلر، مقدار مولیبدن ۱۷۰ گرم در تن مشخص گردیده است.

۳- طلا (Au)

در مطالعات ژئوشیمی آثاری از این فلز در محدوده مورد مطالعه مشخص نگردیده ولی مطالعات پیشینیان حضور این فلز را در رگه‌های پگماتیتی و سیلیسی به اثبات رسانده‌اند و نیز حضور عناصر دیگری همچون ارسنیک، آنتیموان و جیوه در این منطقه که پاراژنز کانسار طلا می‌باشد موجب شده که احتمال وجود کانسارهای طلا بالا رود.

در بررسی‌های به عمل آمده مقدار Au در خیلی از مناطق از جمله دایک‌های دیابازیک، رگه‌های سیلیسی، درزه‌های دگرسان شده و نیز متن توده‌گرانیتی بیش از ۵۰ ppb و حداقل تا ۲۰۰ ppb اندازه‌گیری شده است.

معدن قدیمی مس، مولیبدن و اثرات کانی‌سازی شناخته شده منطق قولان
با گزارشات قبلی و بازدیدهایی بعمل آمده در محدوده مورد مطالعه در چند منطقه کانی‌سازی مس به صورت سولفوره و کربناته قبلاً شناسایی و کار شده که این مناطق هم در متن توده‌گرانیتی و هم در محدوده‌های اطراف قرار گرفته که در بعضی موارد این کانی‌سازی همراه با کانی‌های مولیبدن و طلا می‌باشد. از جمله در معدن قدیمی قره دره واقع در متن توده‌گرانیتی، طلا نیز گزارش گردیده است.

افزون بر آن، گزارشانی نیز مبنی بر فعالیت‌های معدنی در آنسوی مرز ایران و در سرزمین ارمنستان در محدوده توده نفوذی مگری - اردوباد وجود دارد که دنباله توده نفوذی قره‌داغ (قولان - دوزال) می‌باشد.

مهمترین آثار قدیمی مس در منطقه مورد مطالعه به شرح زیر می‌باشد:

الف- معدن مس قره چیلر:

این معدن در ۶ کیلومتری جنوب روستای قولان، و در یک منطقه کاملاً کوهستانی واقع شده است کانی‌های پیریت، کالکوپیریت، مالاکیت و مولیبدنیت در محدوده معدن، در رگه‌های سیلیسی و هم در متن توده گرانیتی کمتر دگرسان شده و نیز در درزو شکافها به چشم می‌خورد. دایک‌های دیابازیک فراوانی در محدوده معدن به ضخامت‌های متغیر از یک الی ۲ متر وجود دارد که هیچگونه کانی‌سازی در آنها مشاهده نگردید. ولی نتایج نمونه‌های برداشت شده از این محدوده وجود کانی‌های مس، مولیبدن و طلا را در این محدوده به اثبات می‌رساند.

ب- معدن مس و مولیبدن قره دره:

این معدن نیز در نزدیکی روستای قره دره واقع در ۷ کیلومتری جنوب‌غربی روستای قولان و یا سه کیلومتری شرق معدن قره چیلر، می‌باشد. از نظر زمین‌شناسی مشابه معدن قره چیلر بوده و در گزارشات وجود کانی‌های پیریت، کالکوپیریت، مالاکیت و مولیبدنیت به اثبات رسیده است افزون بر آن کانی‌سازی طلا نیز گزارش شده است.

مهتمتین کانی‌سازی در بین رگه و رگچه‌های سیلیسی (کوارتز) و نیز در بخش‌های دگرسان شده توده نفوذی گرانیت می‌باشد.

ج- معدن مس چشممقان

این معدن، در جنوب توده نفوذی قولان - دوزال در حد فاصل دو روستای آوان و آستامال قرار دارد. سنگ‌های در برگیرنده را سنگ آهک‌های کریستالین که توسط توده‌های کوچک گرانیتی قطع گردیده تشکیل می‌دهد. کانی‌سازی عمدهاً پیریت بوده که در یک ناحیه گسله و تکتونیزه

تشکیل گردیده است به احتمال منشاء کانی سازی در ارتباط با فعالیت مagma‌های گرانیتی قولان می‌باشد. کانی‌های مس کربنات، سولفات (مالاکیت، آزوریت، کوولیت، کالکوزین، کالکوپیریت و مس خالص) گزارش گردیده است. کانی سازی پیریت در سطح وسیعی در داخل آهکها دیده می‌شود، لیمونیت، هماتیت، از جمله کانی‌هایی است که در این منطقه تشکیل گردیده‌اند.

د- معدن مس آستامال:

این معدن در جنوب توده گرانیتی و در دو کیلومتری شمال روستای آستامال و در نزدیکی کار قدیمی معدن چشمگان واقع شده است کانی سازی مس از نوع مالاکیت، آزوریت، کالکوپیریت و پیریت می‌باشد که کانی سازی عمدتاً در یک متن سیلیسی و ناحیه شکسته و گسله تشکیل شده و سنگهای آتشفسانی دگرسان شده تشکیل می‌دهند.

ه- آثار قدیمی مس در ارتفاعات چمتال:

ارتفاعات چمتال در جنوب غرب رودخانه ارس و در غرب روستای نوجه مهر قرار دارند. کانی سازی در این منطقه عمدها پیریت بوده که عموماً در متن آهکهای تیره رنگ کرتاسه و نیز در متن توده موئزوئیتی قرار گرفته‌اند که تحت نفوذ توده موئزوئیتی کانی سازی وسیعی در آهکها صورت گرفته است. کارهای قدیمی در چند منطقه این محدوده از جمله معدن آقا علی و ... دیده می‌شوند. مناطق کانی سازی شده غنی از پیریت به همراه کالکوپیریت و ماجنتیت می‌باشند که در منطقه تشکیل گردیده‌اند.

۵- آثار کانی سازی های دیگر مس در منطقه:

از دیگر آثار کانی سازی مس که قبل از گزارش گردیده اند می توان آثاری به شرح زیر را نام برد.

اثر مس پیر بلاغن:

در ۱/۵ کیلومتری خاور روستای پیر بلاغن و در اطراف معدن قره دره قرار گرفته که کانی سازی بیشتر از نوع کربنات مس (مالاکیت) بوده که اغلب درز و شکاف سنگ های گرانیتی را پر کرده اند.

روستای اشتوبین:

در سه کیلومتری جنوب روستای اشتوبین در سطح کوچکی کانی سازی مس بصورت مالاکیت دیده می شود.

اثر مس کردشت (حاشیه رودخانه ارس)، اثر مس در روستای آدان، اثر مس در جنوب نوجه مهر، همچنین در مزرعه جنگلو، اطراف روستای نظرکندی، میوه رود از دیگر مناطق کانی سازی شده مس می باشدند.

پترولوزی و تکتونیک توده نفوذی قره داغ (قولان - دوزال)

توده نفوذی قره داغ (قولان - دوزال) که زمان نفوذ آنرا از ائوسن میانی تا میوسن زیرین طی مدت زمانی حدود ۲۳ میلیون سال گزارش کرده اند، در منطقه به صورت یک باتولیت و به حالت برآمده و به شکل تاقدیس در منطقه مورد مطالعه گستردگی شده که ادامه آن به کشور همسایه شمالی (ارمنستان) کشیده شده، که با نام گرانیت مگری - اردوباد نامیده می شود که

مجموعاً یک توده با تولیتی بسیار وسیعی را تشکیل می‌دهند.

بنا به گزارشات قبلی تشکیل این توده بیشتر از قانون توده‌های نفوذی نیم ژرف پیروی می‌کند و طی فرآیندهای مختلف در طول زمان زمین‌شناسی باعث تغییر و ترکیب ماقما و سبب تشکیل کمپلکس‌هایی گردیده است. که در مجموع به سه فاز عمده تقسیم کرده‌اند.

(۱) کمپلکس گرانیتوئیدی (۲) کمپلکس دیوریت - سینیت (۳) کمپلکس گابرو، مونزونیت تغییر و تبدیل این فازها به یکدیگر به حالت تدریجی بوده و تصور می‌رود که فاز گابروئید جوانترین فاز در منطقه می‌باشد که سری سنگ‌های فازهای قدیمی‌تر را قطع کرده است. آزمایشات نشان می‌هد که مقدار SiO_2 در سری سنگ‌های گابروئی بسیار به هم نزدیک می‌باشد. افزون بر آن مطالعات ژئوشیمیایی نشان داده که ماقمایی تشکیل دهنده این توده از مواد آلکالن غنی بوده است. تأثیر دگرگونی مجاورتی توده در سنگ‌های اطراف سبب پیدایش اسکارنها گردیده است.

گسل‌ها و شکستگی‌های بسیار فراوانی عمدتاً در جهات NE-SW و SE-NW وجود دارند که توده باتولیتی را بریده‌اند. این گسل‌ها اغلب بطور نرمال عمل کرده و سبب جابجایی گردیده‌اند. و به نظر می‌رسد که خروج بخشی از فازهای جوانتر از مسیر این گسلها بوده باشد که باعث دگرسانی سنگ‌های اطراف گردیده‌اند. اکثر دایک‌های منطقه نیز دارای ترکیب متغیری هستند عمدتاً روند NE-SW را نشان میدهند.

نمونه‌گیری:

با توجه به اینکه هدف از اجرای طرح دستیابی به ذخایر احتمالی طلای اپیترمال، مس و مولیبدن پورفیری بود و توده نفوذی قره‌داغ (اردوباد) به علت داشتن شرایط خاص زمین‌شناسی که احتمال وجود ذخایر فوق زیاد بود، لذا جهت بررسی‌های بیشتر پیشنهاد شده بود. ولی با توجه به اینکه در محدوده بررسی، کانی‌سازی فلزی گوناگون وسیعی خصوصاً پیریت که در متن و در حواشی توده‌های نفوذی منطقه تشکیل گردیده بود و شاید بخشی از آنها در نمونه‌های دستی بطور ماکروسکوپی قابل تشخیص نبود لذا سعی گردید که در مسیر مطالعات و بررسی‌ها، از تمامی اثرات معدنی و نواحی کانی‌سازی شده و فلزی نمونه‌ای برداشت گردد. در این مرحله جمعاً ۱۸۷ عدد نمونه از متن توده‌های گرانیتی، رگه و رگچه‌های سیلیسی و آپلیتی، دایک‌های دیابازیک، بخش‌های شکسته و دگرسان شده توده، زون آلتره شده وسیع حاشیه توده و سنگ‌های کانی‌سازی شده اطراف توده و بالاخره نمونه‌هایی نیز از داخل آبراهه‌ها جهت آزمایشات کانی سنگین برداشت گردید. محل تمامی نمونه‌ها در روی نقشه نمونه‌برداری مشخص گردیده است. پیشنهاد گردید نمونه‌ها بعلت داشتن کانی‌های متعدد، از تعدادی از آنها آنالیز کامل بعمل آید ولی بعلت محدودیت طرح تنها تعدادی از نمونه‌ها تفکیک و جهت اندازه‌گیری میزان مس، طلا و مولیبدن (Cu, Au, Mo) مشخص گردید و تعدادی نیز از این نمونه‌ها جهت مطالعات مقاطع صیقلی جدا گردید.

کانی‌سازی و شرح و بررسی نمونه‌های حاوی آثار مس، مولیبدن و طلا:

گسترش وسیعی از برونزدهای توده نفوذی اسید از جنس گرانیت - گرانودیوریت و

مونزونیت در ناحیه سبب شده کانی‌سازی وسیعی در منطقه صورت بگیرد و باعث شده این منطقه از نظر معدنی از اعتبار به سزایی برخوردار باشد.

بیشترین نواحی کانی‌سازی شده و معدنی در متن و یا در حواشی دو توده نفوذی دوزال - قولان (گرانیت، گرانودیوریت) و توده نفوذی باخته نوجه مهر (مونزونیت) در شمال ناحیه صورت گرفته است.

بطور کلی منطقه کانی‌سازی شده از روستای سیه‌رود شروع و تا روستای احمدآباد در شرق و روستاهای آستامال - آوانسرا واقع در جنوبشرقی منطقه ادامه دارد. لذا همانطوریکه گفته شد بعلت تنوع کانی‌سازی خصوصاً فلزی نمونه‌ای برداشت گردد که در این مرحله جمیعاً ۱۸۷ عدد نمونه از بخش‌های مختلف کانی‌سازی شده برداشت گردید.

در پایین به شرح و بررسی نمونه‌ها از نظر کانی‌سازی و گسترش و عیار آنها می‌پردازیم.

الف- متن توده‌های نفوذی:

توده نفوذی قولان - دوزال، گرانیتی است درشت بلور و حاوی کانی‌های درشت بیوتیت که سبب پیدایش کانی‌سازی در منطقه گردیده است. گسترده‌ترین کانی‌سازی در متن گرانیت، کانی پیریت می‌باشد که آثار آن بطور پراکنده و یا بصورت تجمع تقریباً در اغلب جاها در متن توده‌ها دیده می‌شود ولی هر قدر به حاشیه توده نزدیک می‌شویم بر تعداد کانی‌سازی افزوده می‌گردد.

کانی‌های دیگر آهن از جمله مانیتیت، هماتیت، لیمونیت، و ... می‌باشد که بخصوص در

بخش‌های دگرسان شده با عیار و ذخایر متفاوت تشکیل گردیده‌اند.

کانی‌های مس به اشکال مختلف بصورت سولفوره و کربناته در مناطق مختلف در داخل توده تشکیل گردیده و در جاهایی نیز قبلًا شناسایی و حتی بهره‌برداری نیز شده‌اند ولی در مجموع کانی‌سازی مس بیشتر در بخش‌های شمالی دگرسان شده توده که توسط نفوذ سیالات مختلف صورت گرفته، تشکیل گردیده خصوصاً در درزها و شکاف‌های سنگ‌ها که مهمترین محل خروج سیالات بوده‌اند.

نمونه شماره G.K.108 که محل آن در نقشه مشخص گردیده از یکی از این درزهای برداشت

گردید که مقدار ۵۳٪ مس (Cu) نشان داده شده است.

در مناطقی سنگ‌های گرانیت در سطح وسیعی کمی دگرسان شده و کانی‌سازی مس آنها را آغشته کرده و نتایج آزمایشات مقدار Cu آنها را از ۷۶٪ تا ۲۴٪/۱٪ مشخص کرده است همچنین مقدار مولیبدن اندازه‌گیری شده در این نمونه‌ها تا ۲۰۰ ppm و مقدار طلا بین ۱۰۰-۱۰۷ ppb بوده است.

در بعضی مناطق خصوصاً در بخش جنوب‌غربی منطقه در داخل گرانیت بخش‌هایی از خود توده به شکل کنکرسیون و یا عدسی شکل در داخل توده اصلی تشکیل گردیده که حاوی کانی‌های نسبتاً فراوان مس (مالاکیت) می‌باشد هر چند که این حالت در سطح زمین گسترش زیادی ندارند. حداقل قطر این عدسی‌ها بین ۳۰ الی ۴۰ سانتی‌متر می‌باشد. نمونه شماره G.K-132 دارای حدود ۱٪ مس بوده که از این عدسی‌ها گرفته شده است.

مقدار Au ۷۲ ppb اندازه‌گیری شده است.

نمونه شماره C.K-159 که از چند رگه نزدیک به هم ضخامت‌های نیم متر و بیشتر گرفته شد که در آنالیز شیمیایی مقدار مولیبدن (Mo) آن ۱۵۶ ppm تعیین گردیده است.

ج- دایک‌های دیابازیک:

دایک‌های دیابازیک همچون رگه‌های سیلیسی با ضخامت‌های متغیر از چند سانتی‌متر و کمتر تا حداقل سه متر در جهات مختلف توده‌های نفوذی منطقه را قطع کرده‌اند. تجمع این دایک‌ها در بعضی مناطق بسیار فشرده می‌باشد از جمله در دره لوتكه (نرسیده به روستای قولان، در محدوده‌ای به وسعت کمتر از یک کیلومتر مربع بیش از ۱۰ عدد دایک دیابازیک با ضخامت‌های متغیر را می‌توان مشاهده نمود. و در مناطقی نیز این دایک‌ها دارای گسترش کم بوده و یا اصلاً وجود ندارند.

نمونه‌های متفاوتی از این دایک‌ها گرفته شده بررسی آنالیز نمونه‌ها نشان می‌دهد که این دایک‌ها اغلب بیش از ۵۰ ppb طلا دارند. نمونه شماره C.K-63 از سه عدد دایک نزدیک بهم با ضخامت (۱/۰-۰/۵-۰/۵) متر و نمونه شماره C.K-63 از سه عدد دایک نزدیک به هم به ضخامت سه متر و نمونه شماره C.K-111 از یک دایک به ضخامت یک متر گرفته شد که مقدار Au اندازه‌گیری شده به ترتیب ۱۶۵ ppb و ۶۴ ppb و ۵۱ ppb می‌باشد.

د- رگه‌های آپلیتی:

افزون بر رگه‌های سیلیسی و دایک‌های دیابازیک رگه‌های سفید رنگ آپلیتی نیز با دانه ریز با

ضخامت‌های متغیر حداکثر تا یک متر توده‌های نفوذی را در فازهای بعدی قطع کرده‌اند.

نمونه‌هایی که از این رگه‌ها **گرفته شده‌اند** در بررسی‌های آزمایشگاهی عیار مس و طلا بسیار ناچیز نشان داده‌اند.

م- زون دگرسان شده (سنگهای حاشیه توده)

سنگ‌های حاشیه‌ای توده نفوذی در سطح وسیعی به طول دهها کیلومتر و به عرض ۳-۵ کیلومتر در اطراف توده نفوذی خصوصاً در بخش غرب و جنوب بصورت یک زون بسیار وسیعی گسترش دارند. این زون تحت تاثیر دگرگونی از نوع گرمابی و بیشترین محل کانی‌سازی بشمار می‌رود.

تشکیل این زون و کانی‌سازی‌ها همگی در ارتباط با فعالیت و عملکرد ماگماتیسم توده نفوذی قره‌داعم می‌باشد. سنگ‌های دگرسان بطور عمده از گرانیت تا گرانووپوریت تشکیل شده که دگرسانی‌هایی از نوع کائولینیزاسیون، سریسیتیزاسیون، اپیدوتیزاسیون، کلریتیزاسیون، آرژیلیزاسیون، اپیدوتیزاسیون، آلونیتیزاسیون، لیمونیتیزاسیون، هماتیتیزاسیون و ... تشکیل گردیده‌اند. بطور کلی میدانیم که نوع آلتراسیون هیدروترمال تابع شیمی سیالات و حجم جریان سیالات و نیز دامنه حرارتی آن و سرانجام نوع سنگ میزان می‌باشد.

در محدوده وسیع دگرسان شده کانی‌زایی فلزی و غیرفلزی تشکیل گردیده، ولی بررسی‌های صحرایی نشان می‌دهد که کانی‌سازی آهن خصوصاً پیریت، مهمترین و گسترده‌ترین کانی فلزی می‌باشد که در این محدوده تشکیل گردیده است ماننتیت، هماتیت،

لیمونیت از دیگر کانی سازی آهن می باشد که در سطح وسیعی در این محدوده دیده می شود. در مسیر چند مقطع نمونه هایی از کانی سازی های فلزی مختلف برداشت گردید که در بررسی های آزمایشگاهی کانی سازی مس، مولبیدن در آنها مشاهده نگردید. ولی در نقاط مختلف چند آثار قدیمی مس در این محدوده دیده می شود که کانسار مس بصورت سولفوره و کربناته هم زمان با پیریت زایی تشکیل گردیده است.

ه- آهکهای کانی سازی شده:

در مسیر بخش سیه رود به طرف دوزال - نوجه مهر و نیز در ارتفاعات چمتال - سنگ آهکهای تیره رنگ متعلق به زمان کرتاسه در اطراف توده مونزونیتی غرب نوجه مهر و توده های نفوذی کوچک دیگر گستردگاند که در متن آنها در سطح بسیار وسیعی کانی سازی فلزی مختلف صورت گرفته است بیشترین کانی تشکیل شده پیریت می باشد که بطور ماکروسکوپی قابل تشخیص است و بیشترین تجمع آن نیز در حواشی توده های نفوذی کوچک و بزرگ دیده می شود و در مناطقی نیز شسته شده و درز و شکاف سنگها را پر کرده اند.

در گردنه نم وای واقع در مسیر جاده سیه رود به دوزال و ارتفاعات چمتال این کانی سازی بطول چندین کیلومتر قابل مشاهده است. بخارتر گسترش و اهمیت آنها نمونه های متعددی از این سنگ آهکها برداشت گردید که مورد تجزیه و آنالیز جهت اندازه گیری مقدار (Mo,Cu,Au) قرار گرفت که هیچ کدام از کانی های فوق در آنها مشاهده نگردید. ولی هم سن مشابه همین آهکها در معدن مس چشم مقان که شرح آن گذشت، برونز دارند که در برگیرنده

کانی‌سازیهای مختلف مس در این معدن می‌باشند.

آهکها در هر دو منطقه توسط توده‌های بزرگ و کوچک گرانیتی قطع گردیده و لذا نفوذ این توده‌ها منشاء کانی‌سازی در آین آهکها گردیده است.

و- نمونه‌های کانی سنگین:

بنا به پیشنهاد مسئولین تعداد چند عدد نمونه از رودخانه‌های مهم منطقه از وسط آبراهه‌ها برداشت گردید که محل همگی آنها در نقشه مربوطه مشخص گردیده که هم‌اکنون در دست مطالعه می‌باشند.

ی- نمونه‌های متفرقه:

علاوه از نمونه‌های فوق که شرح آن گذشت، نمونه‌های متعددی نیز از حاشیه توده سنگهای ولکانیکی کانی‌سازی شده و نیز سایر سنگهای کانی‌دار جهت آزمایشات و بررسی سایر کانی‌ها برداشت گردید که در آزمایشات مختلف مربوط به اندازه‌گیری عناصر آثاری از این عناصر مشاهده نشد. ولی بعلت محدودیت طرح مورد آزمایش عناصر دیگر قرار نگرفت.

جدول تعدادی از نمونه‌های حاوی آثار مس، طلا و مولبیدن منقطعه قولان

ردیف	شماره نمونه	شرح نمونه	Cu	MO	Au
------	-------------	-----------	----	----	----

			%	ppm	ppb
1	G.K-63	دایک دیابازیک داخل توده نفوذی	-	-	۶۴
2	G.K-65	دایک دیابازیک داخل توده نفوذی	-	-	۱۵۶
3	G.K-96	رگه سیلیسی داخل توده به ضخامت ۱/۵ متر	-	-	۷۲
4	G.K-108	درزه های دگرسان شده در متن گرانیت	٪۰۵۳	-	۱۲۳
5	G.K-111	دایک دیابازیک یک داخل توده نفوذی	-	-	۵۱
6	G.K-130	از تعدادی رگه های سیلیسی نزدیک بهم در داخل توده نفوذی	٪۲/۹۳	-	-
7	G.K-132	از کنکرسیون مانندهای داخل توده گرانیتی	٪۹۸	-	-
8	G.K-145	متن کمتر دگرسان شده گرانیت	٪۷۶	-	-
9	G.K-146	درزه های دگرسان شده در داخل گرانیت	٪۶۳	-	۴۹
10	G.K-153	رگه های سیلیسی داخل توده نفوذی	-	۱۰۶	-
11	G.K-155	متن کمتر دگرسان شده توده گرانیتی	٪۱/۲۴	۱۹۲	۱۷۰

همانطوریکه از جدول نمونه ها نیز استنباط میگردد درزه های دگرسان شده، رگه های سیلیسی و متن توده های نفوذی منطقه حاوی آثار جزئی طلا می باشند.

در طی مأموریت شماره $\frac{۱۰۰-۷۵۳۵}{۷۹/۸/۱۰}$ (۲۰ روز) ارسپاران با اینکه شرایط ناپایداری جوی

کاملی در منطقه کوهستانی ارسپاران حاکم بود ولی بدون توجه به آن مناطق ذیل از نظر کانی زایی و پتانسیلهای معدنی (طلای) مورد بررسی زمین شناسی قرار گرفته و نمونه گیری شده اند:

۱۹- منطقه انزان: در شرق آبادی انزان در حاشیه شمالی توده نفوذی کالالی گرانیت تا هورنبلند بیوتیت گرانیت انزان (ورقه اهر) دگرسانی گرمابی نسبتاً وسیعی رخنمون یافته است دره‌ای موسوم به دره انزان این زون آلتراسیون را بطور نسبتاً عمیق بریده و ما برای بررسی امکان کانی زایی در این آلتراسیون یک مقطعی از بالادست دره (از محل شروع التراسیون در مجاورت روستای انزان) تا پایین دست دره (محل انتهای آلتراسیون) زده و در طول این مقطع از زونهای مختلف (زونهای سیلیسی، رگه‌ای، چشمه تراورتن‌ساز، زونهای پیریتی شده و ...) نمونه‌گیری کرده‌ایم.

- در طول این دره به زونهای پیریتی گسترده‌ای برخورد کرده و از آنها نمونه‌گیری کرده‌ایم. نمونه G.200 از زون پیریتی شده به ضخامت ۲ متر و بطول تقریباً ۱۰۰ متر با سطح هوازدگی زرد مایل به قهوه‌ای و با سطح مقطع تازه پر از کانیهای پیریت و نمونه G.203 از زون آلتره پیریت‌دار یال غربی دره و نمونه G.215 از یال شرقی دره نزدیک آبادی تازه‌کند از زون آلتره با کانی زایی پراکنده و فراوان پیریت که ضخامت بخش پیریتی شده ۷۰-۸۰ متر و طول آن دهها متر می‌باشد گرفته شده‌اند.

- در طول مقطع پیمایش در داخل آلتراسیون به چند رگه سیلیسی برخورد کردیم که مشخصات و نمونه‌گرفته شده از آنها عبارتند از: رگه سیلیسی به ضخامت ۳۵-۲۵ متر حاوی کانیهای پراکنده پیریت با روند عمومی شمال‌شرق - جنوب‌غرب در دیواره دره رخنمون یافته و طول رگه بعلت پوشش خاک سطحی و گیاهی معلوم و آشکار نشده است و جهت آشکار

نمودن کانی سازی این رگه نمونه های شماره G.211-G.205 بصورت chipsamling از ضخامت رگه گرفته شده است. رگه سیلیسی دیگر به ضخامت ۲/۵ متر و بطول ۱۰-۱۲ متر با سطح هوازدگی زرد و سیاه. حاوی کانی های سولفوری (عمدتاً پیریت) در بریدگی دیواره دره انزان ظاهر شده و نمونه شماره G.202 نیز جهت مشخص نمودن کانی زایی آن برداشت شده است. شیب این رگه قائم بوده و امتداد آن شمال غربی - جنوب شرقی است.

- به سمت پایین دست دره یک زون سیلیسی شده گسترده و وسیعی رخنمون یافته که حاوی کانی های سولفیدی (پیریت) پراکنده در متن سیلیس می باشد. این زون سیلیسی سطح هوازدگی زرد متمایل به قهوه ای (ناشی از تخریب کانی های سولفیدی آهن دار) داشته ضخامت یا عرض گسترش آن به چند صدمتر می رسد. عرض این زون سیلیسی شده را دره انزان بریده و در دو طرف دره رخنمون آن مشخص است جهت گسترش این زون سیلیسی تقریباً شرقی - غربی بوده و سه نمونه chip.samplig (نمونه های شماره G.212-G.214) در بریدگی دره از عرض زون سیلیسی شده گرفته شده است.

- در داخل دره انزان (در داخل زون آلتراسیون) چند چشمہ آهک ساز فعال و نیمه فعال تظاهر یافته که نهشته های آهکی (تراورتن) آنها بصورت باند باند در اطراف چشمہ ها در گسترهای محدود اباسته شده اند. جهت اطلاع از کانه دار بودن آنها از نهشته های آهکی چشمه های آهک ساز نمونه شماره G.201 گرفته شده است.

- منطقه شرق نقدوز:

در جنوب قزلداغ (غرب آبادی کرملو) منطقه‌ای به ابعاد چند صدمتر در چند صدمتر با آلتراسیون ضعیف و آثار مبهمی استوک ورک وجود دارد که در داخل آن یک رگه سیلیسی با رخنمون طولی نامنظم به ضخامت متوسط ۵۰ سانتی‌متر تا یک متر در امتداد شمال - جنوب قرار گرفته است. نمونه شماره 216.G از این رگه سیلیسی نامنظم گرفته شده است. این منطقه به علت وجود آثار مبهم استوک ورک لازم است از نظر کانی زایی مس - مولیبدن پورفیر مورد بررسی دقیق قرار گیرد.

- آلتراسیون جنوب کرملو. در دره واقع در جنوب این آبادی آلتراسیون نسبتاً گستردگی دارد که توسط دره کرملو به عمق چندین ده متر حفر شده و آلتراسیون در دو طرف دره مذکور در معرض دید قرار گرفته است. در این آلتراسیون (که در سنگهای در برگیرنده (ائوسن) توده گرانیتیوئیدی بوجود آمده است) زونهای پیریتی نسبتاً فراوانی وجود دارند که جهت آنالیز طلا نمونه شماره 217.G از زون پیریتی یال شرقی دره برداشت شده است. همچنین در داخل این زون آنر رگه و رگچه‌های سیلیسی قائم و برجسته (بصورت دیوار مانند) به ضخامت‌های مختلف از چند ده سانتی‌متر تا چند متر و بطول دهها متر در یال شرقی دره وجود داشته که جهت بررسی کانی زایی آنها نمونه‌های شماره 219.G و 218.G از آنها تهیه شده است.

- در شمال آبادی نیاز گسلی تقریباً قائم و با امتداد شرقی - غربی در داخل توده گرانیتیوئیدی وجود دارد که سطح گسل از مواد سیلیسی پرشده است. طول این رگه سیلیسی دهها متر و ضخامت آن ۵۰ سانتی‌متر تا یک متر بوده و ارتفاع دیواره آن ۵-۶ متر می‌باشد سطح

هوازدگی رگه از ورنی سیاهرنگی پوشیده شده و از دور جلب توجه میکند. در ادامه رگه بسمت شرق کانی‌سازی همایت نیز مشاهده میگردد. جهت اطلاع از کم و کیف رگه نمونه شماره G.220 بصورت δ -chip از آن گرفته شده است.

۲۱- منطقه گیلر (ورقه مشکین شهر)

در یال شرقی مشکین‌چای روبروی (غرب) روستای گیلر در نزدیکی (شمال) قشلاق حاج علی رگه و زون سیلیسی شده‌ای با روند عمومی شمالی-جنوبی به ضخامت متوسط ۵ متر و بطول چند ده متر بصورت دیوار مانند نسبت به سنگهای در برگیرنده‌اش وجود دارد. از نظر زمین‌شناسی این محدوده در ورقه زمین‌شناسی ۱/۱۰۰۰۰ مشکین‌شهر تراکی آندزیت - فنولیت (واحد E^{ta}) دگرسان شده گرمابی معرفی شده است. نمونه شماره G.221 از این رگه برداشته شده است.

- در شمال روستای گیلر دره‌ای با روند عمومی شرقی - غربی وجود دارد که در شمال‌غرب این آبادی به رودخانه مشکین‌چای که از شاخه‌های فرعی اهر چای می‌باشد ملحق میگردد. در یال شرقی دره مذکور یک زون بشدت سیلیسی شده و تکتونیزه (سطحه گسلی وسیع در جهات مختلف در روی سنگهای سیلیسی ثبت گردیده‌اند) وجود داشته که کانی‌زایی پراکنده و ضعیف پیریت در آن مشاهده میشود (در بعضی از نمونه‌ها که رنگ تیره دارند با عدسی دستی می‌توان دانه‌های ریز پیریت موجود در متن سیلیس را مشاهده کرد). گسترش این زون سیلیسی بالغ بر صدها متر بوده و در نقشه زمین‌شناسی ۱/۱۰۰۰۰ مشکین‌شهر با واحد Q^t_1 پادگانه‌های آبرفتی قدیمی نشان داده شده است که صحیح نمی‌باشد. جهت تعیین کانی‌زایی

این زون سیلیسی شده نمونه‌های G.225-G.222 chip sampling بصورت از این محدوده گرفته شده است.

- ۲۲- منطقه دست بیکلو (جنوبغرب ورقه لاهرود): در جنوبشرق محل تقاطع اهرچای - قرهسو چندین رگه سیلیسی به ضخامت‌های مختلف از چند ده سانتی‌متر تا ۲ متر و بطول ۱۰۰-۲۰۰ متر با روند تقریبی شمالی - جنوبی (N-S) (مشابه رگه‌های سیلیسی مسیر ساریخانلو - دوشتور واقع در غرب قرهسو) در یک زمینه دگرسانی گرمابی وجود دارند جهت اطلاع از کانی زایی آنها نمونه‌های G.226 و G.227 chip.s بصورت از آن رگه‌ها برداشته شده‌اند.

- ۲۳- در جنوب روستای دیکلو (جنوبغرب مشگین شهر - ورقه ۱/۱۰۰۰۰ مشگین شهر) در کنタکت جنوبی توده گرانیتوئیدی مشگین شهر رگه‌ها و زونهای سیلیسی شده چندی پیدا کردیم که امتداد عمومی آنها تقریباً شرقی - غربی بوده ضخامت آنها ۱-۵ متر و طول آنها دهها متر می‌باشند. جهت اطلاع از کم و کیف کانی زایی این زونهای سیلیسی نمونه‌های شماره G.228 تا G.230 chip simpling بصورت از آنها گرفته شده است.

- ۲۴- منطقه گده کهریز - شیخ محمد:

در فاصله بین روستاهای گده کهریز - شیخ محمد (ورقه ۱/۱۰۰۰۰ لاهرود) یک زون آلترا محدود با علامت A در روی ورقه لاهرود مشخص گردیده است در داخل این زون آلترا صخره‌های سیلیسی - آلونیتی (?) دیوار مانندی به ضخامت متوسط ۲ متر و بطول ۱۰۰-۲۰۰ متر در امتداد شمالی - جنوبی کشیده شده و ارتفاع دیواره از زمین‌های اطراف در بعضی جاها

به چند متر می‌رسد. جهت تشخیص کانی زایی در این قسمت نمونه شماره G.235 بصورت chipsampling در دو مقطع جداگانه از عرض رگه گرفته شده و تحت عنوان یک نمونه به شماره فوق الذکر برداشته شده است.

۲۵- اطراف آبادی سرقین (ورقه ۱/۱۰۰۰۰۰ اهر)

در این منطقه زونهای سیلیسیوز و آلتره، چشمه‌های آهن‌ساز قدیمی و تراورتن‌ساز (بنام محلی یتل سوئی) وجود دارند. طول زونهای سیلیسیوز دهها متر و ضخامت آنها ۴-۱۰ متر متغیر می‌باشد در اطراف چشمه آهک‌ساز فعلی (یتل سوئی) برشهای سیلیسی سیمانی شده با اکسید‌های آهن (هماتیت) و رسوب هماتیت چشمه‌ای گسترش نسبتاً خوبی داشته و چند صد متر در چند صدمتر مسافت را در برابر می‌گیرد.

جهت پی بردن به امکان کانی زایی زونهای سیلیسیوز نمونه‌های شماره G.237 و G.241 و G.240 و از برشهای سیلیسی سیمانی شده توسط هماتیت‌های چشمه‌ای نمونه شماره G.238 و از نهشته‌های تراورتن چشمه یتل سوئی که گسترش بسیار محدودی دارد نمونه شماره G.239 برداشته شده است.

۲۶- در شرق و شمال آبادی قبچاق (ورقه ۱/۱۰۰۰۰۰ بستان آباد: رگه سیلیسی با سطح هوازدگی (ورنی) سیاهرنگ به ضخامت متوسط ۲ متر و بطول صدها متر با روند عمومی شمالی - جنوبی وجود دارد که ادامه شمالی آن دو شاخه می‌گردد. در این رگه آثار پراکنده‌ای از کانی زایی آهن (تصویرت هماتیت) یافت می‌شود و نیز در یال شرقی دره واقع در شمال این

آبادی رگه سیلیسی دیگر با سطح هوازدگی سیاه رنگ به ضخامت متوسط ۱-۲ متر و بطول صدھا متر با روندی مشابه روند رگه قبلی (N-S) و حاوی کانی زایی آهن (هماتیت) وجود دارد.

نمونه‌های شماره G.243-244 بصورت chip.s در دو مقطع جداگانه از عرض رگه اولی و نمونه‌های شماره G.245-246 نیز بصورت chip در دو مقطع جداگانه از عرض رگه دومی برداشت شده است.

لازم به ذکر است که در اطراف این رگه‌ها حفاریهای قدیمی وجود داشته که خاک بیرون ریخته شده از حفاریهای قدیمی بطور مبهم مرغولوزی خاصی را دارا می‌باشد.

-۲۷- بنا به سفارش جناب آقای دکتر مهرپرتو معاونت محترم اکتشاف و مجری طرح از رگه سیلیسی ساریخانلو در دو مقطع جداگانه از هر یک متر ضخامت رگه یک نمونه chip به وزن تقریبی ۵ کیلوگرم (جمعاً ۵ نمونه، ضخامت رگه ۵ متر) برداشت کردیم بطوریکه نمونه‌های شماره G.sar.258 از مقطع اول و نمونه‌های G.sar.263-267 از مقطع دوم گرفته شده است.

-۲۸- از بعضی از گنبدهای آتشفشاری نسبتاً جوان (بعد از میوسن) نظیر گنبدهای آتشفشاری ایلانلی داغ، نقدوز، استیار (نzdیک سد نهند) جهت اطلاع از کم و کیف کانی سازی آنها (بنا به سفارش جناب آقای دکتر مهرپرتو) نمونه‌های شماره G.268.G.269.G.274.G.275 و G.275 برداشته شده‌اند.

۲۹- نهشته‌های آبرفتی. در صورت امکان و دسترسی تعدادی نمونه از نهشته‌های رودخانه‌ای اطراف آبادیهای انجرد (نمونه‌های شماره G.255 و G.256)، زیلیک کوربلاغ (نمونه‌های شماره G.270 و G.271) و پارانا (نمونه شماره G.273) جهت اطلاع از کانی‌سازی وجود عناصر سنگین (طلای...) در حوضه آبریز آنها برداشت کرده‌ایم. در طی این مأموریت جمعاً ۷۶ نمونه جهت آنالیز طلا از مناطق ۱۹-۲۹ گرفته شده و هنوز نتایج آنالیز آنها بدست نیامده است.

بحث و اظهارنظر

با توجه به اینکه زون ارسباران ادامه جنوبی قفقاز کوچک در ایران است و با عنایت به اینکه قفقاز کوچک منبع عظیمی از ذخایر طلا، مولبیدن، مس، جیوه، کرومیت و ... و ... را در خود جای داده و بسیاری از پتانسیلهای معدنی آن (معدن مختلف در جمهوری های آذربایجان و ارمنستان واقع در شمال رودخانه ارس) کشف و شناسایی گردیده است ولی این طرف رود ارس آنچنانکه شایسته است مورد مطالعه و بررسی های دقیق و سیستماتیک قرار نگرفته (به جزء چند مورد) و بسیاری از توانائی های معدنی آن هنوز ناشناخته باقی مانده است.

بررسی های مقدماتی صحرایی و نتایج آنالیز بعضی از نمونه های سطحی برداشته شده از منطقه نشانگر آن است که این زون از لحاظ پتانسیل معدنی و توانایی کانی زایی از اهمیت مناسبی برخوردار بوده که انشاء الله با انجام مطالعات و بررسی های سیستماتیک زمین شناسی - معدنی در سالهای آتی، پتانسیلها و توانائی های معدنی بالقوه منطقه (مانند منطقه شمال رودخانه ارس) هر چه بیشتر نمایان گردد.

مشاهدات صحرایی در منطقه شمال شرق آباد و حوالی نقدوز بیانگر این مطلب می باشد که آلونیت ها و ژاروسیت های تشکیل یافته بیشتر ثانویه و سوپرژن می باشند. آلونیت ها بصورت رگه و رگچه ای در سطح درزه های سنگ رسوب نموده اند. و همچنین در مناطقی که بصورت تراوش به سطح سنگ های پیریت دار رسیده و دوام آن زیاد بوده آلونیت و زاج تشکیل شده است. اینکه آیا آلونیت اولی هم تشکیل یافته یا نه؟ نیاز به مطالعه دقیق تر بافتی، ترکیب

شیمیایی آلونیت و تغییرات آنها و مطالعه ایزوتوپی دارد. بعضی از محققین (سامانی ۱۳۷۶ و ۱۳۷۷) دگرسانی این محدوده‌ها را از نوع High sulfidation در نظر گرفته‌اند و در نتیجه برای طلا و نقره اپیترمال ذخیره مناسبی را در اعمق بیشتر قابل شده‌اند. بنظر نگارنده (اکیپ کارشناسی حیدری) دگرسانی‌ها و نحوه قرارگیری آنها و همچنین پاراژنز عناصر شباهت زیادی را با کانی سازی طلای اپیترمال نوع کوارتز - آلونیتی نشان نمی‌دهد. هر چند که اظهارنظر قطعی احتیاج به مطالعات مستدل و دقیق‌تری دارد.

در منطقه قولان

براساس بررسی‌های روی زمین، نتایج آزمایشات، مطالعات پیشین، آثار معادن قدیمی فراوان در منطقه، چنین استنباط می‌گردد که کانی سازی در سطح وسیعی در منطقه صورت گرفته که همگی در ارتباط با فعالیت و عملکرد ماگماتیسم منطقه دارد. بیشترین نواحی کانی سازی شده در متن و در مجاورت توده‌های با تولیتی خصوصاً نواحی دگرسان شده می‌باشد. منطقه کانی سازی شده از روستای سیه‌رود شروع و به سمت شرق تا روستای اشتوبین و به سمت جنوب و جنوب‌شرق تا روستای آستامال و آوانسر ادامه پیدا می‌کند.

سنگهای دگرسان شده اطراف توده‌های نفوذی از نوع کائولینیزاسیون، آلونیتیزاسیون، پیریتیزاسیون، آرژیلیزاسیون، سریستیزاسیون، سیلیفیکاسیون، هماتیتیزاسیون، لیمونیتیزاسیون، اپیدوتیزاسیون و ... در یک دگرسانی گرمابی در سطح وسیعی در حاشیه

توده‌های نفوذی تشکیل شده و بیشترین نواحی کانی‌سازی فلزی نشان می‌دهد پیریت بیش از تمامی کانی‌های دیگر در منطقه حضور دارد، بطوريکه مشاهده می‌شود که گاه بیش از ۳۰ درصد حجم سنگ را پیریت تشکیل می‌دهد. افزون بر آن پیریتیزاسیون در متن توده با تولیتی در سطح بسیار وسیع تشکیل گردیده است.

سنگ آهکها و ولکانیک‌های متعلق به کرتاسه با گسترش نسبتاً فراوان حاوی کانی‌های پیریت و سایر کانی‌ها احتمالاً اسفالریت و غیره می‌باشند. این کانی‌ها توسط عامل ثانویه از متن سنگ‌ها شسته شده و در درزه‌ها و شکستگی‌ها تجمع یافته‌اند افزون بر آن همایت، ماجنتیت و لیمونیت نیز در سطح بسیار وسیعی خصوصاً در حاشیه توده قابل رویت است. کانی‌سازی مس بصورت کانی‌های سولفوره و کربناته در رگه‌های سیلیسی در متن توده‌های نفوذی گرانیت خصوصاً در زون‌های دگرسان شده دیده می‌شود.

آثار فراوان معادن قدیمی مس و مولیبدن در چند منطقه از جمله قره‌چیلر، قره دره، چشممقان، آستامال و کوه چمتال و ... مشاهده می‌شود. در بعضی از مناطق مانند قره‌چیلر، قره دره همراه کانی‌سازی مس، کانی‌سازی مولیبدن و طلا نیز دیده می‌شود (نمونه‌های شماره

(G.K-153,155)

بررسی‌های مقدماتی نشان میدهد علاوه بر موارد فوق کانی‌های فلزی گوناگونی در منطقه تشکیل گردیده، ولی به علت محدودیت طرح میزان و مقدار آنها انداره‌گیری نگردید ولی شواهد روی زمینی و مطالعات پیشینیان و آثار قدیمی نشان می‌دهد که همراه پیریت، کانی‌های

فلزی دیگر در سطح گسترده در منطقه تشکیل گردیده است.

مطالعات مقدماتی ما را رهنمون می‌سازد به اینکه توده نفوذی قره‌داغ (گرانیت اردوباد) و توده‌های مجاور آن نظر پتانسیل‌هایی معدنی و توانایی‌های کانی‌زاویی از اهمیت زیادی برخوردار بوده و مناطق وسیع آلتراسیون جهت اکتشاف کانیهای فلزی و منطقه بسیار امیدبخشی می‌باشد.

نتیجه‌گیری نهانی

زون ارسباران به لحاظ ویژگی‌های ماگماتیسم و متالوژیکی به عنوان یکی از زونهای بیست‌گانه دارای اولویت‌های اکتشافی می‌باشد. این زون در شمال غرب کشور واقع است و مساحتی بالغ بر ۲۵۰۰۰ کیلومترمربع را شامل می‌شود که در جوف ۱۰ ورقه در مقیاس یک‌صد هزارم قرار گرفته است. بیشترین واحدهای سنگی در این زون شامل سنگ‌های آذرین (آتشفسانی و نفوذی)، آذرآواری و کمتر سنگ‌های تخریبی و کربناتی است. بیشترین حجم سنگ‌های آتشفسانی در ائوسن و کمتر در کرتاسه بالایی است در حالیکه گسترده‌ترین حجم توده‌های نفوذی به اوخر ائوسن اولیگوسن مربوط می‌باشد.

ترکیب شیمیایی سنگ‌های آتشفسانی از اسیدی تا حد واسط و بازیک متغیر است و سنگ‌های داسیت، آندزیت و آندزیت بازالت در این زون عمومیت دارند. سنگ‌های آذرین نفوذی در این زون از یک دامنه وسیع در ترکیب شیمیایی برخوردار است. در این زون سنگ‌های نفوذی گرانیتوئیدی و سنگ‌های نفوذی تحت اشباع از سیلیس قابل مشاهده است.

در زون ارسباران سنگ‌های گرانیتوئیدی یک حجم عظیمی را شامل می‌شوند، تقریباً در ورقه‌های جلفا، سیه‌رود، ورزقان و کلیبر، این نوع سنگ‌ها بطور گسترده‌ای پراکنده هستند. اشکال این نوع سنگ‌ها بصورت باتولیت و کمتر استوک قابل مشاهده است. در شرق ورقه سیه‌رود سنگ‌های گرانیتوئیدی با یک ترکیب شیمیایی متنوع از دیوریت گابرو تا دیوریت، مونزونیت، گرانیت و لوکوگرانیت محدوده قابل ملاحظه‌ای را در برگرفته است. همین گروه

سنگ در کوه شیورداغ نیز در شکل یک باتولیت قابل مشاهده است. اشکال استوک مانند سنگ‌های گرانیتوئیدی در این زون با ترکیب شیمیایی مونزونیت و مونزونوگرانیت در اشکال دایک‌های تو در تو وختیمه عمیق (Subvolcanic) و بافت ویژه پورفیری در برخی نقاط این زون دیده می‌شود، مهمترین شکل آن توده نیمه عمیق سونگون با بافت پورفیری و کانی‌سازی تیپ پورفیر با کانی‌سازی مس و مولبیدن می‌باشد. فعالیت آبهای ماگمایی در این نوع سنگ‌ها بسیار فعال است بطوریکه نقش اساسی در حمل و نقل و جایگزینی کانی‌های فلزی ایفا می‌نماید. آبهای ماگماتیک مربوط به این توده بهمراه آبهای متاوریک و سطحی، در گردش‌های ویژه خود با نفوذ به سنگ‌های همبر و جانبی سبب دگرسان شدن سنگ‌های میزبان و تشکیل هاله‌های دگرسانی ویژه‌ای که مختص کانی‌سازی‌های تیپ پورفیری شده است.

اگرچه تاکنون کانی‌سازی تیپ پرفیری مانند سونگون اکتشاف نشده است و لیکن در جنوب سونگون در شمال روستای کیقال، احتمالاً در مسجد داغی در شرق جلفا اثرات ناقصی را از کانی‌سازی تیپ پورفیری می‌توان ملاحظه کرد.

۱- کمربند ولکانیکی آلپ-هیمالیا از باخترا و از شمال کشور ترکیه از بخش شمال باخترا وارد کشور ایران می‌گردد، شاخه‌ای از این نوار آتشفسانی بطرف غرب گسترش می‌یابد و سلسله جبال البرز را تشکیل می‌دهد، که در نهایت از مرز شرقی ایران به سمت افغانستان ادامه می‌یابد. شاخه‌ای دیگر با روند شمال باخترا - جنوب خاور بسمت جنوب خاوری ایران گسترش می‌یابد که بنام کمربند آتشفسانی ارومیه-بزمان معروف است. در طول راستای دو

نوار آتشفسانی مذکور، توده‌های نفوذی بیشماری جایگزین شده که ادامه فعالیت‌های آذرین می‌باشد. رخداد اصلی فعالیت‌های آتشفسانی در این کمربند آتشفسانی همزمان با رخداد کوهزایی آلپی در ائوسن شروع و تا زمان الیگوسن بصورت جایگزینی توده‌های نفوذی تظاهر کرده است. در راستای سلسله جبال البرز، در نواحی آذربایجان و البرز شرقی، بویژه گستره‌های وسیعی بصورت نواحی دگرسان شده بهمراه کانی‌سازی در اشکال پورفیری و رگه - رگچه‌ای اتفاق افتاده است (معدن سونگون، معدن مس در طارم و زنجان و معادن مس در عباس‌آباد و دامغان).

در راستای نوار ولکانیکی ارومیه - بزمان نیز علاوه بر اشکال رگه‌ای، کانی‌سازی تیپ پورفیری بوفور یافت می‌گردد. که گاه معادن مس تیپ پورفیری در این زون با مدل‌های پورفیری در دنیا از نظر ذخیره و ویژگی‌های زمین‌شناسی معدنی شباهت‌های خوبی دارد. در گرانیت قولان می‌توان جایگزینی متنابض توده‌های گرانیتی را که بطور مشخصی در داخل یکدیگر نفوذ کرده‌اند ملاحظه کرد. وجود گستره‌های دگرسانی وسیع حکایت از فعال بودن سیالات ماگما می‌کند که با آزاد شدن از توده‌های ساب ولکانیک در سطوح مختلف ایجاد دگرسانی‌های متنوع (از قبیل کائولینیت، آرژیلیتی، سریسیتی، آلونیتی، سیلیسی و زئولیتی، که گاه بر روی هم بصورت پوششی قرار گرفته‌اند) نموده است.

گاه این رخدادها با دگرگون کردن سنگ‌های همبر همراه بوده است. اینگونه توده‌های ساب ولکانیک دارای بافت پورفیری می‌باشند که در نقاط متعددی همراه این سنگ‌های گرانیتوئیدی

می‌توان کانی‌سازی‌های مس را در اشکال متنوع مشاهده کرد.

در این زون به لحاظ جایگزینی توده‌های نیمه عمیق فراوان و فعال بودن سیستم‌های سیالات گرمابی هیدرولیکی، شرایط مناسبی برای تشکیل کانسارهای اپی ترمال بویژه طلا وجود آمده است. کانه‌سازی طلا در اشکال رگه‌های سیلیسی و بصورت درگیر در کانی پریت و در زون‌های اسکارنی و سیستم‌های پورفیری بصورت کانی‌های همراه با پریت و کالکوپریت و مولبیدنیت اتفاق افتاده است.

در مجاورت توده نفوذی معدن سونگون یک واحد اسکارنی منیرالیزه، (واحد اسکارن معدنی) یک معدن سرب و روی، کالکوپریت دار تشکیل داده است. اسکارن فوق دارای ۳ گرم در تن طلا است مانند همین واحد اسکارن در مجاورت توده نفوذی شیورداع در نزدیکی روستای انجرد و مزرعه دو رخنمون اسکارن منیرالیزه با کانه‌سازی کالکوپریت، پریت بوجود آورده است.

رگه‌های سیلیسی فراوان در سیستم اپی ترمال بوفور در ورقه‌های سیه‌رود، کلیبر و ورزقان دیده می‌شود. که همگی حداقل دارای یک زمینه بالایی از طلا است. از اندازه‌گیری‌های فراوان از نمونه‌های این رگه‌ها، گاه مقادیر طلا تا ۸ گرم در تن نیز گزارش شده است. این تیپ کانه‌سازی از عمومی‌ترین اشکال کانه‌سازی طلا در زون ارسباران است. در حالیکه زمینه طلا در اشکال زون‌های برشی، کلاهک‌های زون‌های آرژیلی قابل ملاحظه است.

روش بررسی‌های اکتشافی:

هدف از اجرای طرح مزبور مطالعه و اکتشاف کانی‌سازی تیپ اپی ترمال بویژه طلا

آپیترمال در اشکال مختلف و نهشته‌های تیپ پورفیری مس - مولیبدن در زون ارسپاران است. انتخاب این زون برای این نوع مطالعات به سبب پراکندگی فراوان رگه‌های سیلیسی و گستره‌های وسیع دگرسانی و نشانه‌هایی از کانه‌سازی پورفیری می‌باشد. مطالعات براساس نقشه‌های زمین‌شناسی در مقیاس گوناگون، گزارش‌ها و نقشه‌های موضوعی و موضوعی بزرگ مقیاس و همچنین گسترده‌های دگرسانی که براساس تعبیر و تفسیرهای عکس‌های ماهواره‌ای و معرفی نواحی کانی‌ساز و امیدوارکننده استوار است.

این بخش از کار از اهمیت بالایی به سبب برخورداری از نگاهی علمی - کاربردی به منطقه قابل ملاحظه است. به همین سبب کلیه بررسی‌ها و کنترل‌های صحرایی و عملیات صحرایی بر روی اطلاعات ماهواره و مناطق معرفی شده از تعبیر و تفسیرهای این اطلاعات استوار است.

- بررسی‌های انجام شده:

با توجه به اهداف طرح در یک برنامه مدون، ۳۵ نقطه مورد بررسی قرار گرفت که با توجه به ویژگی‌های زمین‌شناسی از نقاط مذکور نمونه‌گیری لازم انجام پذیرفت. این حجم عملیات از آبانماه سال گذشته با همکاری سه گروه کارشناسی شروع گردید.

حوالی شمال توده نفوذی قولان در حوالی روستای قرچه‌لر، قولان، صداقت و کردشت و دوزال و همچنین حاشیه غربی توده مذکور و در حوالی روستای نوجه مهر و پهناور از بخش‌های اسکارنی شده و حاشیه جنوبی توده فوق در حوالی روستاهای آستامال و آوانسر مورد بازدید قرار گرفت و نمونه‌گیری‌های لازم انجام پذیرفت، در گزارش‌های زمین‌شناسی در فصول گذشته شرح عملیات انجام شده به تفصیل آمده است.

نواحی روستای شرف‌آباد در خاور ورقه سیه‌رود و همچنین حوالی روستای کالجان در

شمال شرق آبادی مورد بازدید و نمونه گیری قرار گرفت. گستره های دگرسانی مزرعه شادی و سرکش و جوشین مورد بازدید قرار گرفت. در ورقه ورزقان نقاط متعددی مورد بازدید قرار گرفت گستره های دگرسانی اطراف روستاهای سونگون کیقال - سیه کلان - محمودآباد و در دیشگدیگ و همچنین گستره های دگرسان در ورقه کلیبر در شرق اهر در حوالی گرانیت نقدوز، ساریخانلو، خان کندی، یوسف بیگلو، شیخ صفائلو، اهل ایمان و کین آب و شیشه و حوالی گرانیت شیورداغ در روستای انجرد و مزرعه مورد بازدیدهای زمین شناسی قرار گرفت در بسیاری از نقاط رگه های سیلیسی دارای زمینه بالایی از طلا می باشند و مقدار طلا در اکثر آنها از حد کلارک بیشتر بوده و لیکن مقدار اقتصادی طلا در ۵ نقطه به اثبات رسید که برنامه های بعدی اکتشاف برای آنها در نظر گرفته شد.

- برنامه های آتی اکتشاف:

مناطق و نقاطی که مورد بازدیدهای زمین شناسی و نمونه گیری قرار گرفت منحصرآ در سه ورقه سیه رود، ورزقان و کلیبر بود که در نتیجه ۵ محدوده با توجه به مقادیر طلا در رگه های سیلیسی انتخاب گردید. برنامه اکتشافی سال جاری بر روی نقاط مس - طلدار مسجد داغی در شرق جلفا - شرف آباد، در شرق سیه رود - شیخ صفائلو در شرق ورقه اهر مرکز گردیده است.

غیر از سه ورقه مذکور نقاط دیگری (حدود ۳۰ نقطه) برای بازدیدهای زمین شناسی و نمونه گیری مدنظر است که در سال جاری با برنامه ریزی انجام شده این عملیات انجام خواهد گردید.

مراجع

- 1- Stocklin. J.and Nabavi, M.H (1973). Tectonic map of Iran, 1:2500,000. Geological Survey of Iran
- 2- Alavi M., (1991) Tectonic map of Middle East 1:5000/000. Geological survey of Iran 4.
- 3- Bazin. And Hubner, H. 1969. copper deposit in Iran. Geoloical survey of Iran Report No.13
- 4- Movahed, M. (1974) Regional and alluvial stream sediment-prospecting in Varzaghan-sungan Ballojeh area. Northern Azarbaijan G.S.T (Int. rep)
- 5- Mehrpartou M, (1993) Contributions to the Geology, Geochemistry, Ore genesis and fluid Inclusion investagtions on Sungun Cu-Mo prophyry deposit. Hamburg university P.13-15

- ۶ سید محمد پورمعافی - محسن مؤید (۱۳۷۸) پلوتونیسم الیکوسن در منطقه هشتجین و اهمیت اقتصادی آن سومین همایش انجمن زمین‌شناسی ایران - دانشگاه شیراز

ص ۱۳۳-۱۳۵

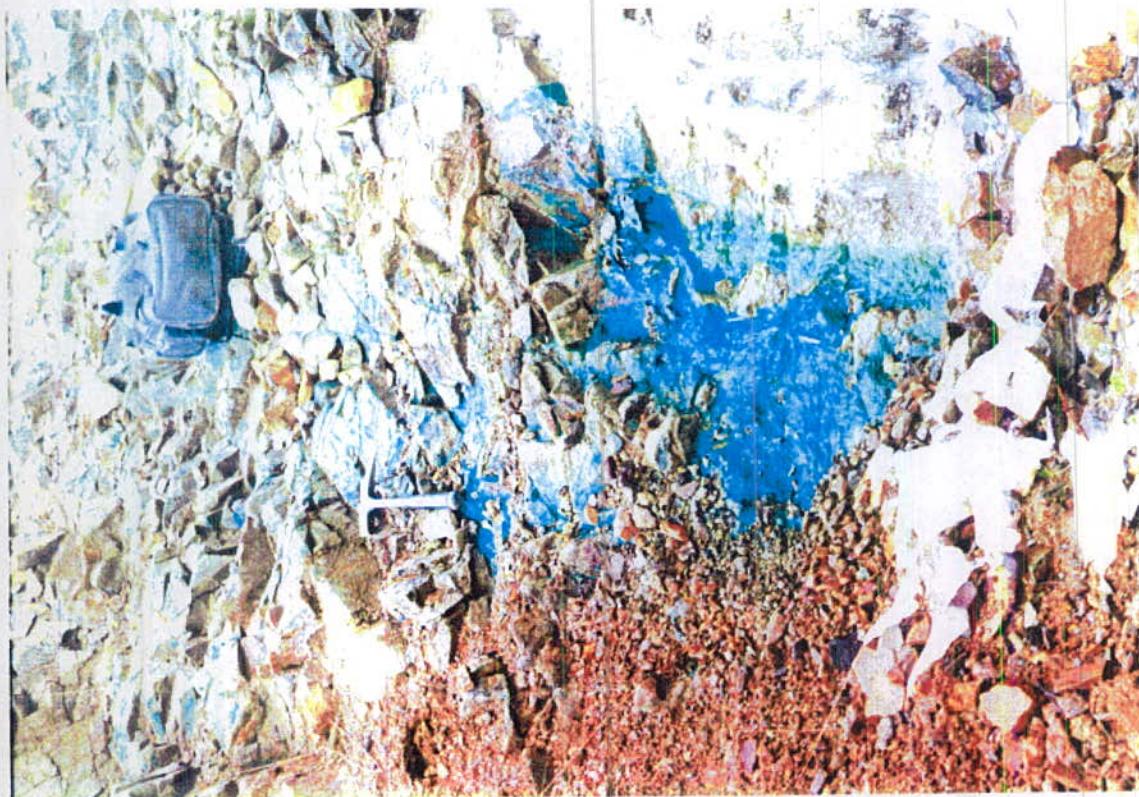
- ۷ حبیب ملایی و همکاران (۱۳۷۸): پترولواژی و مینرالواژی با تولیت اهر به منظور تعیین شرایط دما و فشار و ... سومین همایش انجمن زمین‌شناسی ایران - دانشگاه شیراز

ص ۶۳۲-۶۳۵

- ۸ اسماعیل حیدری (۱۳۷۵)، رساله کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی - تهران ص ۹۳
- ۹ گزارش‌های اکتشافی انجام یافته توسط اداره کل معادن و فلزات استانهای آذربایجان شرقی و اردبیل در منطقه
- ۱۰ نقشه‌های زمین‌شناسی ۱:۲۵۰/۰۰۰ و ۱:۱۰۰/۰۰۰ اهر، تبریز، ورزقان، سیه‌رود، کلیبر، مشگین‌شهر
- ۱۱ آزرم، فرزاد و دیگران (۱۳۷۰). اکتشافات ژئوشیمیایی در ورقه ۱/۱۰۰۰۰ سیه‌رود. سازمان زمین‌شناسی کشور
- ۱۲ شرکت مهندسین مشاور چکاد (۱۳۷۷) طرح بررسی ذخایر معدنی گزارش پتانسیل بابی شهرستان اهر - اداره کل معادن و فلزات آذربایجان شرقی
- ۱۳ علوی. محمود و دیگران (۱۳۷۲). اکتشافات ژئوشیمیایی در ورقه ۱/۱۰۰۰۰ ورزقان سازمان زمین‌شناسی کشور.
- ۱۴ مباشر، امیر و دیگران (۱۳۷۰) بررسی و معرفی پتانسیل طلا در ناحیه خوینرود - سازمان زمین‌شناسی کشور
- ۱۵ پروفسور واصف بابازاده و دیگران. زمین‌شناسی کانسارهای فلزی و غیرفلزی - جمهوری آذربایجان - دانشگاه باکو
- ۱۶ پروفسور واصف بابازاده و دیگران. تشکیلات معدنی جمهوری آذربایجان - جمهوری آذربایجان - دانشگاه باکو
- ۱۷ پروفسور صبحی بکتاشی. کانسارها و رخنمونهای مس - مولیبدن پورفیر و طلای ساحل چپ رودخانه ارس. جمهوری آذربایجان - دانشگاه باکو

پیوست:

- ۱- عکس ها
- ۲- جواب نمونه های طلا، مس و مولیبدن
- ۳- پتروگرافی نمونه ها

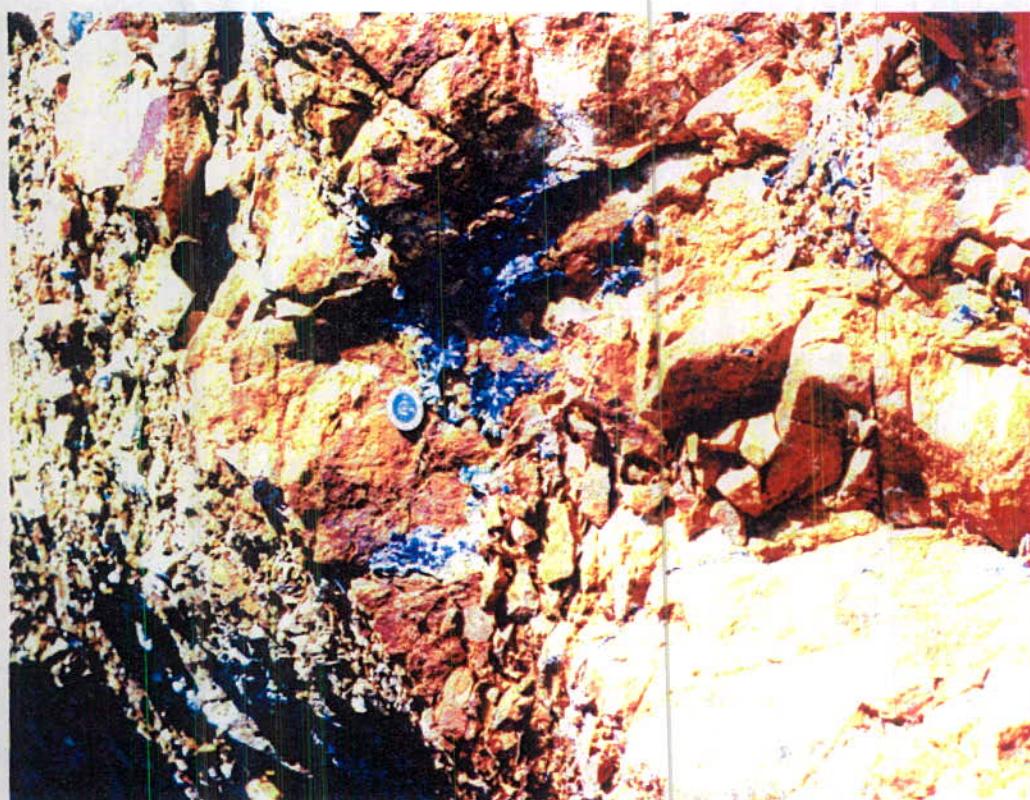
عکس شماره (۱): قسمی از آپوپیر گرانویوریت را نشان می‌دهد همانطور که در عکس مشاهده می‌شود سنگ‌های خرد شده و شکسته می‌باشند و در سطح سنگ و در زه ها مالاکیت و آزوربت رسوب نموده است. در من سنگ دانه های افشار پیرت و به مقدار کم کالکوپیرت وجود دارد.

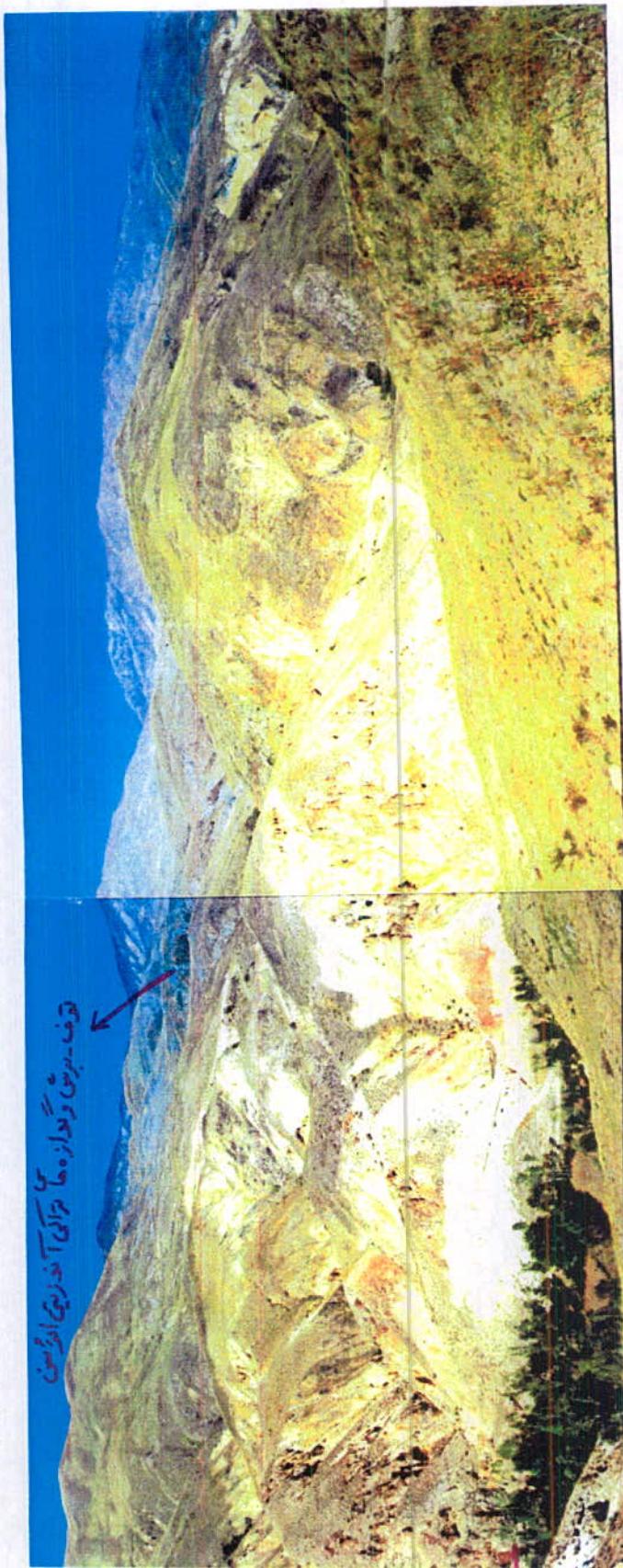
عکس شماره (۲): رگجه سلیسی که در مرکز آن رگجه پیرت فراز دارد سنگ در بر گیرنده گرانویوریت دگرسان با دانه های افشار پیرت می‌باشد. به نظر می‌رسد که این رگجه ها از نظر میزان مس و مقدار (ppb) طلا می‌باشند. و یک نمونه برداشت شده از این رگجه

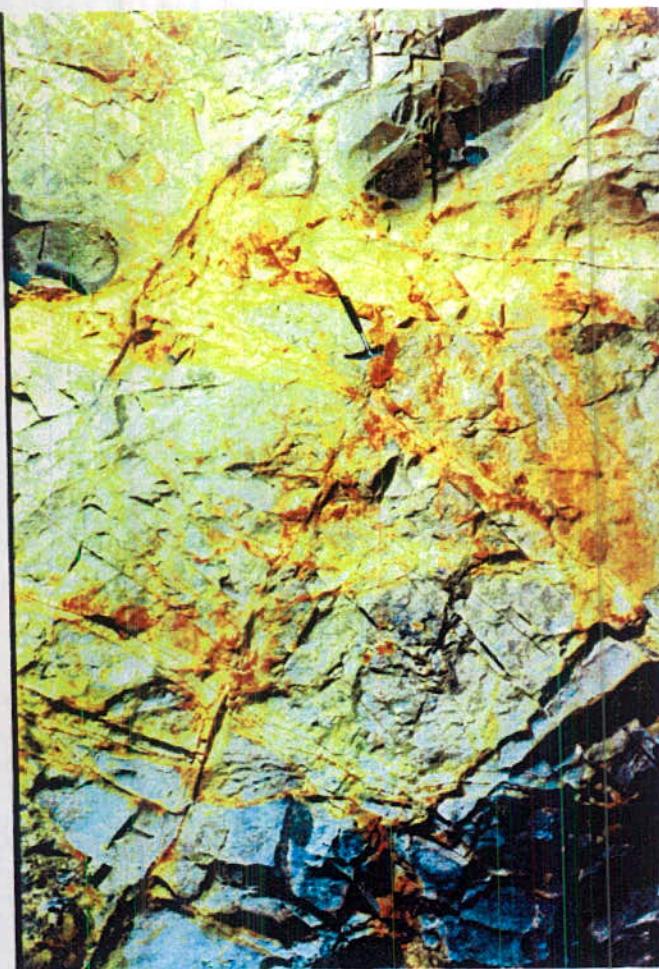
عکس شماره (۳): دگسانی رسی را در سنگ با بافت پورفیر (داسیت پورفیر) نشان می دهد . دگسانی سلیسی به صورت رگه های ریز سلیسی نیز مشاهده می شود. مالاکیت و آزوریت در سطح درزه ها رسوب نموده اند. عکس از شرق خانیابرد اشنه شده است.

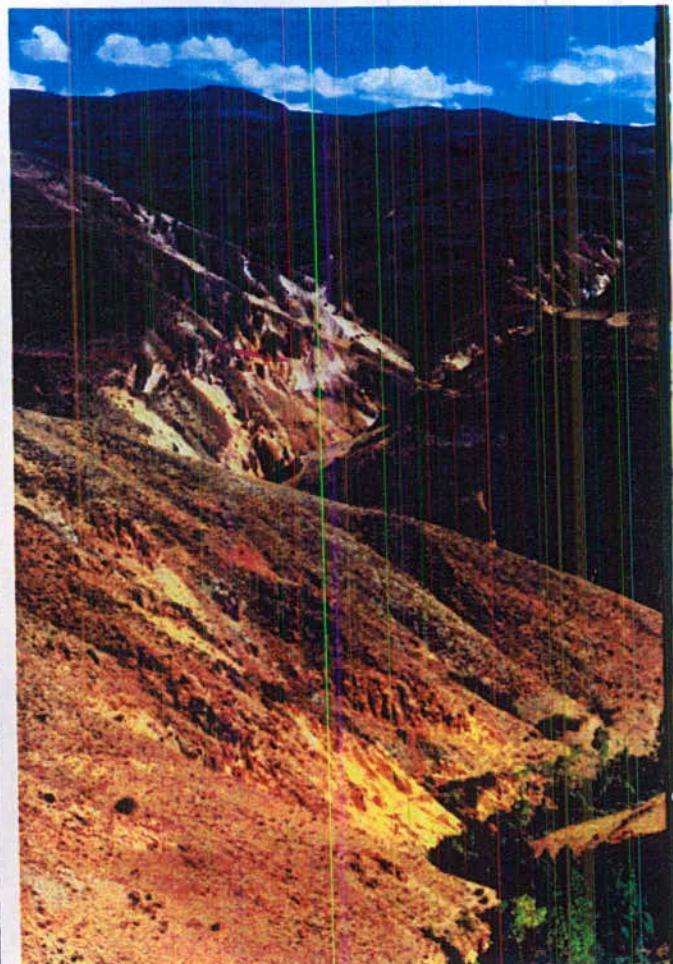
عکس شماره (۴): رسوب آزوریت به صورت بافت سورزی و به مقدار کمتر مالاکیت را در درزه های سنگ که خود تحت اند دگسانی رسی فوارگفته نشان میدهند از محل عکس شماره (۳) با نامی نزدیک.

عکس شماره (۵): دگرسانی (بخش‌های روشن) کالوپسی و لیمونپسی شرق روتای ایزه جان و شمال روتای شرف آباد. سنگهای در بر گیرنده واحد توف - توف برش و لکانیک برش و گذازهای تراکی آندریه اورگن می باشد. دگرسانی که در عکس مشاهده میشود ثانوی (سوپرژن) بوده و حاصل عملکرد آبهای سطحی بر سنگهای پیروت دار محدوده می باشد. سنگهای پیروت دار در کف آبراهه مشاهده می شوند و در اثر عملکرد محلولهای هیدروترمال تشکیل شده اند. (دید به سمت شمال).

عکس شماره (۷): سنگ اصلی توف و گدازه تراکی آندزیتی است که به صورت افтан حاوی پیریت می باشد. در اثر عملکرد آبهای سطحی در درزه ها، اکسید آهن و ژپس تشکیل شده است. عکس از محل آبراهه عکس شماره آو ۸ برداشت شده است.

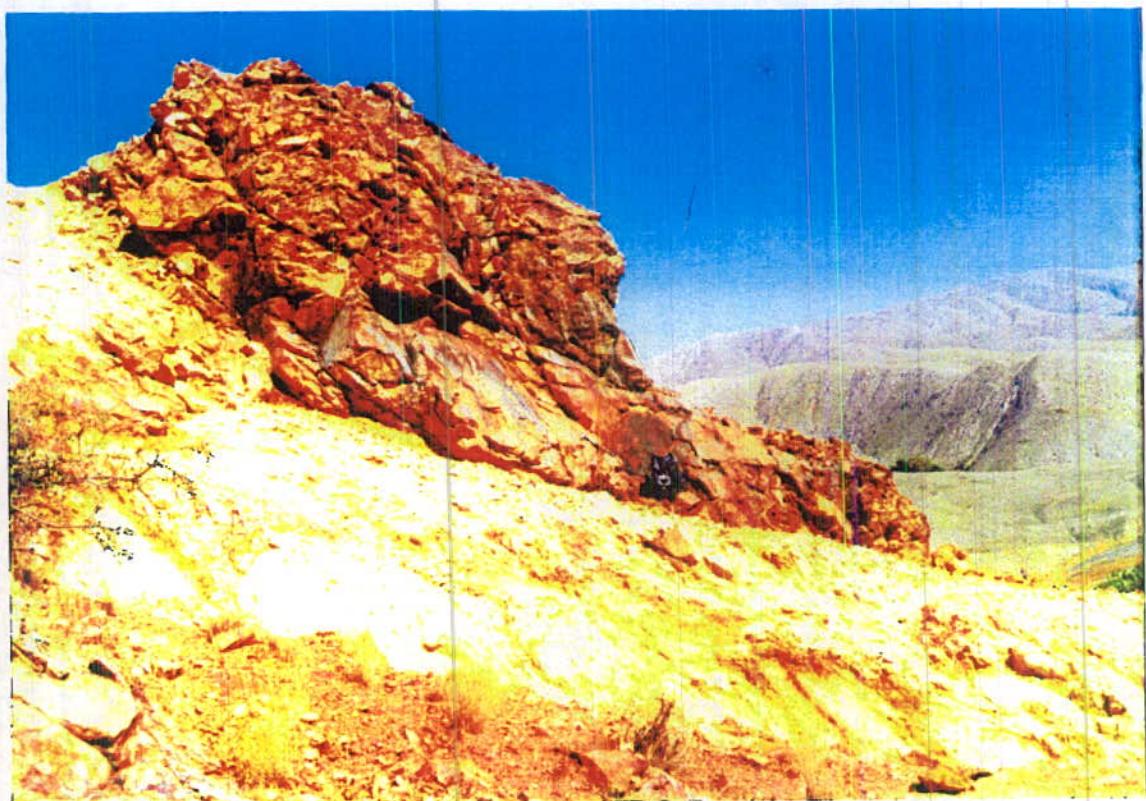
عکس شماره (۶): دگرسانی لیمونیتی و کاتولینیتی در آبراهه شمالی روستای شرف آباد. عمق دگرسانی ثانویه در این آبراهه زیاد می باشد. (دید به سمت جنوب)

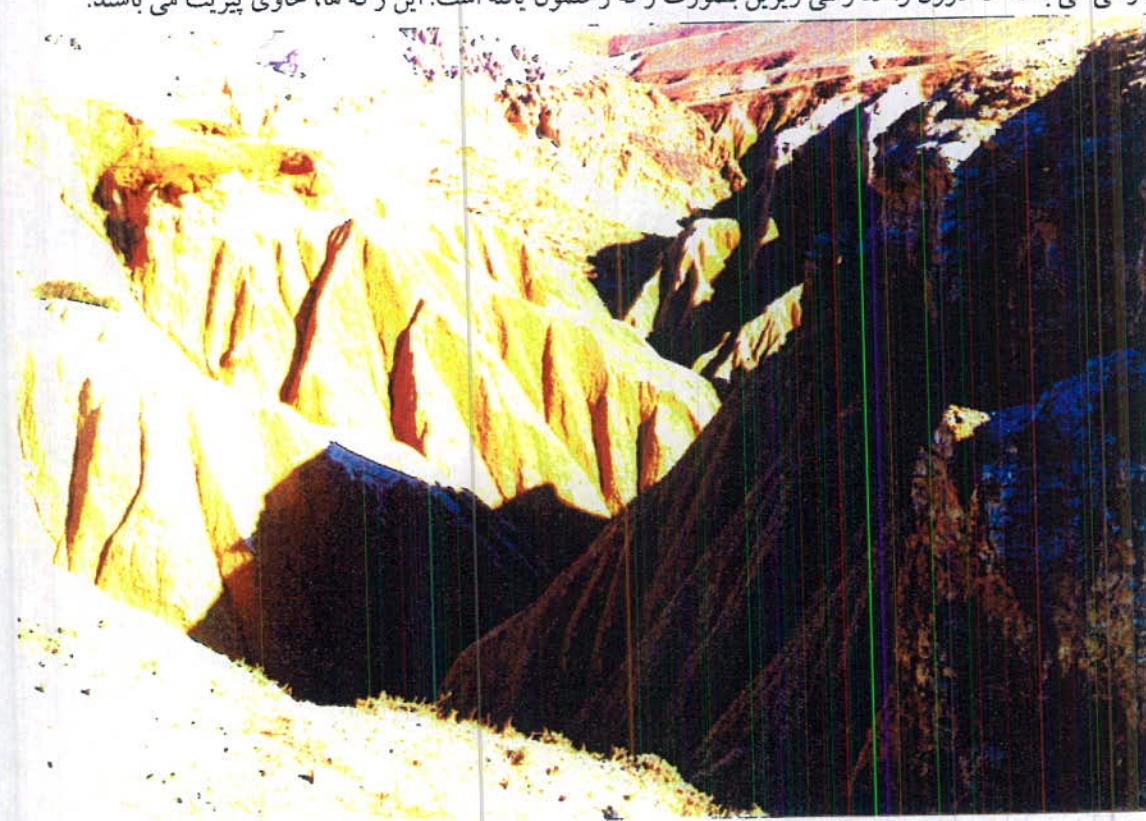
عکس شماره (۸) : رسوب اکسید آبدار در کف آبراهه، این رسوب از اکسیداسیون پیریت های ریزدانه موجود در سنگ بستر بوجود آمده است. عکس از دره عکس شماره (۶) برداشت شده است. (دید به سمت غرب)

عکس شماره (۱۹): دکسانی شرق منطقه ندوز؛ همانطوریکه در عکس دیده می شود پوشش سلیسی (Cap rock) در بالا و پخش رسی شده در زیر قرار دارد. پخش سلیسی بالا بافت برشی دارد و عاری از پیربت می باشد. ولی رگه های سلیسی که در پیربت کثا رجده اند - مشکن شهر بروز دارند حاوی پیربت فراوان می باشند.

عکس شماره ۱۰: بخشی از محل عکسهای شماره (۹) و در داخل بخش دگرسانی رسی، بخش تیره تر دگرسانی سیلیسی و رسی می باشد که درون واحد رسی زیرین بصورت رگه رخمنون یافته است. این رگه ها، حاوی پیریت می باشند.

عکس شماره ۱۱: توف ریو-داسیتی پیریت دار که در اثر عملکرد آبهای سطحی دچار فرسایش سوپرژن عمیق شده است. عکس از جنوب روستای زایلیک کوریلاگی.

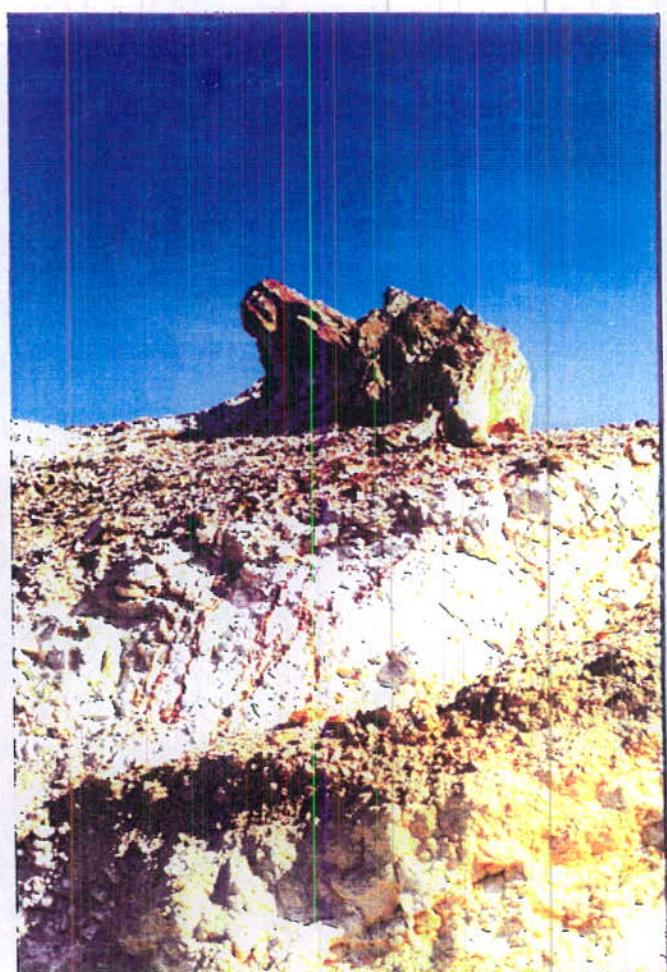
عکس شماره ۱۲: رگه سیلیسی که در اثر عملکرد گسل در توده کوارتز مونزونیتی خانbaz و عبور محلولهای گرمابی شکل گرفته است. از این رگه چند نمونه جهت تجزیه عنصر طلا برداشت شده است. دید به سمت شرق.

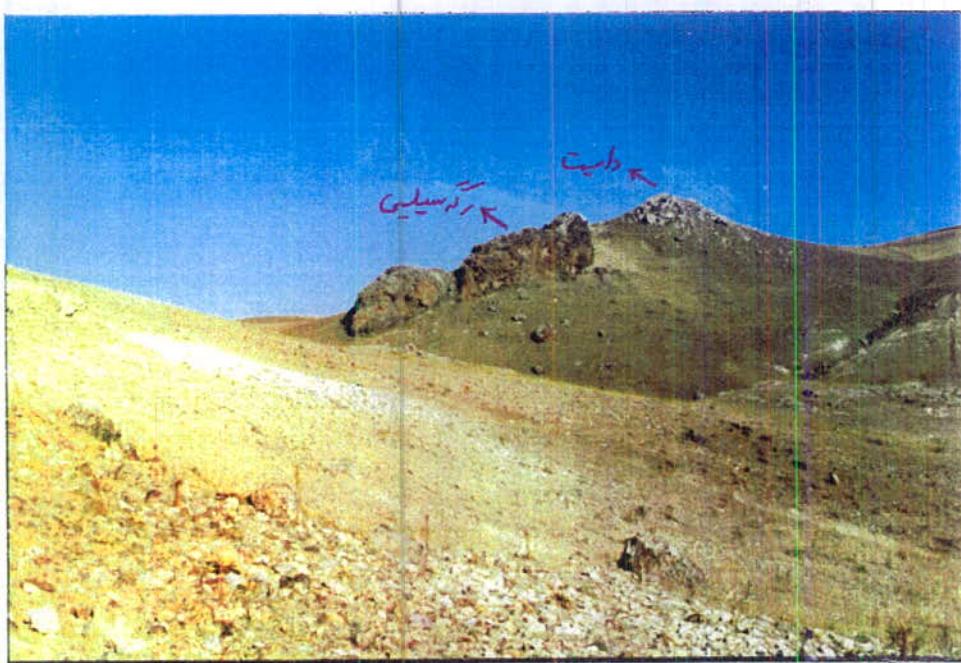
عکس شماره ۱۳: نمایی از کف دره دیزجان، سنگهای اطراف کف رودخانه حاوی پیریت فراوان و به صورت افسان می باشند. عبور آب سطحی از این سنگها و اکسیداسیون پیریت سبب تشکیل زاج و شیره های آلونیتی؟ به رنگ سفید شده است.

عکس شماره ۱۵: کنار روستای قلندر بخش تیره رگه سیلیسی پریت دار می باشد که درون بخش کاثولینیتی شده نفوذ نموده است.

عکس شماره ۱۴: رگچه های سیلیسی و اکسید آهن دار که در انتهای هم پیوسته و پوشش سیلیسی اکسید آهن را تشکیل می دهند. این رگچه ها درون واحد کاثولینیتی شده سنگهای داسیتی منطقه تشکیل شده اند. عکس از شرق روستای قلندر

عکس شماره ۱۶: رگه سیلیسی درون واحد توف و گدازه داسیتی اثوسن، ارتفاع رگه از سطح زمین به بیش از یک متر می رسد. عکس از متهی الیه شرقی آبراهه روستای قلندر دید به سمت شمال شرق.

سازمان
زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

معاونت تحقیقات آزمایشگاهی

مدیریت امور آزمایشگاهها

تاریخ گزارش: ۱۵/۰۸/۲۷

درخواست کننده: استاد دکتر حسن رئوف (آخوندی خندس و سئاعده چیدک)

تعداد نمونه: ۱۸

کد امور: ۹۰۰ - ۰۸

هزینه آنالیز: ۱۳۵۰۰۰۰

شماره گزارش: ۷۱-۱۰۳

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)	شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)
H-H-H2ia	2445	34	V-A-BLJ-59	2460	32.
...-Kh-1	2446	11	- - - 60	2461	14
... - 2	2447	<1	- - - 61	2462	15
... - 3	2448	4			
I-H-Kh-41	2449	<1			
-- 48	2450	9			
A-H-BLJ558	2451	52			
- - 51	2452	160			
- - 52	2453	23			
- - 53	2454	3			
- - 54	2455	32			
- - 55	2456	25			
- - 56	2457	50			
- - 57	2458	5			
- - 58	2459	44			

مینو کریمی

سازیرست آزمایشگاه

آنالیز کننده: کروه پیتر ون زی (مردم)

مدیر امور آزمایشگاهها
 محمود رضا ارمکان

شماره نمونه	نوع نمونه	محل برداشت
A.D.2	سنگ حاوی زولیت آتره شده	شرق ورقه اهر - اطراف روستای دمیرچس
A.D.4	سنگ ولکانیک آتره	شرق ورقة اهر - اطراف روستای دمیرچس
A.Sh.8	سنگ ولکانیک آتره	جنوب شرقی ورقة اهر - شمال روستای شیرمردان - دره امامعلی چاهی
V.K.21	سنگ ولکانیک آتره	ورقه اهر - اطراف روستای صومده
Q.S.34	سنگ ولکانیک بسیار آتره	ورقه ورزقان - اطراف روستای سرکش
Q.S.35	سنگ ولکانیک بسیار آتره	ورقه ورزقان - اطراف روستای سرکش
Q.S.36	سنگ ولکانیک بسیار آتره	ورقه ورزقان - اطراف روستای سرکش
S.G.47	سنگ ولکانیک بسیار آتره	ورقه ورزقان - بین روستای ایزه جان و کالجان
S.G.49	سنگ ولکانیک بسیار آتره	ورقه ورزقان - بین روستای ایزه جان و کالجان
S.G.50	سنگ ولکانیک بسیار آتره	ورقه ورزقان - بین روستای ایزه جان و کالجان

فهرست نمونه های فرستاده شده جهت آنالیز XRD و محل برداشت آنها

در مسیر مرز رود به سکر در کتاتک توده سپیس با آهک در ورقه ورزقان	72	سنگ حاوی کان سازی مس و آهن	M.M.54
کوه شبور داغ - شمال روستای حاج علی - ورقه ۱:۱۰۰،۰۰۰ ورزقان	137	رگه سیلیس	V.K.27
غرب کوه شبور داغ - اندیس معدنی جویند - ورقه ۱:۱۰۰،۰۰۰ ورزقان	180	رگه حاوی ماده معدنی	V.K.29
شمال شرق روستای خونبرد - ورقه ورزقان ۱:۱۰۰،۰۰۰ ورزقان	1250	رگه سیلیس	V.K.66
در آتراسیونهای جنوب شرق اهر - شمال روستای شالو - ورقه ۱:۱۰۰،۰۰۰ اهر	10	رگه سیلیس	Ah.Sh.15

فهرست نمونه های فرستاده شده جهت آنالیز طلا و محل برداشت آنها

شماره نمونه	نوع نمونه	فراوانی طلا (ppb)	محل برداشت
A.SH.16	رگ سیلیس حاوی پیریت	18	دره امامیلی چای - شمال غربی روستای شیر مردان - جنوب شرق ورته اهر (۱:۱۰۰،۰۰۰)
A.SH.17	ولکانیک آتش	14	دره امامیلی چای - شمال غربی روستای شیر مردان - جنوب شرق ورته اهر (۱:۱۰۰،۰۰۰)
A.SH.19	رگ سیلیس حاوی پیریت	11	دره امامیلی چای - شمال غربی روستای شیر مردان - جنوب شرق ورته اهر (۱:۱۰۰،۰۰۰)
A.SH.20	ولکانیکهای آتش	4	دره امامیلی چای - شمال غربی روستای شیر مردان - جنوب شرق ورته اهر (۱:۱۰۰،۰۰۰)
A.SH.21	گرسان آهن	85	دره امامیلی چای - شمال غربی روستای شیر مردان - جنوب شرق ورته اهر (۱:۱۰۰،۰۰۰)
A.SH.22	رگ سیلیس	98	کوه شیورداغ - شمال روستای حاج علی - ورته ۱:۱۰۰،۰۰۰ ورزقان
A.SH.23	رگ سیلیس حاوی کالکپیریت	21	کوه شیورداغ - شمال روستای حاج علی - ورته ۱:۱۰۰،۰۰۰ ورزقان
A.SH.26	رگ سیلیس	11	کوه شیورداغ - شمال روستای حاج علی - ورته ۱:۱۰۰،۰۰۰ ورزقان
A.SH.28	رگ سیلیس	132	کوه شیورداغ - شمال روستای حاج علی - ورته ۱:۱۰۰،۰۰۰ ورزقان
A.SH.29	رگ سیلیس	62	کوه شیورداغ - شمال روستای حاج علی - ورته ۱:۱۰۰،۰۰۰ ورزقان
A.SH.32	رگ سیلیس	117	کوه شیورداغ - شمال روستای حاج علی - ورته ۱:۱۰۰،۰۰۰ ورزقان
O.S.33.1	رگ چرتی داخل ولکانیکهای آتش	5	ولکانیکهای آتش دره سرکش - ورته ورزقان ۱:۱۰۰،۰۰۰
O.S.33.2	کلیست های داخل ولکانیکهای آتش	9	ولکانیکهای آتش دره سرکش - ورته ورزقان
M.M.39	رگ سیلیس	5	رگ سیلیس داخل توده سیست در شمال مرز رود - ورته ورزقان
M.M.40	رگ سیلیس	10	رگ سیلیس داخل توده سیست در شمال مرز رود - ورته ورزقان
M.M.41	اسکارن پیریت دار	9	در شمال مرز رود و در کتاكت توده سیست با آهکها به سمت روستای مکیدی ورته ورزقان
M.M.43-2	اسکارن	9	در شمال مرز رود و در کتاكت توده سیست با آهکها ورته ورزقان
S.G.44	رگ سیلیس	21	در شرق کالجان - شرق ورته ورزقان
S.G.45-1	رگ سیلیس پیریت دار	500	غرب کالجان - شرق ورته ورزقان
S.G.46	رگ سیلیس	49	غرب کالجان - شرق ورته ورزقان

GEOLOGICAL SURVEY OF PAKISTAN

Mineral Resources Department

Geological Survey

Investigational Report

Kit
سرکار
1
نمرہ

Requested by:

Request and Report No.

Date of Report:

Cost of Analysis:

Feldspar	Plagioclase		K-feldspar		Biotite		Spartite		Other Feldspars		Total
	Anorthite	Abundance	Anorthite	Abundance	Anorthite	Abundance	Anorthite	Abundance	Anorthite	Abundance	
K-feldspar	10	10%	10	10%	10	10%	10	10%	10	10%	10
Abundance	20	20%	20	20%	20	20%	20	20%	20	20%	20
Abundance	30	30%	30	30%	30	30%	30	30%	30	30%	30
Abundance	40	40%	40	40%	40	40%	40	40%	40	40%	40
Abundance	50	50%	50	50%	50	50%	50	50%	50	50%	50
Abundance	60	60%	60	60%	60	60%	60	60%	60	60%	60
Abundance	70	70%	70	70%	70	70%	70	70%	70	70%	70
Abundance	80	80%	80	80%	80	80%	80	80%	80	80%	80
Abundance	90	90%	90	90%	90	90%	90	90%	90	90%	90
Abundance	100	100%	100	100%	100	100%	100	100%	100	100%	100

Volumetric estimation

$$FA = 10\% - 30\%$$

$$FA \approx 60\% - 90\% \text{ Plagioclase}$$

$$FA \approx 5\% - 50\% \text{ K-feldspar}$$

Quartz	10	10%	10	10%	10	10%	10	10%	10	10%	10
Abundance	20	20%	20	20%	20	20%	20	20%	20	20%	20
Abundance	30	30%	30	30%	30	30%	30	30%	30	30%	30
Abundance	40	40%	40	40%	40	40%	40	40%	40	40%	40
Abundance	50	50%	50	50%	50	50%	50	50%	50	50%	50
Abundance	60	60%	60	60%	60	60%	60	60%	60	60%	60
Abundance	70	70%	70	70%	70	70%	70	70%	70	70%	70
Abundance	80	80%	80	80%	80	80%	80	80%	80	80%	80
Abundance	90	90%	90	90%	90	90%	90	90%	90	90%	90
Abundance	100	100%	100	100%	100	100%	100	100%	100	100%	100

Minerals	10	10%	10	10%	10	10%	10	10%	10	10%	10
Abundance	20	20%	20	20%	20	20%	20	20%	20	20%	20
Abundance	30	30%	30	30%	30	30%	30	30%	30	30%	30
Abundance	40	40%	40	40%	40	40%	40	40%	40	40%	40
Abundance	50	50%	50	50%	50	50%	50	50%	50	50%	50
Abundance	60	60%	60	60%	60	60%	60	60%	60	60%	60
Abundance	70	70%	70	70%	70	70%	70	70%	70	70%	70
Abundance	80	80%	80	80%	80	80%	80	80%	80	80%	80
Abundance	90	90%	90	90%	90	90%	90	90%	90	90%	90
Abundance	100	100%	100	100%	100	100%	100	100%	100	100%	100

Investigation No.

Investigated by

Approved by

— روشن و اصل نماینده مس —

CEDAR CREEK QUARRIES - ILLINOIS

No. 5021 - 1963 - Mineralogical Report

Mineralogical Section

Heavy Mineral Analysis

مسنی

— ۲ —

Requested by:

Reedor and Remond Inc.

Date of Report:

Cost of Analysis:

Name No.	100%	100%	100%	100%	100%	100%
1. G.	15	15	15	15	15	15
2. D.	45	43	43	43	43	43
3. E.	13	13	13	13	13	13
4. W.	30	33	33	33	32	32

Volumetric estimation

TA = 63%, PA = 10% - 33%

LA = 30% - 50% Root grain

RA = 1% - 5%

TA = 30% - 60%

RA = 1%

LA = 50% - 80%

DA = 1% - 2% (Estimated)

Minerals	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Pyrite	7	—	—	—	—	—	—
Tourmaline	—	—	—	—	—	—	—
Garnet	—	—	—	—	—	—	—
Fluorite	—	—	—	—	—	—	—
Zircon	5	—	—	—	—	—	—
Apatite	4	—	—	—	—	—	—
Rutile	—	—	—	—	—	—	—
Anatase	(1)	—	—	—	—	—	—
Sphene	3.5	—	—	—	—	—	—
Ilmenit	2	—	—	—	—	—	—
Hematite	18	—	—	—	—	—	—
Magnetite	49.5	30	—	—	—	—	—
Chromite	—	—	—	—	—	—	—
Cerundum	—	—	—	—	—	—	—
Garnet	—	—	—	—	—	—	—
Kyanite	—	—	—	—	—	—	—
Andalusite	—	—	—	—	—	—	—
Sillimanite	—	—	—	—	—	—	—
Staurolite	—	—	—	—	—	—	—
Tourmaline	—	—	—	—	—	—	—
Biotite	—	—	—	—	—	—	—
Amphiboles	—	—	—	—	—	—	—
Pyroxenes	18	(1)	—	—	—	—	—
Peridots	—	—	—	—	—	—	—
Epidots	—	(1)	(1)	—	—	—	—
Talc-schist	—	—	(1)	—	—	—	—
Cordierite	PLS	PLS	—	—	—	—	—
Monazite	—	—	—	—	—	—	—
Malachite	—	—	—	—	—	—	—

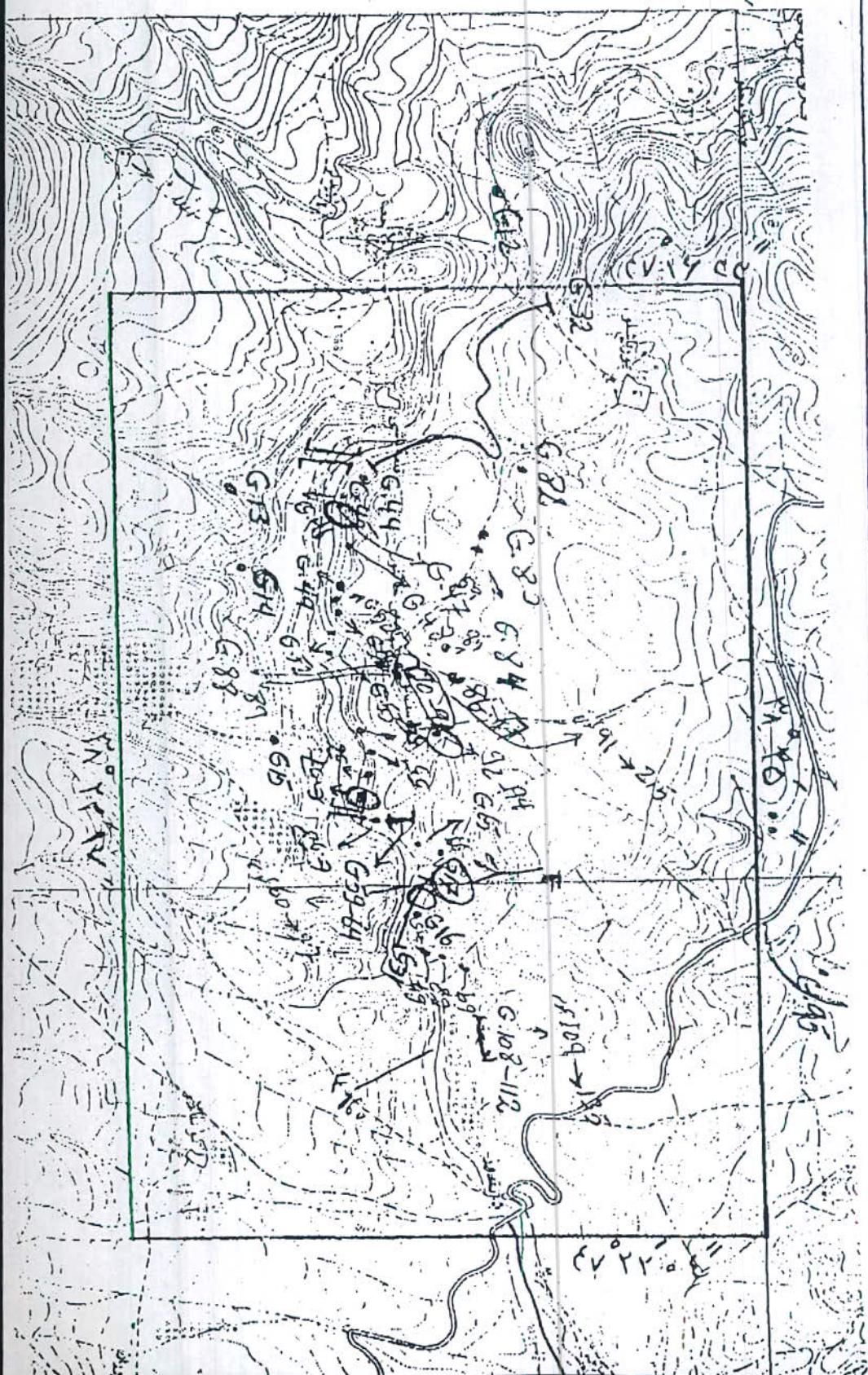
Total mineral content: 12.35 %

Approved by:

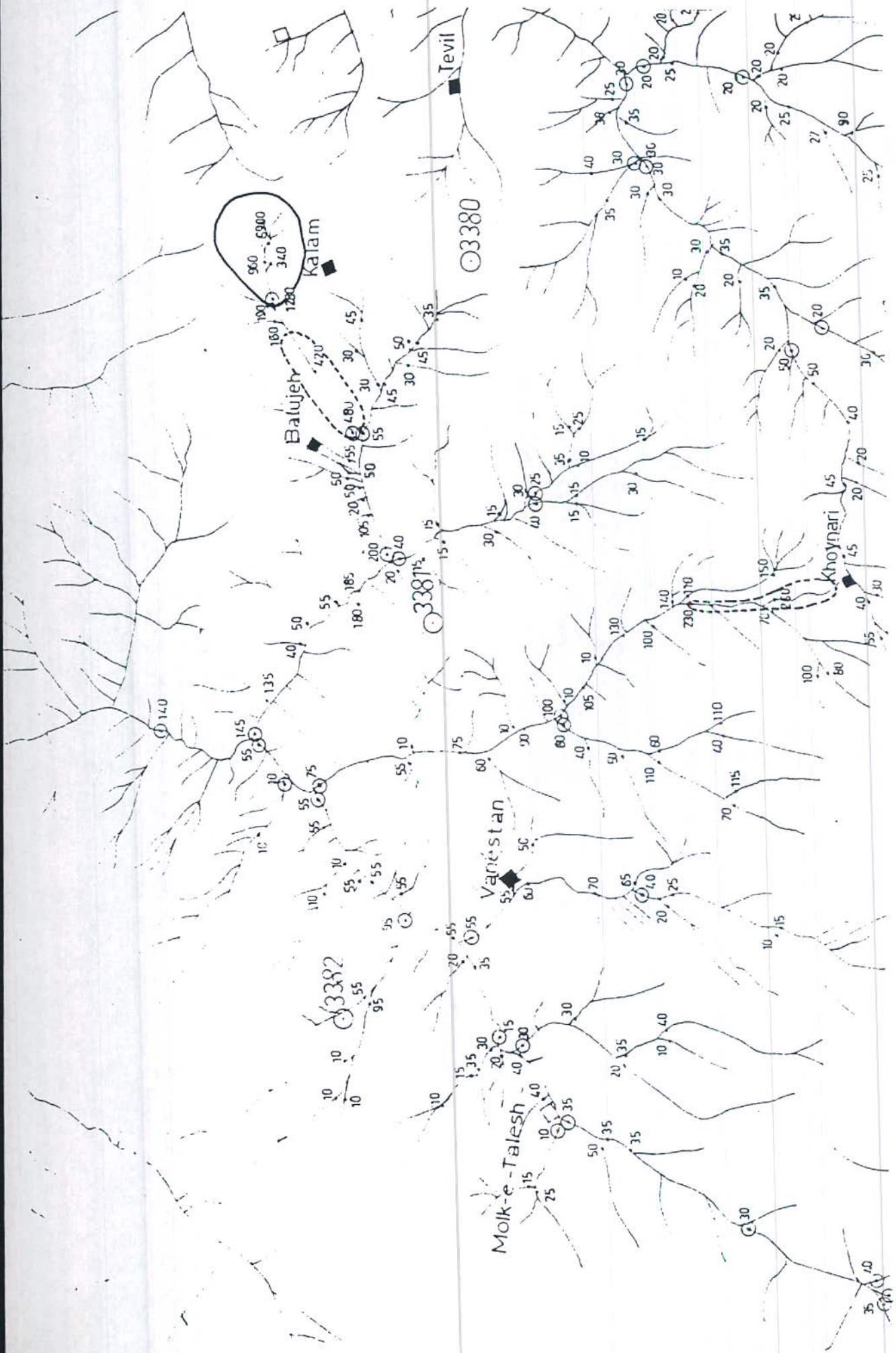
Investigated by: Dr. M. J. S. Ali

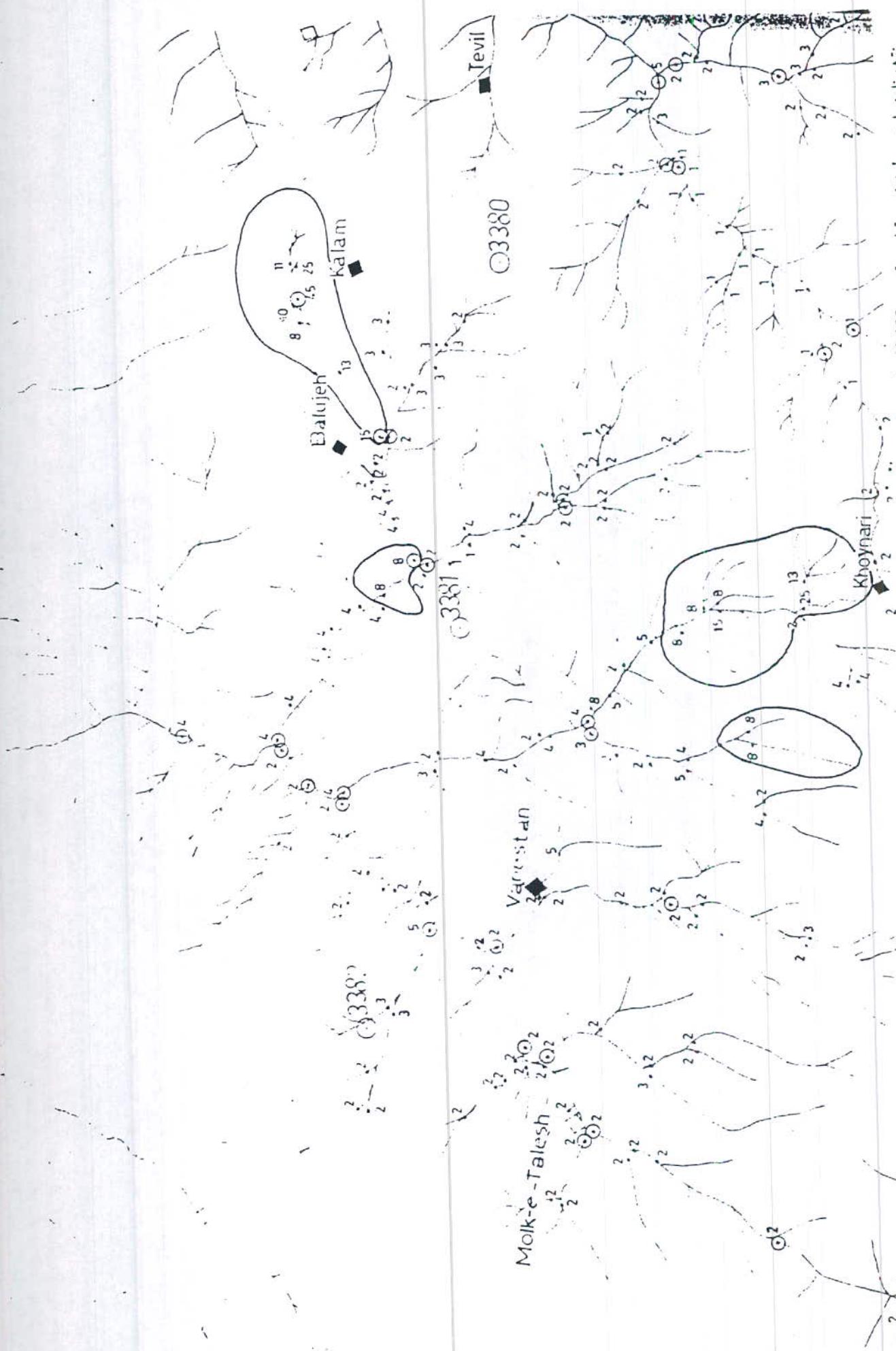
G.17	G.18	G.19	G.21	G.27	G.29	G.52	G.53	G.65	G.69	G.86	G.91	
Au ppb	1700	900	1100	120	120	510	320	160	160	300	400	215
G.92	G.93	G.108	G.110	G.111								
Au ppb	800	800	500	230	450							

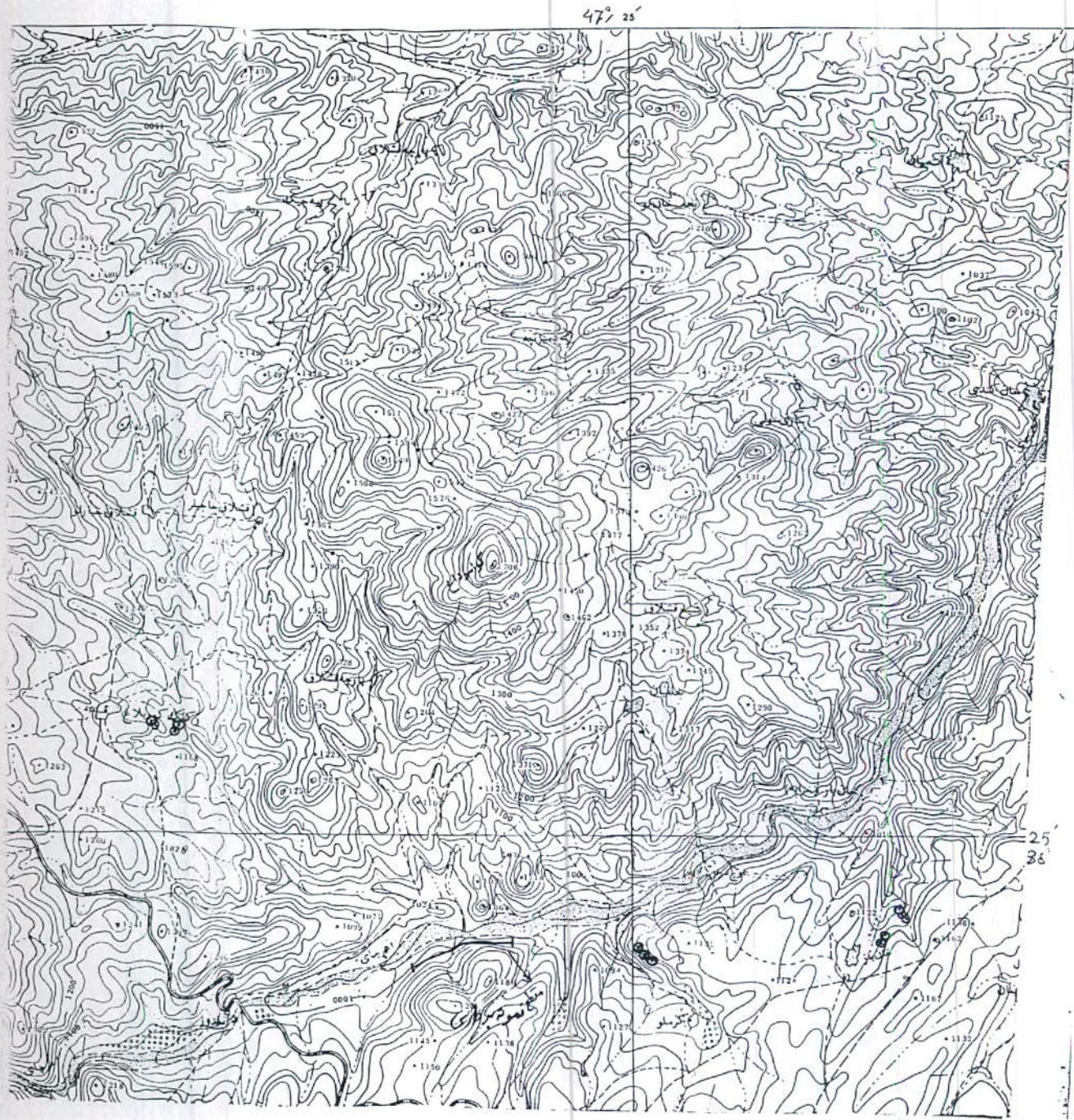

نقشه ناهنجاری مس . مقیاس تقریبی 1:60.000 توسط محمد اول و ملاکپور ۱۹۷۲، سازمان زمین شناسی کشور

نقشه ناحیه‌گردی مولیدن به مقیاس تقریبی 1:60.000 توسط موبد اول و ملکپور ۱۹۷۷. سازمان زمین شناسی کشور

نقشه شماره (۲): موقعیت جغرافیایی منطقه ندوز و روستاهای اطراف و محل نمونه برداشی.

سازمان رسانی و اکتشافات معدنی گشتو

بهار سال ۱۴۰۰، خیابان مهرآباد، بند ۹۴۹۰، پستی ۱۴۹۲، ۱۳۸۵ تهران

تلفن: ۰۲۶۰۰۰۰۰۰۰۰، وبسایت: www.dgir.ir

۱۴۰۰-۷۸/۱۲/۳۱
۱۴۰۰-۷۸/۱۲/۳۱

بسمه تعالیٰ

جناب آفای دکتر مهرپرتو

معاون محترم اکتشاف

با سلام در پاسخ به درخواست مورخ ۷۸/۹/۲۹ جناب‌عالی به پیوست
۱۳ برگ تایپ آنالیز بر روی ۱۹ نمونه به روش کانه نگاری ارسال می‌گردد.
کل هزینه مبلغ ۵۰۰,۰۰۰/-؛ ۲ ریال می‌باشد.

محمد هاشم امامی

معاون آزمایشگاهها و فرآوری مواد

رونوشت: امور آزمایشگاهها

۸-۵۰۰-۱۱۸
۷۸/۱۲/۳۱

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور
معاونت تحقیقات آزمایشگاهی

امور آزمایشگاهها

آزمایشگاه کانه نگاری و الکترون میکروپریوب

گزارش مطالعه مقاطع صیقلی

درخواست کننده: آقای دکتر مهربرتو

منطقه مورد مطالعه: نوجه مهر (طرح ارسباران)

تعداد: ۱۹ عدد

کد امور آزمایشگاهها: ۷۸-۹۷۵

شماره گزارش: ۱۶۸

مطالعه کننده: رویا زنوزی

هزینه تهیه و مطالعه: ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال

تاریخ مطالعه: بهمن ماه ۱۳۷۸

شماره صحرایی: GK.145

شماره آزمایشگاهی: ۷۸-۴۱۰

۱- کانی فلزی اصلی در این نمونه منیتیت می‌باشد که به شکل کریستالهای اتومورف و نیمه اتومورف و گاه با شکل هندسی غیر مشخص تشکیل شده است. ابعاد این بلورها مابین ۵ تا ۲۰۰ میکرون متغیر است. در حال حاضر حدود ۴۰ درصد این کانی به همایت آلتره شده است. میزان فراوانی کانی منیتیت حدود ۵ درصد می‌باشد.

۲- پیریت: این کانی با کریستالهای نیمه اتومورف و گزnomorf و در ابعاد متغیری مابین ۵ تا ۴۰۰ میکرون تشکیل شده است حدود ۹۰ درصد این کانی تحت تأثیر آلتراسیون شدید به اکسیدهای آبدار و ثانویه آهن تبدیل شده است در برخی نقاط این کانی اطراف کانی منیتیت را فراگرفته است. بافت این کانی Open Space می‌باشد. نوع دیگری از پیریت که احتمالاً نئوفورم می‌باشد بصورت نرات بسیار کوچکی که حدود ۲-۳ میکرون اندازه دارد در متن سنگ میزبان دیده می‌شوند، میزان فراوانی پیریت حدود ۳ درصد است.

۳- کالکوپیریت. کریستالهای این کانی در ابعاد بسیار درشتی که گاه حدود ۱ میلی متر می‌باشد تشکیل شده است و به ندرت در ابعاد کوچکتر دیده می‌شود این کانی در حال حاضر تحت تأثیر آلتراسیون شدید به اکسیدهای آبدار ثانویه آهن تبدیل شده و کانی باقی مانده در حدود ۵۰ میکرون اندازه دارد. فراوانی آن تقریباً ۲ درصد می‌باشد و بافت Open Space دارد.

شماره صحرایی: GK.125

شماره آزمایشگاهی: ۷۸-۴۱۱

۱- پیریت: این کانی به دو صورت در نمونه دیده می‌شود نوع اول کریستالهای درشت و اتومورف و گزnomorf است برخی از این کریستالها شروع آلتراسیون را از اطراف و حواشی نشان میدهند و در برخی دیگر حدود ۹۵ درصد کریستال تحت تأثیر آلتراسیون محیط به اکسیدهای آبدار و ثانویه آهن تبدیل شده و نرات باقی مانده از کانی اولیه در این کریستالها حدود ۳۰ میکرون اندازه دارند نوع دیگر کریستالهای بسیار کوچک و حداقل ۲ میکرونی پیریت می‌باشد که در تمامی سطح نمونه دیده می‌شوند و نئوفورم می‌باشند. کانی پیریت به

- هر دو صورت حدود ۸ درصد نمونه را فراگرفته است و بابافت Open Space تشکیل شده است.
- ۲- اکسیدهای آبدار آهن حفرات و شکافهای سنگ میزبان را پرکرده لیمونیت بصورت کریستالهای آغشته و آغشته‌گی در سطح نمونه بیده می‌شود.
- ۳- روتیل: کریستالهای روتیل در ابعاد ۲ تا ۶۰ میکرونی به شکل اتومورف و نیمه اتومورف در تمامی متن سنگ میزبان تشکیل شده است.

شماره صحرایی: GK.31

شماره آزمایشگاهی: ۷۸-۴۱۲

- ۱- پیریت: این کانی با کریستالهای کاملاً اتومورف و در ابعاد متغیری مابین ۵ تا ۴۰۰ میکرون تشکیل شده اند و در تمامی متن نمونه پراکنده می‌باشند. فراوانی آنها حدود ۱۰ درصد می‌باشد. در ترکیب این کریستالها مقدار بسیار جزیی از عناصر Cu و Ni و Zn وجود دارد.
- ۲- نوعی کانی با ترکیب گرافیتی کریستالهایی در ابعاد متغیر ۲ تا ۱۵۰ میکرون که گاه اجتماع آنها ابعادی در حدود ۴۰۰ میکرون را بوجود آورده است. انکلوژونهایی از کانی پیریت در ابعاد ۲ تا ۵ میکرون در متن برخی از آنها بیده می‌شود. میزان فراوانی این کانی حدود ۲ درصد می‌باشد.
- ۳- اکسیدهای ثانویه آهن اغلب بصورت لیمونیت حفرات موجود در متن سنگ میزبان را پر کرده اند این اکسیدها به ذرت بیده می‌شوند.
- ۴- روتیل: این کانی در نمونه تقریباً فراوان یافت می‌شود کریستالها گاه اتومورف و گاه گزnomorf می‌باشد ابعاد آنها حداقل به ۴۰ میکرون میرسد.

شماره صحرایی: GK.78

شماره آزمایشگاهی: ۷۸-۴۱۳

- ۱- منیتیت: در این نمونه کانی اصلی فلزی کریستالهای اتومورف و نیمه اتومورف و گزnomorf منیتیت می‌باشد که ابعادی مابین ۳ تا ۵۰ میکرون دارند و در سطح نمونه بطور پراکنده بیده می‌شوند. این کریستالها در جهات سطوح کریستالوگرافی شروع آلتراسیون به

کانی هماتیت را نشان می‌دهند. میزان فراوانی این کانی حدود ۱۰ درصد می‌باشد.

- ایلمنیت: کریستالهای ایلمنیت در این نمونه در اثر افت حرارت محیط در حال آلتراسیون به اکسیدهای تیتان می‌باشند.

برخی از بلورها نیز کاملاً تحت تأثیر آلتراسیون از بین رفته و به اکسیدهای تیتان تبدیل گشته اند کریستالهای باقی مانده از ایلمنیت ابعادی در حدود ۲ تا ۵ میکرون دارند و در حال حاضر میزان فراوانی آن حدود ۲ درصد می‌باشد.

- در این نمونه کانی پیریت به دو صورت دیده می‌شود نوع اول کریستالهایی با شکل هندسی غیر مشخصی هستند که ابعاد برشتی در حدود ۶۰۰ میکرون دارند و حدود ۹۰ درصد آن به اکسیدهای ثانویه آهن آلتره شده است و نوع دیگر پیریتها اتومورف و نئوفورم می‌باشند که ابعادی در حدود ۲ تا ۷ میکرون دارند.

- روتیل: کریستالهای این کانی تقریباً به فراوانی در متن نمونه قابل مشاهده است علاوه بر این کریستالهای منفرد همانطور که نکر شد اکسیدهای تیتان حاصل از آلتراسیون کانی ایلمنیت نیز به فراوانی در متن نمونه موجود است.

شماره صحرایی: GK.165

شماره آزمایشگاهی: ۷۸-۴۱۴

۱- کانیهای فلزی اصلی این نمونه عبارتند از منیتیت، ایلمنیت و تیتانومنیتیت کریستالهای این سه کانی در ابعاد ۵ تا ۴۰۰ میکرون تشکیل شده است که اکثر این کریستالها ابعاد برشتی مابین ۱۰۰ تا ۴۰۰ میکرون دارند. برخی از بلورها به شکل اتومورف و اغلب آنها با شکل هندسی غیر مشخصی دیده می‌شوند. این سه کانی بصورت همرشد با هم قرار دارند کریستالهای منیتیت در جهات سطوح کریستالوگرافی شروع آلتراسیون ضعیفی را به کانی هماتیت نشان می‌دهد. این سه کانی تقریباً بطور مساوی حدود ۳۰ درصد نمونه را فراگرفته‌اند.

۲- پیریت: کانی پیریت در این نمونه به دو صورت دیده می‌شود نوع اول پیریتها اتومورف که حداقل ۵۰ میکرون اندازه دارند و این بلورها کاملاً آلتره شده و به اکسیدهای آبدار آهن تبدیل شده اند نوع دیگر نرات بسیار کوچک پیریت است که حدود ۵ میکرون اندازه

دارند و نتوفورمه می باشند.

-۳- کالکوپیریت: بصورت نرات بسیار کوچک که اندازه آنها حداقل ۱۰ میکرون می باشد به نترت در متن نمونه تشکیل یافته است.

-۴- اکسیدهای آبدار و ثانویه آهن به نترت در حفرات سنگ میزبان کانی سازی کرده است.

-۵- روتیل به میزان نسبتاً کم و با کریستالهای منفرد و کوچک در سطح نمونه دیده شود.

شماره صحرایی: GK.49

شماره آزمایشگاهی: ۷۸-۴۱۵

۱- اکسیدهای منگنز بطور ثانویه داخل رگچهای نمونه استقرار پیدا کرده است که اغلب همراه با اکسیدهای ثانویه آهن مشاهده می گردد. که مقدار اکسیدهای ثانویه آهن به مراتب بیشتر از اکسیدهای منگنز است.

۲- همایت بصورت تیفه هایی کوچک داخل حفرات کانی سازی کرده است این کانی اولیه می باشد. میزان تراکم آن بسیار کم است.

۳- پیریت: این کانی به دو صورت در نمونه دیده می شود نوعی از آن کریستالهای اتمورف و یا با شکل هندسی غیر مشخص هستند که حدود ۹۰ درصد آنها آلتره شده و از بین رفتہ اند نوع دیگر این کانی بصورت کریستالهای کوچک و اتمورفی است که هیچگونه آلاتراسیونی را از خود نشان نمی دهد.

۴- اکسیدهای آبدار و ثانویه آهن حفرات و درزها و شکافهای سنگ میزبان را پر کرده است و اغلب بصورت لیمونیت دیده می شود.

۵- روتیل: لکه های این کانی در ابعاد متغیری مابین ۲ تا ۲۰ میکرون در متن نمونه پراکنده است.

شماره صحرایی: GK.59

شماره آزمایشگاهی: ۴۱۶-۷۸

- ۱- منیتیت: کریستالهای ایدیومورف این کانی در ابعاد متغیری مابین ۵ تا ۳۰۰ میکرون تشکیل شده اند اکثر کریستالها بر حود ۱۰۰ تا ۲۵۰ میکرون اندازه دارند. برخی از این کریستالها بسیار جزئی شروع آلتراسیون را به کانی هماتیت نشان می‌دهند. بافت این کانی پراکنده بوده و حدود ۲۵ درصد نمونه را به خود اختصاص داده است.
- ۲- ایلمنیت: کریستالهای ایلمنیت هم‌رشد با کانی منیتیت نیده می‌شوند ابعاد آن حد اکثر ۵ میکرون می‌باشد و در اثر افت حرارت سریع محیط تیتان از ترکیب آن خارج شده و به صورت اکسید تیتان بر کنار ایلمنیت نیده می‌شود. میزان فراوانی این کانی حدود ۲ درصد می‌باشد.
- ۳- پیریت: کریستالهای اتمورف و گزنومورف پیریت در ابعاد متغیر ۵ تا ۱۵۰ میکرون تشکیل یافته است این کانی در حال حاضر از اطراف و حواشی در حال آلتراسیون به اکسیدهای آبدار و ثانویه آهن است و حدود ۴۰ درصد آن آلترا شده است.
- ۴- روتبیل: بصورت لکه‌هایی در تمامی متن نمونه نیده می‌شود.

شماره صحرایی: GK.147

شماره آزمایشگاهی: ۴۱۷-۷۸

- ۱- پیریت: در این نمونه کانی پیریت به دو صورت تشکیل شده است نوع اول کریستالهای درشت این کانی است که مابین ۱۰۰ تا ۵۰۰ میکرون اندازه دارند این کانی از اطراف و حواشی شروع آلتراسیون به اکسیدهای آبدار و ثانویه آهن را نشان می‌دهد و در حال حاضر حدود ۵۰ درصد آن تحت تأثیر آلتراسیون قرار گرفته است. نوع دیگر کانی پیریت کریستالهای بسیار کوچک و حدود ۲ میکرونی آن است که تجمع این بلورها بر نقاط مختلف نمونه با بافت کلوئیدال نیده می‌شوند. میزان فراوانی پیریتهاي باقی مانده حدود ۱۰ درصد می‌باشد و با بافت Open Space تشکیل شده است.
- ۲- کالکوپیریت: کریستالهای درشت کالکوپیریت که اندازه آنها ۱۰۰ تا ۷۰۰ میکرون می-

باشد به فراوانی در این نمونه نبده می شود. این کریستالها از اطراف با حاشیه باریکی به کانیهای کالکوپیریت و کوولین و در سطح وسیعی به اکسیدهای آبدار و ثانویه آهن آلتره شده اند. برخی از کریستالها کاملاً آلتره شده و اثری از کانی اولیه در آنها نبده نمی شود در حال حاضر میزان کالکوپیریت باقی مانده در متن نمونه حدود ۲۰ درصد می باشد.

-۲- مالاکیت به صورت بلورها و نیز بصورت آغشته ای در نمونه تشکیل شده است و تقریباً حدود ۵ درصد نمونه را اشغال کرده است.

-۳- کریستالهای روتیل در ابعاد ۲ تا ۲۰ میکرون به میزان کم تشکیل یافته است. بافت کانی سازی فلزی Open Space می باشد.

شماره صحرایی : GK.19

شماره آزمایشگاهی : ۷۸-۴۱۸

۱- کالکوپیریت : کریستالهای درشت کالکوپیریت در ابعادی مابین ۱۰۰ تا ۶۰۰ میکرون تشکیل شده اند که با چشم غیر مسلح نیز قابل روئیت می باشند این کریستالها از اطراف و حواشی با حاشیه باریکی به کریستالهای کوچک کوولین و سپس در اثر پیشرفت آلتراسیون به اکسیدهای ثانویه و آبدار آهن تبدیل شده اند. میزان فراوانی کالکوپیریت در حال حاضر حدود ۱۰ درصد نمونه است.

۲- پیریت : این کانی در نمونه با دو نوع دانه بندی کوچک و درشت نبده می شود. بلورهای درشت پیریت با ابعادی مابین ۱۰۰ تا ۴۰۰ میکرون در کنار کریستالهای کالکوپیریت نبده می شود که از اطراف در حال آلتراسیون به اکسیدهای ثانویه و آبدار آهن هستند. کانی پیریت با دانه بندی کوچک با کریستالهای کاملاً اتمورف در ابعاد ۲ تا ۵۰ میکرون تشکیل شده اند برخی از این کریستالها شروع آلتراسیون به اکسیدهای آبدار آهن را نشان می دهند. میزان فراوانی پیریت در این نمونه حدود ۵ درصد است.

۳- اولیژیست : کریستالهای باریک و کشیده و گاه پهن این کانی حداقل ۴۰ میکرون اندازه دارند و حدود ۵ درصد نمونه را فراگرفته اند.

۴- اکسیدهای آبدار آهن که به فراوانی در این نمونه تشکیل شده اند بصورت

کریستالهای هماتیت در حفرات و شکافهای سنگ میزبان کانی سازی کرده است. به احتمال زیاد این اکسیدها نیز حاصل آلتراسیون کانی پیریت می‌باشند.

۴- ملاکیت و آزوریت در امتداد درزها و شکافها آغشته‌گی را نشان می‌دهند.

بافت کانی سازی فلزی Open Space می‌باشد.

شماره صحرایی: GK.40

شماره آزمایشگاهی: ۷۸-۴۱۹

۱- کانی اصلی در این نمونه پیروتیت بوده که در اثر آلتراسیون سوپرژن مخلوطی از مارکاسیت و پیریت بنام Birds eyes texture تبدیل شده و سپس در برخی قسمتها مجدداً به پیریت متبلور شده و بلورهای ایدیومورف را بوجود آورده است درشتی این بلورها بین ۵ تا ۱۰۰ میکرون می‌باشد.

۲- کالکوپیریت: کریستالهای کالکوپیریت در این نمونه با ابعاد ۲۰ تا ۱۰۰ میکرون تشکیل شده و تراکم آن بسیار کم می‌باشد.

۳- ذرات کوچکی از کانی روتیل با تراکم بسیار کم قابل مشاهده است.

شماره صحرایی: GK.18

شماره آزمایشگاهی: ۷۸-۴۲۰

۱- پیریت: این کانی با بافت پراکنده و با تراکم کم حدود ۲ درصد از نمونه را فراگرفته‌اند شکل کریستالین این بلورها ایدیومورف و ذرات درشت تر نیمه ایدیومورف می‌باشند. احتمالاً کانی سازی پیریت یک حالت جایگزینی در کانی‌های سیلیکات آهن دار بوده است بدین ترتیب شاید بتوان گفت که پیریت حاصل انجام دیال‌های جدایی پذیر نبوده بلکه گوگرد آن از بیرون تزریق شده است.

۲- اکسیدهای تیتان بر روی نوعی کانی سیلیکات آهن دار تشکیل شده است میزان فراوانی آن حدود ۱ درصد می‌باشد.

کریستالهای همایت در حفرات و شکافهای سنگ مهربان کانی سازی کرده است. به احتمال زیاد این اکسیدها نیز حاصل آلتراسیون کانی پیریت می‌باشند.

- ۴- ملاکیت و آزوریت در امتداد درزها و شکافها آغشته‌گی را نشان می‌بخند.
- بافت کانی سازی فلزی Open Space می‌باشد.

شماره صحرایی: GK.40

شماره آزمایشگاهی: ۷۸-۴۱۹

۱- کانی اصلی در این نمونه پیروتیت بوده که در اثر آلتراسیون سوپرژن مخلوطی از مارکاسیت و پیریت بنام Birds eyes texture تبدیل شده و سپس در برخی قسمتها مجدداً به پیریت متبلور شده و بلورهای ایدیومورف را بوجود آورده است درشتی این بلورها بین ۵ تا ۱۰۰ میکرون می‌باشد.

۲- کالکوپیریت: کریستالهای کالکوپیریت در این نمونه با ابعاد ۲۰ تا ۱۰۰ میکرون تشکیل شده و تراکم آن بسیار کم می‌باشد.

۳- نرات کوچکی از کانی روتیل با تراکم بسیار کم قابل مشاهده است.

شماره صحرایی: GK.18

شماره آزمایشگاهی: ۷۸-۴۲۰

۱- پیریت: این کانی با بافت پراکنده و با تراکم کم حدود ۲ درصد از نمونه را فراگرفته اند شکل کریستالین این بلورها ایدیومورف و نرات درشت تر نیمه ایدیومورف می‌باشند. احتمالاً کانی سازی پیریت یک حالت جایگزینی در کانی‌های سیلیکات آهن دار بوده است بدین ترتیب شاید بتوان گفت که پیریت حاصل انجام سیال‌های جدایی پذیر نبوده بلکه کوگرد آن از بیرون تزریق شده است.

۲- اکسیدهای تیتان بر روی نوعی کانی سیلیکات آهن دار تشکیل شده است میزان فراوانی آن حدود ۱ درصد می‌باشد.

شماره صحرایی : GK.179

شماره آزمایشگاهی : ۷۸-۴۲۱

- ۱- کانی فلزی اصلی در این نمونه پیریت با بافت پراکنده می‌باشد دانه بندی متوسط تا درشت دارد اندازه ابعاد این کریستالها از ۲۰ تا ۴۰۰ میکرون می‌باشد.
- کریستالهای آن به شکل اتمورف کامل و مجوف هستند که برونق فضاهای ایجاد شده در متن کریستالها کانی‌های سیلیکاته رشد کرده است. تراکم کانی سازی پیریت حدود ۱۵ درصد می‌باشد.
- ۲- روتیل: بصورت لکه‌هایی در اندازه ۲۰ تا ۲۰۰ میکرون در متن نمونه دیده می‌شود میزان فراوانی آن حدود ۱ درصد می‌باشد.

شماره صحرایی : GK.77

شماره آزمایشگاهی : ۷۸-۴۲۲

- ۱- پیریت کانی فلزی اصلی موجود در این نمونه است. کریستالها اتمورف و نیمه اتمورف بوده و ابعاد دانه‌ها مابین ۵ تا ۴۰۰ میکرون می‌باشد. سطح دانه‌ها مجوف بوده و حفرات موجود در سطح آنها از گانگ پر شده است. برخی از کریستالهای پیریت بشدت آلتره شده و حدود ۹۰ درصد از هر کریستال به اکسید ثانویه و آبدار آهن تبدیل شده است اما در اکثر کریستالها آثاری از آلتراسیون نمی‌شود. وجود هاله‌ای به نور کریستالهای ایدیومورف نشانه نگرانی هوازدگی است. تراکم کانی سازی پیریت حدود ۲ درصد می‌باشد.
- ۲- اکسیدهای آهن هم بصورت لکه‌های کوچک شکافها و حفرات سنگ میزبان را پر کرده و هم بصورت آغشته‌گی به اخرای آهن دیده می‌شود.

شماره صحرایی : GK.159

شماره آزمایشگاهی : ۷۸-۴۲۳

- ۱- این نمونه از بو بخش تیره و روشن تشکیل شده است که کانیهای فلزی اصلی موجود در نمونه که عبارتند از منیتیت و ایلمنیت و روتیل در بخش تیره بر روی کریستالهای

سیلیکات آهن سنگ میزان رشد کرده اند کانی ایلمنیت و منیتیت خود دارای شکل هندسی منظمی نیستند ولی قالبی که این بو کانی درون آن را پر کرده اند شکل دار و منظم می باشند. بر روی کریستالهای این بو کانی اکسید آهن از نوع هماتیت **جامد** جدا شده و به میزان کم نیده می شود. ابعاد کریستالهای آنها از کوچکترین نره تا حدود ۴۰۰ میکرون و تراکم کانی سازی حدود ۲۰ درصد می باشد.

- نرات بسیار ریز و کوچک پیریت در متن نمونه پراکنده اند.

- کانی روتیل بصورت کشیده و درشت در نمونه تشکیل شده است جدایش فاز روتیل و کانیهای گانگ نیده می شود.

شماره صحرایی : GK.117

شماره آزمایشگاهی : ۷۸-۴۲۴

- در این نمونه کریستالهای اتومورف پیریت در ابعاد حداقل ۵۰ میکرونی که تحت تأثیر عوامل آلتراسیون محیط به اکسیدهای آبدار و ثانویه آهن تبدیل شده اند به ندرت و انگشت شمار نیده می شوند.

- نرات روتیل نیز به ندرت و حداقل در اندازه ۲ میکرون تشکیل شده است.

شماره صحرایی : GK.8

شماره آزمایشگاهی : ۷۸-۴۲۵

- پیریت : شامل کریستالهای بسیار کوچک ۲-۵ میکرونی و همچنین برخی از کریستالها بر ابعاد ۲۰-۵۰ میکرونی و یکی بو بلور در ابعاد ۴۰۰ میکرونی می باشد. شکل کریستالها اتومورف بوده و حدود ۲ درصد نمونه را اشغال کرده اند.

- مارکاسیت : در این نمونه کریستالهای مارکاسیت با ابعاد ۳ تا ۱۵ میکرونی تشکیل شده اند که اجتماع این کریستالها مجموعه ای در ابعاد ۳۰ تا ۱۰۰ میکرونی تشکیل داده است تراکم این کانی زیاد نبوده و حدود ۵٪ درصد می باشد.

- نوعی کانی با ترکیب گرافیتی در ابعاد حدود ۳۰ میکرون و با تراکم بسیار کم در نمونه

تشکیل شده است.

۴- روتیل بصورت لکه هایی در ابعاد ۲۰ تا ۲۰ میکرونی در تمامی متن نمونه دیده می شود و مقدار آن حدود ۳ درصد می باشد.

شماره صحرایی : GK.184

شماره آزمایشگاهی : ۷۸-۴۲۶

۱- پیریت : کریستال‌های پیریت در پیکر دانه هایی ایدیومورف با بافت افسان در ابعادی مابین ۵۰ تا ۶۰۰ میکرون تشکیل شده است سطح برخی از این کریستالها مجوف و پر تخلخل می باشد تراکم کانی پیریت در این نمونه حدود ۷ درصد است.

۲- کالکوپیریت : در پیکر اشکالی اسکلتی و نامنظم به مقدار کمتر از پیریت که حدود ۲ درصد نمونه را فرا گرفته تشکیل شده است کریستالهای کوچک این کانی در ابعاد حداقل ۵ میکرون در متن کانی اسفالریت دیده می شود.

۳- اسفالریت : این کانی نیز دارای بلورهای به شکل گزند مورف بوده و اکثرآ در کنار کانی کالکوپیریت دیده می شوند درشتی این بلورها تا حدود ۱۰۰ میکرون می باشد و در متن آنها ذرات کوچک کالکوپیریت قابل مشاهده است. تراکم این کانی در نمونه حدود ۲ درصد می باشد بافت کانی سازی این بو کانی Open Space می باشد.

۴- لکه های روتیل تقریباً حدود ۱ درصد نمونه را فرا گرفته است.

شماره صحرایی : GK.2

شماره آزمایشگاهی : ۷۸-۴۲۷

۱- پیریت : کانی بصورت لکه تقریباً ۵ میلی متری از پیریت است این لکه اجتماعی است از دانه های ریز و تا اندازه ای ایدیومورف و گاه پر مانند کانی پیریت. که در وسط متن آنها بسیار مجوف و متخلخل است و در حاشیه به پیریتها دانه درشت تر و ایدیومورف و قادر تخلخل با سطح صاف و بدون ادخال تبدیل می شود. فزون بر این لکه در سطح مقطع دانه های ریز قادر شکل هندسی منظم از کانی پیریت و همچنین بلورهایی با شکل کاملاً اتومورف در

- ابعاد ۱۰ تا ۵۰ میکرون با تراکم کم دیده می‌شوند.
- ۲- نوعی کانی با ترکیب گرافیتی به میزان بسیار کم در ابعاد ۲۰ تا ۲۰ میکرون در متن نمونه پراکنده است.
- ۳- روتیل در لکه‌های ریز و کوچک در تمامی متن نمونه دیده می‌شود.

شماره صحرایی : GK.11

شماره آزمایشگاهی : ۷۸-۴۲۸

- ۱- یک لکه درشت پیریت که حاصل اجتماع دانه‌های ریز این کانی است و به شدت متخلخل می‌باشد تنها کانی فلزی موجود در این نمونه می‌باشد. مقدار کمی هم از لکه‌های روتیل در متن نمونه دیده می‌شود.

آزمایشگاه کانه نگاری و میکروسوند

حیدر امیر ازما

محمد رضیا کردکوهی
مدیر امور آزمایشگاه

وزارت

مادن و فناوری

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشاورز

تهران، میدان آزادی، خیابان سراج، صدوف بسیار ۱۴۹۶ - ۱۳۸۵ - ۹۱۷۱

سامانه ۰۰۰۴۳۲۸ پست الکترونیکی Compu. Cent @ www.dci.co.ir

۶۷-۳-۷
۷۹/۲/۲
رزو رز

برده
سرچ
سون

بسمه تعالیٰ

جناب آفای دکتر مهریز تو
معارفت محترم اکتشاف

با سلام در پاسخ به درخواست مورخ ۷۸/۱۲/۱۴ جنابعالی به اطلاع
می رسانند ۲ برگ نتایج آنالیز بر روی ۴ نمونه به روش کانه نگاری ارسال می گردد.
کل هزینه مبلغ ۵۰۰,۰۰۰ ریال می باشد.

محمد هاشم امامی

معارن آزمایشگاهها و فرآوری مواد

رونوشت: امور آزمایشگاهها

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

تهران - میدان آزادی - خیابان معراج - صندوق پستی ۱۴۹۴ - ۱۳۱۸۵ - نلسون ۹۱۷۱

تلفن: ۰۲۶۲۸۰۰۰ - پست الکترونیکی: Compu. Cent @ www.dci.co.ir

شماره
تاریخ
پیوست

بسمه تعالیٰ

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور
معاونت آزمایشگاهها و فرآوری مواد
مدیریت امور آزمایشگاهها

آزمایشگاه کانه نگاری و الکترون میکروپریوب
گزارش مطالعه مقاطع صیقلی

درخواست کننده: آقای دکتر مهرپرتو

کد امور آزمایشگاهها: ۱۳۴۴-۷۸

تعداد نمونه: ۴ عدد

شماره گزارش: ۱۹۰

هزینه: ۵۰۰,۰۰۰ ریال

مطالعه کننده: مهدی حاجی نوروزی

تاریخ مطالعه: فروردین ماه ۱۳۷۹

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

سازمان

آزادی

بزرگ

پست

تهران، میدان آزادی، خیابان معراج، خندق پسی ۱۴۹۶، ۱۳۱۸۵، ۹۱۷۱

تلفن ۰۰۰ ۹۳۳۸، بیت الکتروسکنر

Compus. Cent. @ www.dci.co.ir

در هر ۴ نمونه تیغه های هماتیت بصورت پراکنده مشاهده می شوند. فراوانی آنها حدود ۵٪ می باشد. تیغه های هماتیت نسبتاً هم بعد می باشند. ابعاد آنها هم از ۳۰ تا ۳۰۰ میکرومتر متغیر است. جدا از این نوع هماتیت های مستقل هماتیت هائی نیز وجود دارند که با نوعی ترکیب هم رشدی داشته و بافت میرمکبیتی ایجاد کرده اند. آفالیز میکروپررب وجود Ti را در ترکیب هماتیت ها به مقدار کم نشان می دهد همچنان ترکیباتی که هماتیت ها با آنها هم رشد هستند نیز واحد Fe و Ti بوده و نوعی اسپینل به شمار می آیند. این لکه های بی شکل ابعادی حدود ۲۰۰ تا ۶۰۰ میکرومتر دارند و فراوانی آنها هم حدود ۰.۵٪ می باشد. هماتیت گاهی با نوعی گانگ نیز هم رشدی نشان می دهد. اکسید تیتان نیز در بعضی نمونه ها وجود دارد که بصورت دانه های مستقل و در جوار لکه های فوق الذکر بصورت بی شکل ولی با فراوانی کم وجود دارند.

در نمونه شماره ۴ آلتراسیون سوپرژن ساعث شده است که کانیهای فوق آلتره شوند و اکسیدهای ثانویه و آبدار آهن ایجاد گردند. در این نمونه ها اثری از کانیهای سولفیدی و ضلا مشاهده نگردید.

آزمایشگاه کانه نگاری و الکترون ماکروپررب

علی رضا علی

محمد رضا کاظمی
مدیر امور آزمایشگاه

سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور

سازمان

تاریخ

موافق

تهران، میدان آزادی، خیابان سراج، سندوی پسی ۱۴۹۶، ۱۳۱۸۵، ۹۱۷۱

تلفن: ۰۲۰-۹۲۲۸، بیس الکتروسیکی

Compu. Cent @ www.dclco.ir

در هر ۴ نمونه تیغه‌های هماتیت بصورت پراکنده مشاهده می‌شوند. فراوانی آنها حدود ۵٪ می‌باشد. تیغه‌های هماتیت نسبتاً هم بعد می‌باشند. ابعاد آنها هم از ۳۰ تا ۳۰۰ میکرون متغیر است. جدا از این نوع هماتیت‌های مستقل هماتیت‌های نیز وجود دارند که با نوعی ترکبب هم رشدی داشته و بافت میرمکبیتی ایجاد کرده‌اند. آنالیز میکروپریوب وجود Ti را در ترکبب هماتیت‌ها به مقدار کم نشان می‌دهد همچنان ترکبباتی که هماتیت‌ها با آنها هم رشد هستند نیز واجد Fe و Ti بوده و نوعی اسپینل به شمار می‌آیند. این لکه‌های بی شکل ابعادی حدود ۲۰۰ تا ۶۰۰ میکرون دارند و فراوانی آنها هم حدود ۵٪ می‌باشد. هماتیت گاهی با نوعی گانگ نیز هم رشدی نشان می‌دهد. اکسید تیتان نیز در بعضی نمونه‌ها وجود دارد که بصورت دانه‌های مستقل و در جوار لکه‌های فوق الذکر بصورت بی شکل ولی با فراوانی کم وجود دارند.

در نمونه شماره ۴ آلتراسیون سوپرژن ساعث شده است که کانیهای فوق آلترا شوند و اکسیدهای ثانویه و آبدار آهن ایجاد گردند. در این نمونه‌ها اثری از کانیهای سولفیدی و طلا مشاهده نگردید.

آزمایشگاه کانه نگاری و الکترون ماکروپریوب

بنیاد علوم

محمد رضا لاری
مدیر امور آزمایشگاهها

وارت

کمپونیکات

شماره : ۷۸-۹۰۰
تاریخ : ۲۵/۱۰/۷۸
پیوست : لدر

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

تهران، میدان آزادی، خیابان مراجع، صندوق پستی ۱۴۹۴ - ۹۱۷۱، ۱۳۱۸۵
نامبر: ۶۰۰ ۹۲۲۸ بست کترونیکی: Compu. Cent @ www.dci.co.ir

بسمه تعالی

آزمایشگاه ژئوشیمی

درخواست کننده :
تاریخ درخواست :
شماره گزارش :
بهای تجزیه :

ص ۲-

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	% CU	ppm Mo
H.BIJ-55	G78/1217	0.55	80
" " 55B	1218	0.80	112
" " 56	1219	235 ppm	80
" " 57	1220	0.19	88
" " 58	1221	0.27	128
" " 59	1222	0.35	800
" " 60	1223	0.25	40
" " 61	1224	0.23	28
" NQ-5	1225	169 ppm	32
" " 6	1226	87 ppm	16

تجزیه کننده: مقدمی- امامی- گلبابا پور محمود رضا ارمغان

سرپرست آزمایشگاه ژئوشیمی

سازمان ذمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

شماره : ۷۸-۹۰۰
تاریخ : ۱۳۸۰/۱۰/۲۰
بوس : رابر

تهران . میدان آزادی . خیابان معراج . صندوق پستی ۱۴۹۴ - ۱۳۱۸۵ - ۹۱۷۱
نمبر: ۶۰۰ ۹۳۲۸ بست الکترونیکی : Compu. Cent @ www.dci.co.ir

بسمه تعالی

آزمایشگاه ژئوشیمی

درخواست کننده :
تاریخ درخواست :
شماره گزارش :
بهای تجزیه :

ص - ۳

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	ppm Cu	ppm Mo
H. NQ-7	G78/1227	65	4
" " 8	1228	114	80
" " 11	1229	55	96
" " 12	1230	59	96
" " 13	1231	81	24
" " 14	1232	98	24
" " 15	1233	112	24
" " 16	1234	51	28
" " 17	1235	74	20
" " 18	1236	56	28

تجزیه کننده : مقیسی - اعماقی - گلبا با پور محسود رضا ارمغان

سرپرست آزمایشگاه ژئوشیمی

دین سردار

سازمان ذمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

تهران، میدان آزادی، خیابان معراج، صندوق پستی ۱۴۹۴ - ۱۳۸۵ نامن: ۹۱۷۱

نامن: ۹۲۲۸ بست الکترونیکی: Compu. Cent @ www.dci.co.ir

شماره: ۷۸-۹۰۰

تاریخ: ۷۸/۱۰/۲۵

پیوست: ۱

بسمه تعالی

آزمایشگاه ژئوشیمی

درخواست کننده:

تاریخ درخواست:

شماره کز ارش:

بهای تجزیه:

ص - ۴

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	ppm Cu	ppm Mo
H. NQ-20	G78/1237	101	28
" " 21	1238	36	24
" " 45	1239	33	8
" " 47	1240	32	12
" " 48	1241	59	12
" " 49	1242	34	8
" " 50	1243	50	12
" Kur-67	1244	26	8
" " 68	1245	18	4
" " 69	1246	36	4

تجزیه کننده: مقیمی-اما می-گلبا باپور . محمود رضا امکان

سرپرست آزمایشگاه ژئوشیمی

امین سریری کنفرانس

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

شماره: ۷۸-۹۰۰
تاریخ: ۱۳۹۴/۰۷/۲۵
پوس: (لبر)

تهران، میدان آزادی، خیابان معراج، صندوق پستی ۱۴۹۴ - ۱۳۱۸۵ - ۹۱۷۱
تلفن: ۰۰۹۲۳۸، پست الکترونیکی: Compu. Cent @ www.dci.co.ir

بسمه تعالی

آزمایشگاه ژئوشیمی

درخواست کننده:
تاریخ درخواست:
شماره گزارش:
بسیاری تجزیه:

ص - ۵

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	ppm Cu	ppm Mo
H.Kur-70	Q78/1247	61	12
H.Sh-80	1248	44	12
" " 83	1249	4	2
" " 91	1250	31	4
" " 95	1251	25	4
" " 96	1252	39	4
" " 97	1253	104	4
" NQ-65	1254	58	20
" " 66	1255	51	20
" " 67	1256	49	8

تجزیه کننده: مقیمی-اعامی - گل بابا پور

سرپرست آزمایشگاه ژئوشیمی

امین شریعتی

VA - ۹۰
VA, ۱۰, ۲۵
دلم

تشرکتی فنی همین شناسی و آنالیزات میدانی شنیز

پرمان، میدان آزادی، خیابان میراج، سندوی بین ۱۴۹۷ - ۱۴۹۸ تلفن ۰۶۱۷
تلفن: ۰۶۱۷ ۹۳۲۸ پست الکترونیک: Compu. Cent @ www.dci.co.ir

بسم الله الرحمن الرحيم

آزمایشگاه فلز شناسی

در خواست کنندگ :
تاریخ در خواست :
مشارد گزارش :
بابای تجزیه :

ص - ۶

نمونه	شماره آزمایشگاه	ppm Cu	ppm Mo
H.NQ-68	G78/1257	0.17%	80
" " 69	1258	0.14%	272
" " 70	1259	55	24
G. 1	1260	20	20
" 17	1261	0.13%	136
" 20	1262	0.22%	4
" 25	1263	469	64
" 32	1264	64	4
" 39	1265	598	29
" 42	1266	865	4

تجزیه کنندگ: سقیمی-امامی- کل بابا پور
سرپرست آزمایشگاه فلز شناسی

سید رضا افزا

وزارت

نقود فلزات

سازمان ذینه‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور

تهران، میدان آزادی، خیابان معراج، سندوچ بسته ۱۴۹۴ - ۱۳۱۸۵ - ۹۱۷۱
سامع ۶۰۰۹۲۳۸ پست الکترونیکی: Compu. Cent @ www.dci.co.ir

۷۸-۹۰، شماره
۷۸، ۱۵، ۲۵ تاریخ
پوسٹ دلیر

بسم الله الرحمن الرحيم

آزمایشگاه ذئوشیمی

در خواست کنند :
تاریخ در خواست :
شماره گزارش :
بهای تجزیه :

ص - ۷

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	ppm Cu	ppm Mo
G.47	G78/1267	1.69%	48
" 57	1268	0.65%	72
" 54	1269	125	80
" 56	1270	29	4
" 60	1271	52	32
" 63	1272	723	2
" 67	1273	905	9
" 70	1274	64	4
" 71	1275	107	4
" 73	1276	0.48%	88

تجزیه کنند : مقیمه‌ی امامی - گل بابا پور - محمود رضا ارمگان

سرپرست آزمایشگاه ذئوشیمی

سازمان

دانشگاه

۷۸-۹۰۰
۷۸، ۱۹، ۲۵
رادر

ساره
تاریخ
پوس

سازمان ذمین شناسی و اکتشافات معدنی گشور

تهران: میدان آزادی، خانه مراج، سندوق پستی ۱۴۳۴ - ۱۳۱۸۵ - ۹۱۷۱
سامان: ۶۰۰۹۳۲۸ پست انکرسکی
Compu. Cent @ www.dci.co.ir

بسم الله الرحمن الرحيم

آزمایشگاه ژئوشیمی

درخواست کننده:
تاریخ درخواست:
شماره گزارش:
بهای تجزیه:

A - ص

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	ppm Cu	ppm Mo
G.75	G78/1277	5.28%	4
" 82	1278	67	80
" 85	1279	122	4
" 88	1280	0.21%	32
" 91	1281	0.15%	64
" 94	1282	1.27%	12
" 96	1283	183	32
" 102	1284	748	4
" 109	1285	33	32
" 112	1286	87	32

تجزیه کننده: مقیمی - امامی - گل بابا پور

سرپرست آزمایشگاه ژئوشیمی

(مین شرمن)
فراد رام

سازمان ذیمن شناسی و اکتشافات معدنی کشور

تهران - میدان آزادی - خیابان معراج - سندوق پستی ۱۴۹۴ - ۱۳۸۵ - ۹۱۷۱

سام ۰۰۹۳۲۸ بست الکتروسکن Campus. Cent @ www.dci.co.ir

۷۸-۹۰۰ شماره
۷۸، ۱۰، ۴۵ تاریخ
دبلر برس

بسمه تعالی

آزمایشگاه ژئوشیمی

درخواست کننده :
تاریخ درخواست :
شماره گزارش :
بهای تجزیه :

ص ۹-

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	ppm Cu	ppm Mo
G.113	G78/1287	93	12
" 115	1288	<1.5	<2
" 116	1289	19	4
" 119	1290	5	16
" 120	1291	24	32
" 123	1292	113	2
" 127	1293	560	4
" 128	1294	48	4
" 130	1295	17	2
" 132	1296	33	15

تجزیه کننده : محققی - امامی - گل بابا پور
محمود رضا ارمکان سرپرست آزمایشگاه ژئوشیمی

امیر شریعتی از طرف

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معادنی کشور

شماره ۷۸-۹۰۰
تاریخ ۱۳۹۰، ۲۰، ۱۵
پیوست دلبر

تهران، میدان آزادی، خیابان معراج، صدوفی بیسی ۱۴۹۴ - ۱۳۸۵ تلفن ۰۱۷۱
پست الکترونیکی: Compu_Cent@www.dci.co.ir

بسم الله تعالى

آزمایشگاه ژئوشیمی

درخواست کننده:
تاریخ درخواست:
شاره گز ارش:
بهای تجزیه:

ص ۱۰-

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	ppm CU	PPM Mo
G.134	G78/1297	316	4
135	1298	26	2
140	1299	185	32
145	1300	46	16
147	1301	10	2
151	1302	80	12
152	1303	0.13%	<2
162	1304	15	2
Anj-64	1305	108	64
G.K-2	1306	19	<2

تجزیه کننده: مقیمی-امامی-گلباباپور

محمود رفاسار مکان

سرپرست آزمایشگاه ژئوشیمی

امین شرکت از راه

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

شماره
۷۸-۹۰
تاریخ
۱۳۹۴/۰۱/۲۵
پرسنل
دلبر

تهران - میدان آزادی - خیابان معراج - صدوق پستی ۱۴۹۴ - ۱۳۱۸۵ - ۹۱۷۱
سایر ۳۳۲۸ - پست الکترونیکی : Compu. Cent @ www.dci.co.ir

بسمه تعالیٰ

آزمایشگاه ژئوشیمی

درخواست کننده :
تاریخ درخواست :
شماره گزارش :
بهای تجزیه :

ص-۱۱

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	ppm Cu	ppm Mo
G.K-8	G78/1307	24	<2
" 11	1308	35	<2
" 14	1309	4	2
" 17	1310	7	<2
" 18	1311	65	2
" 21	1312	27	<2
" 25	1313	25	2
" 28	1314	29	<2
" 32	1315	23	<2
" 40	1316	46	<2

تجزیه کننده : مقیمی-امامی-گلبا با پور
محمود رفای ارمگان
سرپرست آزمایشگاه ژئوشیمی

امین شدید

سازمان ذیپین شناسی و اکتشافات معدنی گشور

شماره : ۷۸-۹۰۰
تاریخ : ۱۵/۱۰/۲۰
پست: روزانه

تهران، میدان آزادی، خیابان معراج، صندوق پستی ۱۴۹۴ - ۱۳۱۸۵ - ۹۱۷۱
تلفن: ۰۰۰۹۳۳۸ - پست الکترونیک: Compu. Cent @ www.dci.co.ir

بسمه تعالیٰ

آزمایشگاه ڈٹو شیپی

درخواست کننده:
تاریخ درخواست:
شماره گزارش:
بهای تجزیه:

ص-۱۲

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	ppm Cu	ppm Mo
G.K-42	G78/1317	43	2
" 45	1318	61	12
" 50	1319	3	2
" 56A	1320	69	<2
" 59	1321	49	<2
" 63	1322	86	<2
" 64	1323	47	2
" 67	1324	6	2
" 72	1325	15	2
" 73	1326	2	2

تجزیه کننده: عقیمی-امامی-گلباباپور
محمور رضا ارمکان

سرپرست آزمایشگاه ڈٹو شیپی

امیر شریعتی

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

شماره: ۷۸-۹۰۰
تاریخ: ۲۵ مرداد
پیوست: ۱۰

تهران، میدان آزادی، خیابان معراج، صدوق بسته ۱۴۹۴ - ۱۳۸۵ - ۹۱۷۱
تلفن: ۰۰۹۲۳۸، پست الکترونیکی: Compu. Cent @ www.dci.co.ir

بسمه تعالیٰ

آزمایشگاه ژئوشیمی

درخواست کننده:
تاریخ درخواست:
شماره گزارش:
بهای تجزیه:

ص-۱۳

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	ppm Cu	ppm Mo
G.K-77	G78/1327	42	4
" 78	1328	66	2
" 83	1329	2	2
" 89	1330	37	<2
" 90	1331	56	20
" 95	1332	145	2
" 96	1333	70	40
" 98	1334	68	16
" 104	1335	36	<2
" 106	1336	22	<2

محمود رضا ارمغان

تجزیه کننده: مقیمی-امامی-گلبا باپور

سرپرست آزمایشگاه ژئوشیمی

امیر شریعتی

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

شماره: ۷۸-۹۰
تاریخ: ۲۵/۱۰/۱۴۰۰
پوسه: دلبر

تهران، میدان آزادی، خیابان معراج، صندوق پستی ۱۴۹۴ - ۱۳۱۸۵ - ۹۱۷۱
تلفن: ۰۲۶۰-۹۲۲۸ بست الکترونیکی: Compu. Cent @ www.dci.co.ir

بسمه تعالیٰ

آزمایشگاه ژئوشیمی

درخواست کننده:
تاریخ درخواست:
شماره گزارش:
بهای تجزیه:

ص-۱۴

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	ppm Cu	ppm Mo
G.K-108	G78/1337	0.53%	2
" 111	1338	166	2
" 113	1339	35	4
" 118	1340	10	4
" 123	1341	21	4
" 124	1342	112	4 :
" 130	1343	2.93%	8
" 132	1344	0.98%	4
" 141	1345	439	8
" 143	1346	882	2

تجزیه کننده: مقیمی-امامی-کلباباپور

سرپرست آزمایشگاه ژئوشیمی

امین سریری از طرف

وارت

دانشگاه تهران

شماره : ۷۸-۹۰۰
 تاریخ : ۲۵ مرداد
 بیو : دلدر

سازمان رهبری شناسی و اکتشافات معدنی کشور

تهران . میدان آزادی . خیابان معراج . صندوق پستی ۱۴۹۴ - ۱۳۱۸۵ - ۹۱۷۱
 ساری: ۶۰۰ ۹۲۲۸ بست الکتروسکی - Compu. Cent @ www.dci.co.ir

بسمه تعالی

آزمایشگاه ژئوشیمی

درخواست کننده :
 تاریخ درخواست :
 شماره گزارش :
 بجهای تجزیه :

ص-۵

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	ppm Cu	ppm Mo
G.K-145	G78/1347	0.76%	12
" 146	1348	0.63%	2
" 92	1349	50	4
" 150	1350	167	8
" 151	1351	521	4
" 153	1352	59	156
" 156	1353	10	24
" 155	1354	1.24%	192
" 159	1355	236	2
" 160	1356	15	4

محبود رضا ارمگان

تجزیه کننده : مقیسی - امامی - گلبا باپور

سرپرست آزمایشگاه ژئوشیمی

لینه شرمن
لینه شرمن

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

تهران . میدان آزادی . خیابان معراج . صندوق پستی ۱۴۹۴ - ۲۱۸۵ - ۹۱۷۱

سایر: ۰۹۲۳۸ - ۶۰۰ ۹۲۳۸ بست الکترونیکی : Compu. Cent @ www.dci.co.ir

شماره
۷۸-۹۰۰
شماره
۷۸-۲۰۱،۰۲۰
پوس

بسمه تعالی

آزمایشگاه رُمُوشیمی

درخواست کننده :
تاریخ درخواست :
شماره کفر ارش :
بهای تجزیه :

ص-۱۶

شماره ردیفه	شماره آزمایشگاه	ppm Cu	ppm Mo
G.K-168	G78/1357	75	2
169	1358	85	2
172	1359	32	<2
175	1360	41	4
178	1361	20	8
182	1362	20	24

تجزیه کننده : مقیسی-اما می-گلبا با پور
سرپرست آزمایشگاه رُمُوشیمی

امین هزاره از افزار

تجزیه کننده : مقیسی-اما می-گلبا با پور

مدیر امور آزمایشگاهها
 محمود رضا ارمگان

تعالیٰ
بسم

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

معاونت تحقیقات آزمایشگاهی

مدیریت امور آزمایشگاهها

تاریخ گزارش: ۷۸/۱۰/۲۵
۱۷۸

تعداد نمونه:

هزینه آنالیز: ۱۳۱۲۵۵۰۰۰ ریل

درخواست کننده: آقا کی رکر چهر رز

کد امور: ۷۸-۹۰۵

شماره گزارش: ۷۸-۱۱۰

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)	شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)
VA-H-Na-5	۲۴۴۷	10	ZK-47	2652	20
...	۲۴۴۸	4	48	2653	175
...	۲۴۴۹	15	49	2654	1
...	۲۴۴۰	125	50	5	24
...	۲۴۴۱	18	Ah-64	6	110
...	۲۴۴۲	9	KUR 67	7	21
...	۲۴۴۳	7	68	8	9
...	۲۴۴۴	5	69	9	9
...	۲۴۴۵	9	70	2660	10
...	۲۴۴۶	10	Sh-30	1	9
...	۲۴۴۷	9	83	2	<1
...	۲۴۴۸	<1	91	3	34
...	۲۴۴۹	4	95	4	67
...	۲۴۵۰	7	96	5	18
ZK-45	۲۴۵۱	44	97	2666	103

آنالیز کننده: گروه سلکتر و تری ۰۹۰۹

مینو کریمی

مدیر امور آزمایشگاهها

محمود رضا ارمگان

سریرست آزمایشگاه

بسم الله الرحمن الرحيم

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

۹

معاونت تحقیقات آزمایشگاهی

مدیریت امور آزمایشگاهها

تاریخ گزارش:

درخواست کننده:

تعداد نمونه:

کدام امور

هزینه آنالیز:

شماره گزارش

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)	شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)
۷۸-H-NG6	۲۴۹۷	110	G-54	۲۴۸۲	11
" AN660	۲۴۹۱	45	G-56	۲۴۸۳	<1
" NG67	۲۴۹۹	34	G-60	۲۴۸۶	92
" " 68	۲۴۷۰	100	G-63	۲۴۸۵	<1
" " 69	۲۴۷۱	50	G-67	۲۴۸۹	5
" " 70	۲۴۷۲	18	G-70	۲۴۸۷	<1
G-7	۲۴۷۳	<1	G-71	۲۴۸۸	<1
G-17	۲۴۷۴	1700 ✓	G-73	۲۴۸۹	<1
G-20	۲۴۷۵	17	G-75	۲۴۸۰	17
G-25	۲۴۷۶	26	G-82	۲۴۸۱	10
G-32	۲۴۷۷	<1	G-85	۲۴۸۲	5
G-38	۲۴۷۸	11	G-88	۲۴۸۳	24
G-42	۲۴۷۹	<1	G-91	۲۴۸۴	215
G-47	۲۴۸۰	59	G-94	۲۴۹۰	23
G-50	۲۴۸۱	20	G-96	۲۴۹۴	160

میتو کریمی

آنالیز کننده:

سرپرست آزمایشگاه

سازمان
زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

معاونت تحقیقات آزمایشگاهی

۱۰

مدیریت امور آزمایشگاهها

تاریخ گزارش :

درخواست کننده :

تعداد نمونه :

کدامور

هزینه آنالیز :

شماره گزارش :

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)	شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)
G-102	۲۴۹۷	۱۱	G-140	۲۷۱۲	۱۱
G-109	۲۴۹۸	۱۳۵	G-1115	۲۷۱۳	۱۳
G-112	۲۴۹۹	۱۱	G-147	۲۷۱۴	۱۲
G-113	۲۷۰۰	<1	G-151	۲۷۱۵	۱۱
G-115	۲۷۰۱	۹	G-152	۲۷۱۶	۲۰
G-116	۲۷۰۲	۲۱	G-162	۲۷۱۷	۲
G-118	۲۷۰۳	۴۴	AD3	۲۷۱۸	۲
G-120	۲۷۰۴	۲۰	AD6	۲۷۱۹	۱۸
G-123	۲۷۰۵	<1	A.Sh.8	۲۷۲۰	۱۱
G-127	۲۷۰۶	<1	A.Sh.10	۲۷۲۱	۵
G-128	۲۷۰۷	۹	" ۱۱-12	۲۷۲۲	<1
G-130	۲۷۰۸	<1	" ۱۱-13	۲۷۲۳	۴
G-132	۲۷۰۹	۱۸	" ۱۱-13-2	۲۷۲۴	۵
G-134	۲۷۱۰	۱۳	" ۱۱-14	۲۷۲۵	۵-2
G-135	۲۷۱۱	۷۸	" ۱۱-15	۲۷۲۶	۳

مینو کریمی

آنالیز کننده :

سریرست آزمایشگاه

بسم الله الرحمن الرحيم

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

معاونت تحقیقات آزمایشگاهی

مدیریت امور آزمایشگاهها

تاریخ گزارش :

درخواست کننده :

تعداد نمونه :

کد امور :

هزینه آنالیز :

شماره گزارش :

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)	شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)
A-Sh-16	۲۷۲۷	۱۸	M.M. ۴۷	۲۷۶۲	۹
۱۱۰-۱۷	۲۷۲۸	۱۴	M.M. ۴۳-۲	۲۷۶۳	۹
۱۱۰-۱۸	۲۷۲۹	۱۱	S-E. ۴۴	۲۷۶۴	< ۱
۱۱۰-۲۰	۲۷۳۰	۹	S.G. ۴۵-۱	۲۷۶۵	۵۰۰
۱۱۰-۲۱	۲۷۳۱	۳۵	S.G. ۴۶	۲۷۶۶	۴۹
۱۱۰-۲۲	۲۷۳۲	۹۸	M.M. ۵۶۱	۲۷۶۷	۷۲
۱۱۰-۲۳	۲۷۳۳	۲۱	V-h. ۲۷	۲۷۶۸	۱۳۷
۱۱۰-۲۶	۲۷۳۴	"	V-h. ۲۹	۲۷۶۹	۱۸۰
۱۱۰-۲۸	۲۷۳۵	۱۳۲	V-K. ۶۶	۲۷۷۰	* ۱۲۵۰
۱۱۰-۲۹	۲۷۳۶	۶۲	Ah-Sh. ۱۵	۲۷۷۱	۱۰
۱۱۰-۳۲	۲۷۳۷	۱۱۷	Va-1	۲۷۷۲	۱۶
A-S-33-1	۲۷۳۸	۵	G.K-8	۲۷۷۳	< ۱
A.S.S-3-2	۲۷۳۹	۹	G.K-17	۲۷۷۴	۳
M.M.-39	۲۷۴۰	۵	G.K-18	۲۷۷۵	۹
M.M. ۴۰	۲۷۴۱	۱۰	G.K-21	۲۷۷۶	۱۰

مینو کریمی

آنالیز کننده :

سریرست آزمایشگاه

بسم الله الرحمن الرحيم

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

تعاونیت تحقیقات آزمایشگاهی

۵ مدیریت امور آزمایشگاهها

تاریخ گزارش:

درخواست کننده:

تعداد نمونه:

کد امور:

هزینه آنالیز:

شماره گزارش:

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)	شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)
G.K-28	۲۷۰۷	9	G.K-90	۲۷۷۲	11
... -32	۲۷۰۸	10	G.K-95	۲۷۷۳	165
... -40	۲۷۰۹	9	G.K-96	۲۷۷۴	72
... -42	۲۷۹۰	<1	G.K-98	۲۷۷۵	21
... -45	۲۷۹۱	1	G.K-106	۲۷۷۶	11
... -50	۲۷۹۲	<1	G.K-108	۲۷۷۷	123
... -56A	۲۷۹۳	13	G.K-111	۲۷۷۸	51
... -59	۲۷۹۴	<1	G.K-113	۲۷۷۹	<1
... -63	۲۷۹۵	64	... -118	۲۷۸۰	9
... -64	۲۷۹۶	18	... -123	۲۷۸۱	1
... -67	۲۷۹۷	9	... -124	۲۷۸۲	3
... -73	۲۷۹۸	10	... -130	۲۷۸۳	5
... -77	۲۷۹۹	<1	... -132	۲۷۸۴	5
... -83	۲۷۷۰	<1	... -143	۲۷۸۵	9
... -89	۲۷۷۱	4	... -145	۲۷۸۶	33

مینو کریمی

آنالیز کننده:

سرپرست آزمایشگاه

بسم الله الرحمن الرحيم

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

معاونت تحقیقات آزمایشگاهی

مدیریت امور آزمایشگاهها

۷

تاریخ گزارش :

درخواست کننده :

تعداد نمونه :

کدامور

هزینه آنالیز :

شماره گزارش

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)	شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)
G-K-146	۲۷۸۷	49	G-K-72	۲۸۰۲	<1
" " - 147	۲۷۸۸		" " - 78	۲۸۰۳	<1
" " - 151	۲۷۸۹	14	" " - 104	۲۸۰۴	9
" " - 153	۲۷۹۰	12	" " - 141	۲۸۰۵	<1
" " - 155	۲۷۹۱	170	" " - 150	۲۸۰۶	20
" " - 156	۲۷۹۲	3	" " - 168	۲۸۰۷	<1
" " - 159	۲۷۹۳	10	" " - 772	۲۸۰۸	18
" " - 160	۲۷۹۶	11	" " - 182	۲۸۰۹	<1
" " - 169	۲۷۹۵		" " - 92	۲۸۱۰	28
" " - 175	۲۷۹۹	3	" " - 128	۲۸۱۱	11
" " - 178	۲۷۹۷	<1			
" " - 2	۲۷۹۸	<1			
" " - 14	۲۷۹۹	<1			
" " - 17	۲۸۰۰	<1			
" " - 25	۲۸۰۱	<1			

مینو کریمی
سرپرست آزمایشگاه

مدیر امور از عمایشگاهها
 محمود رضا ارمگان

آنالیز کننده :

سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور

تهران - میدان آزادی - خانه مراج - سندو پرسی ۱۲۳۶ - ۱۳۸۵ تقویت
پست: ۰۰۰۰۰۳۳۸ - بست الکترونیکی: Compu. Cent @ www.dci.co.ir

سازمان
۷۹/۲/۱۲
۱۱۸ . ف
سازمان
خواست
پست

بسمه تعالیٰ

جناب آقای دکتر مهر پرتو
معاونت محترم اکتشاف

با سلام در پاسخ به درخواست مورخ ۷۸/۱۱/۲۰ جنابعالی به پیوست
د برگ نتایج آنالیز بر روی ۱۰۰ نمونه به روش‌های اسپکتروگرافی و XRD ارسان می‌گردد.
کل هزینه مبلغ ۸,۳۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد.

محمد هاشم امامی

معاون آزمایشگاهها و فراوری مواد

رونوشت: امور آزمایشگاهها

۵۰۰-۳۳۷

بسم الله الرحمن الرحيم

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

معاونت تحقیقات آزمایشگاهی

مدیریت امور آزمایشگاهها

تاریخ گزارش: ۱۳۹۲/۰۷/۰۷

تعداد نمونه: ۱۰۰

هزینه آنالیز: ۷۵,۵۰۰,۰۰۰ ریال

درخواست کننده: کارکد دکتر مهرداد

کدامور: ۷۸-۹۰۰

شماره گزارش: ۷۸-۱۳۹

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)	شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)
G-68	4046	80	G-124	4061	18
G-87	7	9	سربرست	2	کارخانه پردازش
G-74	8	9	G-64	3	180 ✓
G-86	9	400 ✓	G-83	4	8
G-93	4050	800 ✓	G-90	5	85
G-101	1	13	G-97	6	7
G-111	2	450 ✓	G-108	7	500 ✓
G-118	3	27	G-122	8	11
G-126	4	8	G-89	9	29
G-59	5	14	G-107	4070	24
G-66	6	75	G-114	1	150
G-92	7	800 ✓	G-121	2	95
G-100	8	53	G-129	3	11
G-110	9	230 ✓	G-100	4	3
G-117	4060	900 ✓	G-95	4075	20

مینو کریمی

سربرست آزمایشگاه

آنالیز کننده: کروه کلبر و تری جرجی

محمد خجالی‌خان
دست امیر احمدی

بسم الله الرحمن الرحيم
الله أكبر

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

تعاونیت تحقیقات آزمایشگاهی

مدیریت امور آزمایشگاهها

تاریخ گزارش:

درخواست کننده:

تعداد نمونه:

کد امور

هزینه آنالیز:

شماره گزارش:

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)	شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)
G-76	4076	500 ✓	VAHNG 30	4091	9
G-69	7	300 ✓	G-133	2	13
G-62	8	26	G-136	3	510 ✓
G-61	9	75	G-137	4	155
VN-H-BLJ61	4080	21	G-139	5	34
G-154	1	7	G-55	6	90
G-153	2	11	G-57	7	85
VN-H-ZK-47	3	24	G-58	8	160
VN-H-NB 32	4	13	G-53	9	37
VAHNG 65	5	2000 ✓	G-52	4100	320 ✓
G-146	6	49	G-51	1	2
G-144	7	1900 ✓	G-49	2	60
G-143	8	145	G-48	3	2
G-142	9	11	G-39	4	2
G-141	4090	145	G-41	4105	11

مینو کویمی
سریرست آزمایشگاه

آنالیز کننده:

بسم الله الرحمن الرحيم

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

معاونت تحقیقات آزمایشگاهی

مدیریت امور آزمایشگاهها

تاریخ گزارش :

درخواست کننده :

تعداد نمونه :

کد امور

هزینه آنالیز :

شماره گزارش

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)	شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)
G-43	4106	10	VAH8LJ53	4121	13
G-44	7	63	- - 54	2	15
G-45	8	10	- - 55	3	70
G-37	9	2	VAH8LJ55B	4	25
G-36	4110	55	- - 56	5	12
G-33	1	2	- - 57	6	22
G-29	2	510 ✓	- - 58	7	19
VAH-HZIA	3	80	- - 59	8	90
VAH-Kh-43	4	12	- - 60	9	16
VAH-Kh4A	5	3	G-28	4130	11
VAH-Kh-3	6	2	G-27	1	120 ✓
VAH-Kh-2	7	8	G-26	2	25
VAH-Kh-1	8	19	G-24	3	18
VAH8LJ51	9	520 ✓	G-23	4	9
- - 52	4120	22	G-22	4135	10

مینو کریمی
سریرست آزمایشگاه

محمد رضا کرمکان
دیرектор ازایشگاه

آنالیز کننده :

بسم الله الرحمن الرحيم

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

معاونت تحقیقات آزمایشگاهی

مدیریت امور آزمایشگاهها

تاریخ گزارش :

درخواست کننده :

تعداد نمونه :

کد امور :

هزینه آنالیز :

شماره گزارش :

شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)	شماره نمونه	شماره آزمایشگاه	فراوانی طلا (ppb)
G-21	4136	32			
G-19	7	1100 ✓			
G-18	8	900 ✓			
G-7	9	3			
G-3	4140	3			
G-2	1	20			
G-65	2	160 ✓			
G-72	3	18			
G-84	4	19			
G-98	5	9			
G-131	4146	550 ✓			

مینو کریمی
سرپرست آزمایشگاه

محمد رضا لارکه‌نی
مدیر امور آزمایشگاهها

آنالیز کننده :

وزارت

کمیته ملی

سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات نفتی کمیته ملی

سازه

تاریخ

شماره

۱۳۸۵ - سال ۱۴۰۰ خمسینمین سالروز پیشوایی اسلام ۲۷ دی ۱۳۸۵
سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات نفتی کمیته ملی

* بسده تعالی *
گروه کانی شناسی
آزمایشگاه دیفرکتو مترا پرتو ایکس (X.R.D)

Requested by:

خواستکننده: آقای دکتر مهرپرتو

Report No.:

کزارش: ۷۸/۹۰۰***۷۸-۴۰۰

Date of Report:

ردیغ کزارش: ۷۸/۱۱/۱۸

Cost of Analysis:

هزای تجزیه: ۷۸۰۰/۰۰۰

Lab No.	Field No.	XRD Results.
1087	A.D.2	NATROLITE+HEMATITE+CALCITE+CLAY MINERAL.
1088	A.D.4	QUARTZ+ILLITE+FELDSPAR.
1089	A.Sh.8	QUARTZ+MUSCOVITE.
1090	V.K.21	QUARTZ+ILLITE+KAOLINITE+FELDSPAR.
1091	Q.S.34	FELDSPAR+ILLITE.
1092	Q.S.35	FELDSPAR+JAROSITE+CLAY MINERALS.
1093	Q.S.36	DOLOMITE+CRISTOBALITE+FELDSPAR+HEMATITE+CALCITE.
1094	S.G.47	QUARTZ+FELDSPAR+KAOLINITE+ILLITE.
1095	S.G.49	QUARTZ+FELDSPAR+ILLITE.
1096	S.G.50	FELDSPAR+CRISTOBALITE+TRIDYMITE.

مدیر امور از مایشگاهها
محمد رضا ارمکان

لطفاً

Investigated by: JAAFARI

Approved by: M.J.NIKEFAR

وزارت

معدانی و ملزات

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

GEOLOGICAL SURVEY & MINERAL EXPLORATION OF IRAN

بتعالی

معاونت تحقیقات آزمایشگاهی
مدیریت امور آزمایشگاهها

کد امور آزمایشگاهها: ۷۸-۹۰۵

۷۸/۱۱/۲۰

درخواست کننده: هنری دلگران تاریخ درخواست:
تعداد نمونه: ۱ عدد هزینه آنالیز: متغره طرح سازمان *

نام منطقه:

نام بروزه: لرستان

نوع نمونه **:

آدرس و تلفن:

محل امضاء درخواست کننده

امضاء

۷۸/۱۱/۸

* در مورد نمونه های سازمان تأیید مدیریت و معاونت مربوطه و در مورد نمونه های مرکز پنجگانه سازمان بر شهرستانها تأیید ریاست محترم سازمان الزامی است.

** اطلاعات خود را در مورد نمونه بطور کامل ذکر نمایند و در صورت نیاز از بخش صفحه استفاده نمایند.
نوع آنالیز:

 ۱- زئوژیمی:۲- اسپکترومتری جرمی: **Hg**۳- تجزیه شیمیایی: تجزیه کامل۴- اسپکترومتری نشری: اسپکتروگرافی۵- کانه نکاری: تهیه مقطع صیقلی۶- کانی شناسی: XRD XRF۷- نمونه کوبی: خرد کردن بود کردنتوجه: نمونه اضافی عودت داده شود: بله خیر

عناصر مورد درخواست در جدول عناصر مشخص شود.

H	
Li	Be
Na	Mg
K	Ca
Sc	Ti
V	Cr
Mn	Fe
Co	Ni
Cu	Zn
Ga	
Ge	
In	
Sn	
Sb	
Te	
I	
Xe	

H	He
Li	Be
Na	Mg
K	Ca
Sc	Ti
V	Cr
Mn	Fe
Co	Ni
Cu	Zn
Ga	
Ge	
In	
Sn	
Sb	
Te	
I	
Xe	

Co	Pr	Nd	Pm	Sm	Eu	Gd	Tb	Dy	Ho	Er	Tm	Yb	Lu
Th	Pa	U	Np	Pu	Am	Cm	Bk	Cf	Esf	Fm	Md	No	Lr

مدیریت امور آزمایشگاهها

۷۸/۱۱/۲۰

شماره دیر خاند